

BOSTON MEDICAL LIBRARY
in the Francis A. Countway
Library of Medicine ~ *Boston*

CODICILLVS

SEV VADE

MECVM RAYMVN
DI LVLLI PHILOSOPHI

DOCTISSIMI, IN QVO FONTES
Alchimiçæ artis ac philosophiæ
reconditoris vberri-
mè traduntur.

*Secunda editio in qua innumerabiles lo-
ci multorum exemplarium collatione resti-
tuuntur, & multa prius omiffa suppleuntur.*

COLONIAE

*Apud Heredes Arnoldi Birckmanni,
Anno M. D. LXXII.*

Cum Priuilegio Cæs. Maiest. ad decen.

1850

REV. MADE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

CODICIL-

LVS SIVE VADE ME-

CVM, AVT CANTILENA,

Raymundi Lulli.

DE V Sin virtute Tri-
 nitatis, qua vnitas di-
 uinitatis tuæ non ledi-
 tur nec confunditur
 in aliquo, incipimus
 præsens Compendium, quod ali-
 ter vade mecum de número philo-
 sophorû, siue clausulam testamen-
 ti per modum Codicilli iubemus
 nominari, ad nostros hæredes suc-
 cessiuos Anglorû Reges inclytos
 voluntate perpetua iam conces-
 sum. In quo quidem Compen-
 dio siue arte, determinauimus per-
 fecta declaratione effectum toti-
 us practicæ huius artis, & operan-
 di modum, per certa & effica-
 cia instrumenta, quæ sunt trium

A 2 gene-

ARs igitur semper ꝑcedit * de *aliàs sex.*
 his quæ circa suam * naturam *aliàs mate-*
 certiora sunt, quoniã incerta pro- *riam.*
 bari nequeunt, nisi ex his quæ sal-
 tem aliquo modo, vel vt plurimũ
 certitudinem habent. Nec ars po-
 test esse nisi incipiatur à suis * dictis *aliàs certis.*
 principijs, quorum aliqua materi- *aliàs materi-*
 alia quæ secundum magis & mi- *alium.*
 nus depurata existunt, & secundũ
 hoc operi propinquiora vel remo-
 tiora, vt te charissime ignorare nõ
 credimus. Ideo instãte inclyto Re-
 ge Eduardo, in cuius custodia ac
 protectione diuina præposita, ne
 tanta philosophiæ memoria vel
 cognitio * ipsius largiatur, hoc o- *aliàs impijs.*
 pus operum stricto ligamine com-
 mēdamus in conuersionē pagano-
 rum in conseruatione salutis fidei,
 qua salus fidelium dependet, cui
 præesse dinoscitur, non solum qui
 dem vt corpori sed vt menti & ani-
 mæ redundet in commodum sem-
 piternum. Et quia omnia mētis o-
 pera siue in agendo, siue in appre-

hendendo vel iudicando clarius & perfectius, virtutibus, facultate, comparatis annexa, secundum cursum & debitum naturale ad totius Christianæ religionis augmentum & animarum salutem, nequeant generaliter integrari, sicut probauimus in quæstionario 26. distinctione huius artis: idcirco hac cõsideratione non modicum altitudo coronæ regiæ sublimatur, cum per hoc cunctorum matri fidelium in procreando palam prouideatur ampla seges: ad quod summum bonum procreandum ipse quidem Rex quãtum ei possibile fueirit obligatus est nobis non fictè, non coactè vt asseruit, sed proprio spiritu voluntatis.

De reuelatione nostræ intentionis.

Cap. II.

NOs igitur intēdimus in præsentibrevi colloquio ad honorem cœlestis filij foelicissimæ & be-

beatæ virginis Mariæ matris eius cuius solum beneuolos ac corde astantes in qualibet vtili plenitudine veritatis attingere vidimus. eo intuitu humilitatis, pro communi vtilitate philosophantium, nec minus quoq; de præfenti philosophia cupientium perfici, compilare & tractare artem practicãdi, per quã supremæ medicinæ medicinarum compositio, eiusq; compositio ad oculum cunctis intelligètibus demonstraretur.

De forma eius tripartita. Cap. III.

FAcimus autem formam nostri compendij tripartitam, de tribus generibus principiorum, cum omnibus regulis huiusartis: quibus velut effectiuis instrumentis proprijs, non solum tam dictæ quinimo etiã cuiuscũq; traditę compositionis medicinarũ artis veritas illucescat, & quam propinquius directo tramite habeatur. Scribuntur enĩ omnia certa principia non

solum considerationis, sed ad oculum demonstrationis huius per modum textus theorematum principiorum demonstrabilium, ex quibus doctrinæ filij intellectus, omnimodam consequi poterit faciliter veritatem, maximè cum secundaria & cætera principia sequentia ex prioribus velut ex primordijs dependentibus ex huius artis principijs demonstrantur.

De expositione theorematum & distinctione partium.

Cap. IIII.

Consequenter autem in mystico sermone subiungemus expositionem & applicationem vniuscuiusq; principiorum theorematum declarando ad propositum modum & ordinem practicalem, quantum imbecillitas nostræ rationis permiserit, quicquid circa materiam principiorum theorematum, anteriores nostri sensisse videntur, communia

nia omnia verò principia, theore-
mata tribus distinguētur partibus,
priusquam applicationibus misce-
antur : vt circa modos & titulos
per sequētes rubricas indicabitur.

*De primi generis principijs ma-
terialibus & de his que
labuntur ex illis.*

Cap. V.

PRincipia ergo materialia vsua-
liter, materiam illius naturæ se-
quuntur amoris foedere quā ipsa-
met vel eadē natura suis actionib⁹
proprijs naturalibus amorosis cō-
uertit in metallicā formam trans-
mutauit vel mediā ad ipsam. Et sūt
in ordine primo materialis princi-
pij quatuor practicalia principia
quorum duo sunt naturalia, & re-
liqua duo contra naturam. Natu-
ralia sunt sulfur & argentū viuum
& ex his duobus amor metallicus
gignitur, per quam fit generatio
rei petite, cum propria eorum in-

A 5 di-

diuidua ad inuicem naturali foedere colligantur: hoc est, quando virtus eorum iuuatur super contrariam virtutem illius qui est corruptibilis, vt statim manifestabimus. Contra naturam verò sunt natura vitrioli & natura salis communis, ex quibus amor alterius generis oritur, generationis tamen propinquæ: & * sub ipsis fit corruptio rei petitiæ, scilicet in quantum deterior eorum natura iuuatur super meliorem naturam sulphuris & argenti viui quod frequenter accidit virtute superflua * luteæ mixtionis vincens materiam sulphuris & argenti viui: vel fit ex defectu præparationis seu ignorantia artificis. Quamobrem ne Regia maiestas in ipsa præparatione prætereuntem valeat aliquam causam ignorantia, aut in posterum nos aliquomodo increpare, eam tanquam foecundissimam sicuti promisimus debitis solutis largiemur. Intelligendum itaque primo est, quomodo ex
iam

* cum sibi ipsi.

* lineæ.

iam dictis principijs, formetur plura principia alia, q̄ ad vngue per literas reuelabimus secundum q̄ ab eorū natura, dicta materialia principia labuntur successiue, & gradualiter alteratur notis & certis operationib. per practicalia principia directa & gubernata, mediante doctrina intellectuali, q̄ per demonstratiua principia regulantur. Vltius est diligenter notandū quod supra dictorū duorū principiorū naturalium vnum verius est naturale in tota & per totam sui substantiam, tam intra quam extra & illud est sulphur purum, calidum & ficcum inducens formā suam, scilicet secundū quod forma metalli sequitur & purū effectū. Reliquum verò est innaturale, id est, intus naturale & extra contra naturā. Naturale verò intrinsecū est sibi propriū, & etiā* generale naturale factum, q̄a per propriā naturā aduenit. Sed extrinsecū ei additur per accidēs, et ab isto est naturaliter, post eius

* al. connaturale.

eius corruptionem non habet separandum. Propter quod constat argentum viuum tale, non esse in

* aliàs sicut tota sui substãtia naturale, ** in pri*
erat in sui pri ma sui receptione: nec erit ad ple-
ma creati- num depuratum, nisi per artis de-
one. puretur ingenium. Ex his potest

Theor. cap.

57.

intelligi an argentum viuum nunc in tota sua sit substãtia, cum luto-
 sam suam amiserit, & in prima sua
 natura ** iam integrè sit alterata*

* alias inte-
gra cum iam
alterata sit p
digestionem.

per digestionem, & in aliam natu-
 ram couersam vltcrius, scilicet sul-
 phuriam ** congelatiuam per dige-*
stionè aliam sibi * superueniètem,

* aliàs gela-
ta.

hoc est autem argentum viuum no-
 strum, in se recipiens formã sulphu-
 ris vel metalli secundum quòd illo-
 rum virtus vnus, virtutè vincit al-

* aliàs vel tē
perantur ad
inuicem
al. Regis.

terius ** per temperamentū ad inui-*
cem, vt * in eis metallorum natura
 ostendit, cum sic in nobiliori for-
 mē intuenti cuilibet deducuntur
 Nec etiam similiter intelligas sul-
 phur prædictum esse in tota sui sub-
 stãtia tale creatū, nec adhuc com-

par

par eius arg. viuum à quo fuit creatus ipse rex metallorum, sed ex parte illius naturæ maioris retentionis & firmæ coagulationis generatum ex nostri argenti viui substantia artificialiter, natura instante.

Hoc autè intelligas non solùm de *Principia naturalia successina.* principijs materialib. successiuis, ex quibus immediatè componitur elixir vel medicina : sed etiam de prioribus corrumpendis alterandis & ad duritatem prioris materiæ sulphuris & argenti viui deducendis.

De principijs demonstratiuis, & de his quæ labuntur ex illis, quæ secundum sunt generis.

Cap. VI.

Demonstratiua principia generalia quibus artifex signis præcognitis insignitus, veritatem postulantè, artificialiter informat, sunt illa signa quæ magis habitu infixæ materialibus principijs **al. infixæ à materialibus* successiue in decoctionibus emittuntur

tur, vt sunt quatuor p̄cipales cō-
 * *al. incine-* lores, scilicet nigredo, albedo * *ratio.* ci-
 trinatio & rubedo: & ex illis ema-
 nant tot colores mixti per accidēs,
 quot in tota natura excogitari po-
 terūt, sed non remanent in effectu,
 nisi tantū modō quatuor supradicti
 * *al. reſtrices* colores essentialia veluti * *al. cineriti-* radices
 totius magisterij. Quorum primus
 * *um.* color scilicet nigredo terminatur
 in album: deinde album in * citri-
 num terminatur, & citrinū in ru-
 beum, quod est vltimum principi-
 um demonstratiuum, & finis per-
 fectionis totius magisterij. Ideo
 fuerunt ista principia data cū qui-
 busdam alijs particularib. quæ hic
 dicuntur, & in practica: vt per illo-
 rum notitiā administrare sciat cau-
 tus artista, id de quo à natura per
 signa demonstrabilia cognoscet in
 practica, vt secundum regulam ar-
 tis traditam, suam sciat gubernare
 materiam, præelectam iuxta for-
 mam naturæ debite informandæ
 per practicalia principia quæ se-
 quuntur.

De principijs tertij generis practicabilibus & his qua labuntur ex illis.

Caput. VII.

Tertij generis principia operativa in hac arte principalia, sunt quatuor virtutes conuertentes: videlicet soluere, abluere, reducere, & figere: quia ex quolibet eorum dependent plura alia principia particularia practicalia, actus ignium respicientia & illorum informationes: vt puta naturalis, innaturalis, & contra naturam & artificialis vt per successiuas operationes ostendetur breuiter. Declarando igitur quodlibet istorum, nullo modo recedendo à practica, breuiori & faciliiori modo quo possibile fuerit, exponemus cum de duobus principalibus naturam motibus scilicet corruptionis & generationis, vt promptius & facilius modum effectiuum capere valeat artis filius per instrumenta praedicta. Intellectis igitur

igitur illis principijs, & practica
 quæ sequitur ex ipsis, ac modo o-
 perandi: ad naturam mediorum na-
 turalium, & innaturalium, ac con-
 tra naturam recurat artifex: vt
 gubernare sciat secundum vires me-
 diorum naturæ conuertētis, vt ex-
 ercitare sciat suum negotium, cir-
 ca confortationem vel debilitatio-
 nem naturæ eorum.

De corruptione & generatione.
Cap. VIII.

HVius autem magisterij inte-
 gritas, duos principiorum
 respicit motus, quibus corruptio
 & generatio præsignantur: scilicet
 naturalem & innaturalem. Innatu-
 ralis motus dependet ex totius ma-
 teriæ motu, & quamplurimorum
 per euacuationem corporis à spiri-
 tib⁹ spiritum videlicet innaturalis
 caloris excitatione. Naturalis mo-
 tus est ex egritatione caloris in cor-
 pore. Et ideo cum homo itinerat
 in

in estate sumpto cibo post prandiū
 incenditur calor naturalis in cor-
 pore, & motus digestionis perfe-
 ctę non solum retardatur, sed po-
 tius confunditur in corporis cor-
 ruptionem: quia spiritus resol-
 uuntur, calor naturalis minuitur
 propter quòd homines qui multū
 itinerant, macres cōmuniter sūnt
 velut cholericī & melancholicī.
 Quia iste motus formatur ex pri-
 mo p̄ncipio practicali scilicet in so-
 latione tamen cū igne innaturali,
 per alia principia benè informata,
 ita vt excedat in quantitate virtu-
 tem caloris naturalis, nisi secundū
 quid ad corruptionem naturalem
 Neque à tali actione fit diminutus
 quia quanta est proportio talis po-
 tentiæ ad sic corrumpendum: tan-
 to est calor naturalis virilior ad
 generandum seu renouandū eius
 indiuidua, cum modica corrupti-
 one, ab eorum temperamento sint
 lapsa. Quia non expedit naturalē
 calorem p̄ nimia fortitudine cor-

rumpētium in omni sui parte, vincere vel suffocare excellentia igniū: quia tunc nō esset in actu reformationis. Quia natura reformatiua scilicet calor thesaurizans per calorem corrumpentem sibi contrariā extinctus, tanquam malleo mortis percussus, ad intima sui cordis repercutitur totaliter, vnde totius vitæ influentia euacuatur. Alius motus est cum calor naturalis non intenditur alieno calore, sed per se, motu proprio, & per accidēs motu informationis perfectæ calor extrinseci, vt cum homo dormit post cibum sumptum, ab aliena frigiditate per calorem extrinsecū conseruatus, efficaciter illum dirigit & ad se conuertit. Et hoc ideo fit. Quia tūc natura limites sui corporis non transgreditur, in quo ipsa vniuersaliter est dispersa: sed ibi tanquam in proprio thalamo corporis se ipsā sollicitat, ad suas pficiendas actiones. Et tunc non debilitatur corp^o per euacuationē spirituum

tuum in quib. calor naturalis quiescit: sed potius confortatur per repletionem, attractionem, & transmutationem ipsorum, & conseruationem humidi radicalis in quo affluētia caloris naturalis cōseruatur naturaliter, velut in subiecto suo proprio naturaliter calefendo. Et iste motus dupliciter confortatur, vno modo per informationem tertij principij practicalis scilicet per reductionē cum omnibus suis instrumentis: vt quando lapis creatur, & calor naturalis contra suum cōtrarium augmentatur confortando, ad secundarias eius actiones celebrandas. Secundo confortatur per informationem, quarti & vltimi principij factam per fixationem cum iuuamine omnium signatorum vt cū lapis post eius creationem figitur, & per suum calorem confortatū omnia in thesaurum transmutat. Et quanquam adhuc mod⁹ iste sit duplex habēdo respectum ad actiones quas medicina

vel Elixir per se perficit, attamen hoc non tangit propositum operis artificis, nisi solum in applicatione illius ad humana corpora suffiçiētibus modicis relinquatur. primo sciendum est quòd innaturalis motus est in partē contra naturam quæ in terream substantiam mortuam reducuntur: & in parte est in conseruatione naturæ scilicet in quantum perficit, vt res remanens, & indiuidua corrupta perficiens, post eorum ablutionem in naturam fermenti & metalli educens, actione aeris & ignis quæ sunt vnguenta & olea philosophorum ac anima auri. Hoc enim est oleum naturas incærans, & coniungens, eò dicta indiuidua in medicinam inducens ad corpora tingenda. Et hoc oleum spiritus caloris retinet semper vsque ad sui inspissationem: & tunc induit citrinitatem aut formam metallicam. Causa verò suæ inspissationis est lapis factus ex indiuiduis reformatis
per

per artem, cuius reformationis finis est ipsum oleum, & medium coniungendi. Talis processus est ultra imitationem naturæ supplementus, ex quo relucet tota substantia libri Geberi de perfecto magisterio: in quo reuelando secretum materiale inquit. Quod perfectio magisterij consistit in consideratione rerum s. tam materialium, quàm operantiū quibus ad medicinā artifex peruenit. Quia ex cōsideratiōe illius dirigitur intellectus, & artifex perducitur ad operis complementum: id est ad medicinam veram & substantiam lapidis, quæ ex argento viuo sumit originem: & substantia aeris & ignis colores manifestat consideratio rerum iuuātium sine quibus rarò perueniuntur ad formam lapidis supradicti, est vt quis consideret naturam illarum rerum quas corporibus adhærere videmus sine artificio, & imitationem facere quæ media dicuntur inter illa & illa quæ corpora mundifi-

cant sine adhærentia , vt aqua lapidis: ex quibus gratia elicitur quæ pijs in DOMINO relinquitur amatoribus , cum veri ignis vitri adhæret & natura communis recedit per dissolutionem, quando non ingreditur ratione sulphuritatis & falsedinis, substantiam argenti viui in amaritudinem constringentis & reducens. Et hæc est illa substantia quæ per indurationem argenti viui nostri conuertitur in Elixir perfectum. Et in parte in conseruatione naturæ: quia ex toto naturalis motus non confunditur, quemadmodum nec expedit, vt dictum est in motu innaturali: quia sic non esset motus innaturalis, sed contra naturam: qui motus ratione suæ extremitatis excellentis vincit, & ad profundiora rei ingrediens corruptibilis, calorem obtundit naturalem, & mortificat id de quo intēdebatur educi spiritus motu regenerationis.

Fac

Fac ergo vt naturalis motus debilis non confundatur per acritudinem sui inimici: sed semper ei resistendo et fabricando virili actione mallei, creet in suis partibus corruptis vice post vicem, nō in grossum sed in simplum, & per minima *medicinam, ita vt natura sua corruptionem non sentiat, nec violetur: sed reparando indiuidua antiqua secundum quid corrupta, reducat in noua. Hoc autem est quod diximus videlicet quod innaturalis motus est intus naturalis sub conseruatione speciei, vt patet per fabricationem motus naturalis mox corruptioni successiuam, in eius compositio, remissa eius contrarij actione *relucta est etiam vis naturalis, non vt absolutè sit contra naturam, quia tunc esset totaliter in destructionem illius sine conseruatione primæ formæ. Sed est quodammodo contra naturam scilicet in parte, vel sub terminata forma

nō est in alio

*al. est etiam
extra nō naturalis.*

corruptionis limitata, quamuis improprie: vtique dicat cum potius sit adiuuans naturam quam ei nocens: vt patet per futiliationem cum conseruatione speciei indiuiduorum. Et ideo dicimus ipsum esse innaturale, quia de se non naturatur, nec tollit aliquid nature naturate, imo potius eam adiuuans mediante exercitatione moderata secundum quod natura in suis requirit reformationibus, vt dictum est. Et ex hoc passu reuelatur, qualiter omnia sub glebo Lunari composita, quodammodo fiunt in quodam motu, & in motu corrumpuntur. Quia omnia naturalia contrarietate habent qua excedunt quidem non in virtute sed secundum quid, ad resolutionem indiuiduorum, non vsq; ad materiam primam sed ad illam materiam generi metallico proximam, in qua est maior similitudo agentis naturalis quam in alia prima. Propter quod si materiam transfret proximam perderetur

maio-

Theorice cap.
55.

maioritas ex similitudine sua, &
 per consequens, equalitas & mino-
 ritas. Et sic in cursu naturalis ma-
 gisterij esset vacuū secundū quid,
 quod est impossibile [Et sic im-
 possibile cum tali elōgatione per-
 uenire ad vtilitatem messium] Sunt
 etiam quædam in toto contraria
 & tamen excellunt in virtute * vt
 illa quæ sunt contra naturam,
 quæ continue agunt in corpora &
 patiuntur. Si hæc intelligis cogno-
 scere poteris causam abbreviatio-
 nis vitæ illarum, eò quòd conti-
 nuè tendunt ad corruptionem &
 régenerationē. Igitur addiscas re-
 solutionem illam exquisitam vsq;
 ad * illam materiam in qua simili-
 tudines ignis sunt multiplicatæ
 [et] aliorum elementorū ac agen-
 tium naturalium & patientium se-
 cundum quod cursus exigit natura-
 lis. Quia si generationem & cor-
 ruptionē quas iam reuelauimus in
 communi theorica benè intellexe-
 ris, ad eandem illam solutionem

deerat.

* *al. cuius ra-
 tione inuicē
 cōtinue agūt
 & continue
 patiuntur.*

* al. primā.

* deerat.

de facili peruenire poteris.

Quomodo discurrendo per principia, artifex se debet dirigere in practica, & quomodo intelligitur modus tractationis eorundem.

Caput V I I I I.

*al. duplicati
no*

*al. & extre-
ma ex medijs*

DICIMVS tibi fili charissime quòd vltra sensũ præstare te oportet oculos mentis pro canone *directiuo seu regula, ad omnia intelligibilia principia supradicta, & hoc secundum ordinem sequentia doctrinæ intellectuales, & memoria recolenti, voluntate diligentĩ & intellectu inuigilare oportet, si completum huius operis finem uoueris adipisci, quatenus tamen respectum habueris ad signa, & naturas mediorum & extremorum. Quia media in extremis conuertuntur, * & media in extremis gradatim resoluuntur: quod fieri poterit si extrema per ingenium
et

& naturam nō traherētur à mediis de potentia in actum, cū non sit transitus de extremo ad extremum nisi per media. Et hoc etiam naturaliter proprium est omnium imperfectorum metallorum, quæ in specie videntur incompleta: propter quod omnia illa imperfecta metalla in quolibet sunt couertibilia: quia omne medium in se habet naturam informem: formata tamen & distincta retinentur per sua propria extrema, quæ latius declarauimus in scientia de sensibilibus, vbi ostenditur qualiter extrema sunt in medijs secundum formas confusas. Igitur extrēma de medijs possunt educi, secundum quod virtus, naturæ vnus extremi in illis medijs super virtutem alterius iuuatur. In omni naturali scientia plura *exeunt media, [& illorum notitia in omnib. transmutationibus est necessaria, & hoc] per exquisitam potentiam naturæ illorum, siue materialia, siue o-

Medium.

*al. existere.
 *al. illorum
 quidem natura
 habebis
 cognitiōis certitudinē per
 propinquiora
 extrema. hoc
 est.

**al. exem-
phirij.*

**al. differūt
ob argentum
vium utie-
orum cōposi-
tione, secun-
dum quod ip-
sum differt p
mixtionē sul-
phuris puri
vel immundi
terrei sibi ex-
tranei.*

siue operatiua fuerint, siue signa demonstrabilia, respiciendo ad naturam generis à quo quodlibet eorum immediate vel absolutè dependet secūdum suum actum * extremum. Sulphur & argentum viuum extrema sunt omnium metallorum: ergo metalla inter ea erunt media. Sed metalla [differūt ab argento viuo in compositione, illo modo quo ipsum argētum viuum per puritatem & impuritatem differt à sulphure immundo terreo sibi extraneo.] Propter quòd depurata magis alijs, reperiuntur duo, scilicet Aurum & Argentum: sine quibus ars ista non poterit integrari, cū in illis sit purissima sulphuris substantia, ingenio naturæ perfectè depurata, ad cuius depurationem debilior est ars q̄ natura: nec eam consequi valet licet multum in ea laboret. In arte igitur dicitur. Pater eius est Sol, Mater eius est Luna: quia ex illis duobus corporibus cum suo sulphure vel arseni-
co præ-

co præparatis, nostra elici medici-
na poterit, & sine illis haberi ne-
quit. Vocantur autem media, quia ex
primis puris extremis sunt cõposita
naturaliter, scilicet ex sulphure &
argento viuo: nec sunt sulphur,
nec argentum viuũ, sed media in-
ter illa, cum argentum viuum sua
proprietas & vapore sui depura-
ti sulphuris in metallum congele-
tur perfectum: Et secundum quod
dicta metalla magis tenent de natu-
ra argenti viui, maioris sunt perfe-
ctionis vt aurum & argentum: &
secundum quod minus tenent de
natura argenti viui, & magis de na-
tura sulphuris, maioris sunt cor-
ruptionis: vt cætera metalla imper-
fecta: & maxime marcasita, mag-
nesia, & tulhia: & vltra hæc maio-
ris corruptionis sunt sales, alumi-
na, atramenta, & cætera quæ me-
dia dicuntur inter lapidem & me-
tallum. Dicimus autem quod cum
extrema secundum quod sunt de
medijs suis * propinquis, educun-
tur

* al. propin-
quissimis.

tur assiduè ex virtutibus illorum proprijs efficaciter, & secundum rationem naturæ sequentis retine-
al. proprium. ri censentur, ad eorū actum * pro-
al. alterabi- pinquum. Præterea assumere debes
lia. fili successiuè, principia * alterata
al. ad alterã & miscibilia * alteranda magis ap-
 ta ratione propinquitatis naturæ
aliàs B. affinis quæ est in eis propinquior
 & perfectior. Verbi gratia, [H]
 est principium. de G. ad assequen-
 dum M. mediante G. & G. est prin-
 cipium de M. ad assequendum. R.
 per M. Et M. est principium de R. vt
 per ipsum attingere poterit Y. gra-
 datim, & in suam naturam conuer-
 ti. Et sic patet, qualiter natura ex-
 tremorū est cognoscibilis per natu-
 ram suorum mediorum. Et econ-
 uerso quia G. naturam tenet me-
 dij coniunctionis de B. & de M. &
 M. retinet medium coniunctionis
 naturæ, per quam G. vertitur in R.
 et R. natura affinis medij, per quod
 natura de M. conuertitur in natu-
 ram de Y. Et per B. intelligere de-
 bes

bes principia materialia scilicet aurū & argentū, ac naturā vitri & Salis cū Mercurio. Per G. intelligere debes principia materialia secunda scilicet elementa, teram, aquam, aerem & ignem, quæ successiuis & gradatis operationibus fluxa sunt & elicita ex iam dictis principijs materialibus primis tempore. Et per M. intelligere debes principia materialia tertia, quæ sunt sulphur & argentum viuum purum, & fermenta philosophorum, successiue creata & elicita per magisterium, ex iam dictis principijs secundis immediate. Per R. intelligas medicinam vel Elixir completum, aut argentum viuum fluens, penetrans, tingens & permanēs, à terra sublimatū, secundum gradum, & cōpositum ex M. et immediate, materia præiacēti, puta ex tertijs principijs supradictis. Per Y. debes intelligere multiplicatiōes quæ [tertij gradus sublimationis] sunt, ex successiuis operationibus. ex medicina iam dicta.

al. quod quidem & est compositum *non aderat in alio.

Vltc-

Vterius & exquisitè & puidè cog-
 noscédum est genus mediorum &
 extremorum, quæ sunt inter supra
 adicta principia, quemadmodum
 euidentissimè ex literis alphabeti-
 cis percipi potest, quibus operatio-
 nes succinctè & gradualiter decur-
 runt & labūtur ad principales gra-
 dus sublimationum quæ sunt C.
 D. E. F. quæ descendūt de B, vt por-
 tare ipsum poterunt ad Naturam.
 Secunda media vel extrema de G.
 descendunt sunt H. I. K. L. quæ
 portant ipsum [G] in naturam M.
 Tertia verò media seu extrema sūt
 illa quæ successiuè & immediate de-
 scendūt de M. & deducunt M. in
 R. videlicet N. O. P. q. Quarta
 media sunt S. T. V. X. Et ista imme-
 diatè per successionem legitimam
 descendunt de R. vt ipsum eorum
 beneficijs sublimare possint & de-
 portare in Y. & ad vltimam perfe-
 ctionem deducere. Et hæc rota al-
 phabetica circulariter est cōpleta.
 Veruntamē sunt adhuc aliqua me-
 dia

media, circa illa intelligibilia ad sensum, vt in practica gradatī percipere pōtes per operationes. Et per talem scalam potest intellectus humanus gradualiter ascendere & descendere, ad omnes alias scientias sensibiles & intellectuales, medi ante imaginatiua, vt Dei & creaturarum eius noticiā habeat per instrumēta prædicta, presertim cū naturales vires discernere poterit euidenter per philosophicas rationes scilicet quomodo B. sit remotus alijs à perfectiōe vltima, quāuis cæterorum existat principale principium vt clare patet. Et vt Christus Iesus de stirpe Dauidica pro liberatione & dissolutione generis humani peccato captiuat ex transgressione Adæ, naturam assumpsit humanā: Sic etiā in arte nostra quod per vnum nequiter maculatur, per aliud suum contrarium à turpitudine illa absoluitur, lauatur, & resoluitur. Et quæ inter duo contraria collocātur, per id quod ma-

**al. perfecti
one.*

gis recedunt ab vno, magis appropinquant ad aliud: & è contrario elongati fuerint ab siue vt * imperfectione, siue vt appropinquates ad perfectionē et quo magis appropinquāt fini perfectionis perfectius est: et quo minus fini perfectionis appropinquat, imperfectius est. Ex hoc clarè patet quod M. nequit immediate generari de G. nisi primo ipsum B. transeat in G. nec transire potest in C. nisi per omnia sua media, quæ sunt C. D. E. F. primo discurrat. Similiter nec G. trāsire potest in M. nisi per sua media, scilicet H. I. K. L. primo transfirit. Nec de M. generari potest [Y] nisi primo trāsseat per N. O. P. Q. quæ sua sunt media. Nec R. reduci pōt in Y. nisi primo reducatur in S. deinde in T. post in V. & demum in naturam X. Post talem graduationem cadit, præcipitatur & proijcitur in Y. Et sic natura de [G] proximus respicit naturam de M. per sua media successiua, quam naturam R. & M. pro-

M. propinquus respicit ad naturam de R. quàm naturam de Y. gradatim discurrendo per sua media. Non igitur potes per artem certam immediatè de B. [medici- * R. nam] componere, nisi prius discurrat in G. & de ipso transeat in M. quousque purissima illorum substantia successiue per naturale magisterium nostrum fuerit generata. Et cum iste sit verus cursus nature, et ars imitari satagit naturam, taliter què admodum prescribitur est prosequendum. Quia natura quæ cõplere potest per aptitudinem materiae suæ, nunquam ab extremo decurrit ad extremum, nisi prius successiuis operationibus transeat omne medium. Mediorum igitur natura consideranda est ab artifice, antequam aliquod magnum attentare presumat, & diligenter curet nihil de suis medijs omittere, siue sint materialia, siue practicalia, siue monstratiua: donec ipsa natura reduxerit gradatim sua media, ad pri-

primum suum esse, id est sulphur & argentum viuū, quæ sunt propria spermata metallorum, & eis magis propinqua: cum quib. facias speciosas illas transmutationes per quæ omnia imperfecta perficiuntur.

De natura ignium, & quomodo instrumentaliter se regulari habeant. Cap. 10

al. quilibet.

EX prædictis colligitur duo fore quorum * qualitatibus expressè debet artifex ignem innaturalem sapiēter disponere, & eius vi rescertis & notis operationibus regulare: quæ sunt ignis naturalis & contra naturam. Innaturalis verò inter vtrunque est mediū. Qui formam huius exemplaris seu regulæ suæ menti præscripserit, & ipsam diligenter seruauerit infallibiliter cognoscet illorum qualitates. Cōsideret ergo artifex naturales vires & fortitudines lapidum philosophorum

phorum, quæ vires sunt ignis naturalis, innaturalis & contra naturam quæ & quales sint in toto cursu naturæ, & quæ cuiuslibet fuerit amicus vel inimicus, vt demonstratiua & infallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noscat disponere, à qua cætera materialia principia *effluunt cum corruptiōe naturali & debilitatione tali, vt extremitas naturalis caloris nō pereat in aliquo, sed ipsam per modū reductionis ad suam naturam integram pro confortatione ipsius prudenter in propria [multiplicatione suā substantiam sublimare, & etiam sursum ascendere, ita vt] nihil sit quod virtutem rerum naturalium attrahat affectius conseruato tamē priuilegio naturæ, id est, caliditate naturali in corruptione suæ substantiæ, quam amor in ipsum spirans & omnia viuificans scilicet [humidum existēs vt spirituale sibi generat:] ordinabit artifex ipsū virib⁹ amoris attra-

al. consuunt.

al. multiplicare substantiā valeat, & etiam sursum ascendendo pariter sublimare. Vnde cum.

al. huiusmodi spirituale existens sibi conueniens naturale.

here, præcipue cùm per defectum illius & per corruptionem ab eo fu- erit elongatus. Hunc autem modũ reductionis exprimit ars clarissimæ in regimine tertij principij practica- lis, vt sui amoris exuberantia, cun- ctis patefacta sit experientibus visi- biliter. Dicimus vltèrius & duo sunt quib. artifex sapienter cogno- scere potest, quantum calor innatu- ralis est differens vel indifferens à ca- lore naturali & contra naturam, in qualibet parte totius magisterij. Quorũ primũ est mensura contra- rietatis ipsius ad naturalẽ, vel con- formitas ei, ad cõtra naturã quod idem est: mensura elongationis ip- sius ab illo qui est naturalis, & ap- proximationis ad illum qui est cõ- tra naturam. Mensura ignis inna- turalis docebit te fili charissime huiusmodi certitudinis semitam veritatis. Quia quòd inter duo col- locatur contraria, per illud idem quo magis recedit ab vno, appro- pinquat magis ad aliud & econ- tra

tra. Et ideo siue consideres innaturale medium vt elongatum à calore naturali, siue vt approximatū ad ignem cōtra naturam, cū hoc fiat per debilitationē vnus & cōfortationē alterius, iam transcendit potētia ignis innaturalis super naturalē per confortationem illi⁹ & conformitantē vstiui qui est cōtra naturā. Similiter si cōsideretur ipsum mediū innaturale, vt appropinquans sit per confortationē ipsius, ad ignem naturalem, & elongatus sit ab igne contra naturam, potentia adurens per sui debilitationem iam deuincitur, quæ est contra naturam in medio innaturali, per attractionem sui ad naturam & conformitatem caloris non vrentis propter quod appropinquationē & elongationem illius medij, siue ad naturalem siue ad contra naturā, semper eisdem signis mensurare teneris: quia illis operationibus quibus dictū innaturale mediū recedit à natura vnus, confecti accedere

incipit ad naturam alterius, dum tamen natura medij innaturalis & eius operationes scilicet confortatio & debilitatio sint extra latitudinem duorum extremorum antedictorum. Audiatur ergo lector huius philosophiæ, & naturam confortationis & debilitationis cognoscat non tantum quid sint, sed quomodo valeant exerceri: & quæ & qualis fuerit illa virtus, quæ potius est confortanda quam debilitanda, & in quo latere ac qua operatione altior habetur noticia de eadem. Nos autem prouidentes tibi in hoc, dicimus quod calor naturalis est illa virtus quæ confortanda est potius quam debilitanda & hoc in propria argenti viui substantia in quo calor innaturalis discernitur. Quid autem sit confortatio nescit ignarus satis, & per consequens omnes sophistæ decernere queunt: ut patet in eorum projectionibus sophisticationum, quæ non valent exquisitam operationem perficere.

Quia

* lapidum

Quia in hoc tanquam in generalibus prudens cognitor & ignarus sophista satis communicant, præcipue cū cognoscere poterit vterq; quòd lapis aut eius virtus tunc confortari dicatur, cū natura valet eius operationē perficere: aut cū *alias confortationem.* debilitatur, oppositum. Quia communis est animi conceptus, quòd lapis vel eius virtus non confortari vel debilitari dicitur, nisi respectu operationis exercēdæ per ipsū. Et in hoc passu decipiuntur illi qui principia ignorant demonstratiua, quibus effectus operationis eius promptitudinaliter agnoscitur. Vnde cū in hac exercenda deficit vel proficit, solo sensu percipi potest tã à vulgari quàm ab ignorante sophista. Et ideo clarè liquet nihil aliud fore necessarium in cognitione huius, quàm discretionem vel prudentiam rationis. Audiatur ergo cæcus sophista, qui tantum dicit lapidē pati debilitatē exquisitæ virtutis, quando operationem eius

non perficit rectè, nec se ostendit plus noscere de ipsius dispositione ad potentiam suam augendam quàm merum vulgus, in cuius ore satis multiplicatur hoc dictum, & communiter sonat, quod diminutū est aut perfectum: Ex quo patet quod ipsum non denotatur altiorem habere notitiam de lapidis compositione, quàm si diceretur nō faciat quod quæritur.

al. non

Quibus & quantis modis confortari & debilitari poterit lapis & de substantia virtutis.

Caput XI.

Dicemus quot modis virtus lapidis confortari poterit, & quibus debilitari. Quia quot modis dicitur oppositorum vnum, tot modis dicitur & reliquum, sicuti notabiliter cognoscitur per scientiam mediorum & extremorum. Debilitatur virtus lapidis in genere duobus

bus modis. Primus est, quādo substantia argenti viui virtutem ferentis habens in corpore, ab eodem per debilitatem minuitur, scilicet subiectum caloris naturalis. Quia substantia hæc, cui virtus caloris inest argentum viuum à philosopho dicitur, & vocatur quādoque essentia corporis vel argenti viui: quia per ipsum lapis habet esse in actu, & sine ipso non. Duo ergo sunt subiecta virtutis vt patuit supra [scilicet corporis & spiritus. Quia subiectū corporis, subiectum naturæ dicitur: & subiectū spiritus, fluentis subiectum dicitur] Cū igitur corporis substantia vel spiritus minuitur, necesse est virtutem debilitari: nam cuncta minuentia, sunt quæ debilitatem inducunt. Et quæ ad vtilitatem * medicinalis ignis innaturalis & artificialis vel communis ignis, quandoque cum humiditate * & frequēti exercitio, et quādoq; cum siccitate nō immoderata Et q̄ debilitare dicuntur:

al. s. corpus quod est subiectum innatae & spiritus, quod est subiectum fluentis.

al. pducunt sunt colores mediocres ignis innaturalis.

Hæc non auerant ī alio

vlque

vsque ad totius rei corruptionem,
quæ immoderatæ sunt siccitatis &
excellens calidatis extremorum.

al. inanium

Et similiter cætera alia vniuersali-
ter quæ superflue * igniunt corpo-
ra. Ex quibus patere potest cuilibet
intuenti, quòd per oppositum ea
confortant, quæ non solum au-
gent sulphuris substantiam, sed e-
tiam spirituum, siue per se, vt ali-
mentum quod corpus sumit ab ar-
gento viuo per virtutem [elemen-
tatiuam transsubstantiari valeat in
corpus nouum] siue per accidens,
vt exercitia supradicta moderata.

*al. vigintiua
in reductione
vel substanti-
am quam spi-
ritus assumunt,
& spirituant
per virtutem
elementati-
uam vt sub-
stantiari va-
leant in cor-
pus nouum.*

* *al. detegit.*

Fili moderati vsus rerum innatura-
lium suo modo confortant virtu-
tem in omnibus rebus mûdi, & il-
lam multiplicant, vt in lapide no-
stro, qui secreta naturalia * dirigit,
vt oculis proprijs vidimus & ma-
nibus tetigimus, & certis approba-
uimus experimentis. Hæc omnia
prædicta intelligas de rebus quæ
separant vel approximant ad gene-
randum, vel ad calorem naturalem

augmen-

augmentandum per confortationem, vel ad temperamentum Elixiris per* naturam fixationis. Secundo modo debilitatur virtus, quã *al. naturalē fixationem.* do subiectū eius alteratur in qualitatibus, transeundo de naturali qualitate in innaturalem. Propter quod iste secundus modus accidit super corporibus lapsis à vero temperamento reperitur etiam primus in naturaliter temperatis, velut in auro: vel in temperatis artificialiter, vt in Elixiri perfecto. Virtus igitur corporis secūdo modo debilitatur, quando spiritus vel corpus descendunt à naturali dispositione ipsorum. Per quod apparet q̄ iste secūdo modo potest esse multiplex. Quia quot modis potest corpus vel spiritus naturaliter alterari, tot modis debilitatur virtus lapidis. Cuius ratio est, quia virtus nō viget nisi per substantiam horum duorum sufficienter & naturaliter dispositam: & ideo debilitabit virtutem per oppositum, quicquid dispo-

disponet innaturaliter, & quicquid ad dispositionem naturalem reducit, confortabit eandem. Constat autem quod corpus, sulphur aut medicina, innaturaliter disponi possint per malitiã complexionis, compositionis & solutionis continuitatis. Et ideo in Mercurio crudo confortabitur virtus per calefaciens digerens, excoquens materias crudas & reincrudatas per frigiditatẽ. Propter quod terra metallica, aut [argentum viuuum, vel sulphur] quã debilitatem digestionis patitur, propter defectum caloris naturalis, à siccitate: & ipsum confortant magis res humidæ ad naturam *illorũ approximatae. Et amara & põtica debilitant: quia grossa & terrestria sicca & contra naturã calidissima, similiter in terra in cuius contentiua caloris naturalis vel spiritus debilitatur, propter innaturalem caliditatẽ. Aqua Mercurij illam confortat & ipsum retinet. Cætera verò calida sumpta in primo
 redu-

*al. argenti vi
 ui vel sulphu
 ris.*

al. illius.

reductionis gradu debilitant amplius. Nec minus sumpta in secundo gradu adhuc debilitant, nisi prius per secundam reductionem preparationis sublimis cum aqua dicti Mercurij confortetur prima. Si vero per leuitatem innaturalem, inscienter debilitas virtutis orta est in terra vel lapide: habitua te ipsum ad cognitionem erroris, ipsum corrigendo exasperatiuis & absterfuiuis, puta aqua Mercurij. Quod vero debilitatur propter extensas exasperationes recedit ad amaritudinem, & confortando dulcescit cum vltimis confortatiuis, vt oleo * lampadis & igne. Spiritus vero tot modis alterari possunt, quot sunt qualitates quæ ad temperamentum siue ad perfectionem eorum requiruntur. Harum qualitatum quædam sunt tangibiles, vt sunt omnes qualitates complexionales: quædam sunt visibiles qualitates, vt limositas vel claritas. Quædam complexiones carnis,
 vt

al. lapidis.

vt grossities & subtilitas: & quædam olfactiuæ, vt aromatis, foetiditas, & insipidorum in olfactibilibitas. Spiritus verò metallici naturaliter disponuntur odoribus prædictis, licet eorum suauitas sapida cum subtilitate vehementer confortet.

al. ingredi

Possunt tamē spiritus * egredi temperamentum qualitatum in quolibet corpore: & in quantum ex parte spirituum debilitatur virtus corporis, per opposita restitui ei potest temperamentum, & virtus confortabitur. Pari modo debilitant cuncta illa quæ obscurant, per ingrossationem rerum elementatarum. Præcipimus igitur tibi benè

al. purificare.

* rectificare elementa antequam coniungantur, vt in eorum terminatione colorem fuscum obtineant, sed illum potius qui est extremitas corporis terminati calore naturali, proprium habentis fulgorem, tanquam incorporatum colori, cum condensatur in corpus. Causa autem quare perspicue nitet & fulget,

get, est quæ dēfitas eis nata est in subtiliatione retinēs lumen quòd pronitatis eius est in præparatione recipere, sicuti potentia propriū actū recipit. Vnde talis nitor & fulgor semper constat ex aquis subtiliter terminatis & condensatis in metallis. Et quantò plus argentum viuū aqueum in metallis subtilius fuerit purius & densius, tantò plus illud erit nitidius, fulgentius & splendidius: quemadmodum natura cuilibet in auro, quod generauit, demonstrare non cessat. Ex quo patet quòd illa quæ illuminant cōfortāt & subtiliant calorem innaturalē, grossitiem ipsam corrigunt. Similiter quoque ex parte spirituum debilitant, quecunquæ sic eos inficiunt vt auferant puritatem & suauitatem sulphuris & fragrantia ipsius: quia per illam puritatem in qua suauitas fragrantia lapidis naturaliter *funditur, debilissimum corporis existit: & ideo virtutem confortat quicquid puritatē eis resti-

*al. fū datur
delectamen-
tum*

D tuit,

tuit, non solum per abluionem, sed etiam per admixtionem vaporum & fermentorum aquæ & aëris Mercurialis non fixorem, & puritatis substantiæ cuiusque informatoris, conformem puritatē habentis puritati eorum, vt aurum & argentum, quæ sunt illuminantia spiritus, proprio splendore, aut purificantia puritate propria, vt est aqua Mercurij. Ex præmissis patet quòd qui corruptionē vel debilitatem virtutis ignorat, similiter ipsius multiplicationem quæ fit per confortationem necessario penitus ignorabit, non solum in lapide, sed in humanis corporibus. Ô Medice si habes memoriam ad recolendum, & intellectum ad intelligēdum, voluntatem ad diligendum, aures ad audiendum, oculos ad videndum, os ad loquendum, aut legendum, applica sensus tuos, vt recoles, intelligas, diligas, audias, videas, perlegas & retineas. Quia cūm hæc ars de vero sit gradu-
uali &

uali, & inuestiganda ex secretis naturæ, sine quibus instrumētalis directio integrari non valet totius medicinæ fundamentaliter, artem illam sub certis suis principijs plenariè comprehendetis. Dilectus à Deo est, cui hoc donum artis largitur per gratiam, & intelligentiã ipsam reducere scienti ad medicinam quotidianam & necessariam. Quia huius scientiæ principia generalia sunt, & reducibilia similitudine & effigie ad principia medicinæ respectu corporum humanorum passibilium, quibus applicari debet medicina. Sed hæc pauci obseruant & intelligunt, cùm artis principia ignorent supradiçta. Causa igitur tenacis cupiditatis & lucri, absque dictis pricipijs, ad magisterium huius artis nituntur introire: & propter fallaciam suæ operationis, fallacem credunt esse scientiam, & contemptibilem dicunt eandem. Hanc igitur theoreticam intellige, & secundum illam operarij

incipias: quia cum illa errores tuos corriges cum fueris in opere, quos sine illa corrigere non potes. Non distet à te testamentum, quia caernas huius theoricæ aperit & reuelat cū certis suis notis operationib⁹. Cor igitur habeas ad practicam illius.

De diuisione huius magisterij.

Caput XII.

MAgisterium hoc in quatuor diuiditur partes, secundum quod sunt quatuor principia practicalia. Prima pars ostendit modum graciliãdi grossum per liquefactionē elementationē, disolutionē & lapidis separationem in quatuor elementa. Secunda pars ostēdit modū alleuiandi ponderosum p distillationes, calcinationes, rarefactiones coudensationes, inhumationes, congelationes, solutiones & animationes, quæ sunt elementorum * præparationes. Tertia

*al. separatio-
nes.*

tia pars ostendit modum $\times$ viuificandi à spiritu, & lapidis nutrimentum, per imbibitiones, decoctiones, affusiones, inhumationes ac lapidis sublimationes. Quarta pars ostendit modum dulcificandi amarum, & maturandi crudum, per reductiones, impinguationes, inhumationes, fomentationes, animationes, fixationes, et incerationes. Si igitur grossum gracile facis per dissolutionem, & poterosum leue facis per leuigationem siue rarefactionem, et asperum lene per reductionem, amarum vero dulce facis per maturationem, post hæc & volatilium fixationem, completum habebis magisterium.

Narratio per conctusionem principiorum. Cap. XIII

CVm igitur constet quemadmodum supra dictum est, artem esse inchoandam à certis suis & determinatis principijs, est ad illa propterea recurrendum, tanquam

D 3   pleni-

plenitudinis practicæ effectiua. Sed quia practicalia principia secundi generis & regiminis perfici non valent * sicuti nec medium absque suis extremis quibus ipsum integrari oportet, mystico igitur & aperto sermone ex illis declarando, refert philosophus, alterum ab altero nullo modo differre à practica artificiali & processu, qui breuiter successiue formabuntur: & primo de practicali principio siue regimine primo, quod est dissolutio, est dicendum cū suis quatuor principijs primis materialib⁹, & de eius principio demōstratiuo, quod est nigredo, sine qua artificium feliciter inchoari non poterit.

De primo practicali principio, & quomodo per primam sublimationem depuratur Mercurius cum Sale communi parato & vitriolo: & in hac aqua infunde Mercurium &c.

Caput XIII.

Depure-

Depuratio Mercurij per primam sublimationem, est vt sumas partem vnā de D. & dimidiam partem C. & distilla aquā per illum modum quem natura requirit, vt explicauimus in nostro testamento, in capitulo quod incipit Tu in virtute de A. &c. Et infunde in tali aqua Mercurium scilicet testamentarium. Deinde separa totam aquam per sublimationem. Postea sublima ipsum, donec sit albiſſimus vt cristallum. Speramus autē in Domino nostro Iesu Christo quòd adhuc sublimabitur ad maiora et res magis altas p̄ sublimes gradus præparationum, cum additione rei* tingentis ipsum, & eius anima exaltabitur ī gloria. Oportet enim matrem quæ prius generat filium inhumari in ventre filij et ab eo generari.

al. agentis & pficiētis seipsum.

De conuersatione elementorum & de prima coniunctione spiritus cum corpore & eius exuperatione.

Cap. XV.

D 4

Cum

CVM tribus ergo vncijs talis Mercurij, mitte tantūdem purissimi Solis in aqua sua liquefacti, & super infūde duas libras aut tres, quod melius est, prædictę aquę Mercurij, à qua Mercurius ipse separatus fuit & rectificatus: & mox cooperios curcurbitę cū suo cooperculo vitreo, sine alia obstructione, donec motus eius cessauerit.

deest in alio.

De hinc * obstrue iuncturam cum cæra cōmuni calefacta, & stet tribus diebus & noctib. in balneo tepido. Deinde separa aquam per distillationem in dicto balneo, cū igne æqualiter continuato de facta serratura. Cū autem distillare cessaueris, tunc in fundo videbis corpus nigrum fufum, ad modum picis nigre fusę, vel olei subnigri. Si verò corpus quod cum Mercurio coniunctum est, fuerit Lunare ad albū nondum erit nigrum, donec tota terra Solis cum terra Lunę fuerit coiuncta: quinimo in eius principio est ad modū salis albi cum viscositate

sitate sua, qui est ad modum olei
 subnigri: cuius humiditas per *al. separa-*
 quã separari nequiunt, rationib: in *tur per aquã*
 nostro testamento expressis, in
 capitulo de animatione elementor-
 rum, & alibi de rarefactione eorũ-
 dem. Supra ergò humorem illum
 per ignem siccum, collocando vas
 super cineres, & humiditatem illam
 recipiendo ad partem, quæ aër est,
 cùm animatus sit maioris caloris
 quàm aqua. Vide fili quid facias in
 hoc passu, & caue ne materia nimio
 calore rubeat in principio, & com-
 burantur tincturæ: quia nunquam
 poterunt separari tincturæ in com-
 modum artificis, nisi per aquam &
 ignem paulatiuè, ita vt semper ignis
 tincturæ occultetur in ventre aque
 ne oculis videatur, Si verò vltius
 corp^o calcinaueris sine humore ru-
 bificabitur, & proprietates sulphuris
 aduretur: cùm nõ habeat retinacu- *al. retineat*
 lum quod ipsum in ventre suo *de-
 portet, & à combustionem defendat.
 Defende igitur ipsum à combustio-

*al. Signo de-
monstratio.*

ne, imponendo cum eo de humore suo, antequam veniat rubedo, & appropriata ei igne de ferratura, extrahendo humidum, paulatim & paulatim deficcando materiam: quia sic ipsa patitur & corpus corrumpitur: & considera qualiter materia semper mutabitur de colore in colorem, in ista putrefactione scilicet in viriditate quod est vnum ex peregrinis signis dependētibus à primo principio ad album. In rubeum verò nigredo apparebit post citrinitatem. Quia cum corpus euacuatur à suis humidis spiritibus, ita patitur vt de colore in colorem transmutetur. Defende ergo ipsum semper à combustionē, ne calor naturalis suffocetur in aliquo, & proprietas aduretur Mercurij: videlicet vt quantum dissolutio tollerare poterit, tantum assando decoquatur, & non plus: quia statim rubificaretur, & quantum corpus assando defecerit in humiditate, in tantum imbibendo erit dissoluendum. Hoc enim

nim facit natura, deperdita recuperare cupiens, sicuti expressè id notauimus in theorica nostri testamenti, & ad plenum per modum practicæ demonstrabimus inferius. Cùm ergo videris corpus siccum, si ad album sub colore viridi, si ad rubeum sub colore nigro, subtrahe ignem, & permitte in frigidari: quo in frigidato infunde aquam super terram siccam, & statim pone in balneo ad distillandum, aquam per ignem æqualiter benè cōtinuatam recipiendo. Qua distillata videbis in fundo per passionem vacui quòd corpus patiebatur per calcinationem in sua rarefactione, aquam attractam in aërem. Separa illud iterum per cineres euacuando & rarefaciendo corpus à spiritu cum calcinatione iam dicta modo philosophico, & semper aërem cum aëre pone ad partem in phiola vitrea benè sigillata.

De

*De documento reiterationis.**Caput XVI.*

Flli has omnes operationes vice post vicem tribus vicibus iterabis vel quatuor, si volueris, quia aqua per tales operationes elementatur, et de propria substantia corporis in ipsa defenditur, & corpus per minima corrumpatur, & in aqua proprietates eius augmentatur, ut post in naturam sui per attractionem conuertatur Reitera igitur prædictas conditiones naturales, imbibitiones & decoctiones, & eris in linea secretæ dissolutionis.

Linea secreta dissolutionis.

De vnione & elementatione secunda, & primo de distinctione literarum Alphabeticarum.

Cap. XVII.

Furnus secretus.

PER hanc distinctionem literarum referre volumus, quod V. significat calorem furni secreti, & omnes suas proprietates: quæ sunt
at-

*attenuatio, animatio, inspiratio, *al. attracta-*
 simplex viuificatio, inhumatio, spi- *tio.*
 ritus & corporis cōiunctio sine di-
 uisione. Et per X. significare volu-
 mus ignem siccum cinerum, tam de *Ignis siccus*
 ferratura quàm de carbonibus, & *cinerum.*
 cæteras suas proprietates: quæ sunt
 mortificatio, calcinatio rarefactio,
 retêtio spirit^o & separatio. Per Y.
 significare volum^o calorê balnei, &
 omnes suas proprietates: quæ sunt e-
 lementatio, rarefactio, viuificatio,
 ablutio, distillatio, animatio, & spi-
 rituum separatio. Per Z. nullam ali-
 am operationem intelligere volu-
 mus, nisi liquoris separationem, &
 totius corporis liquefacti substan-
 tiam. Harum literarum significati-
 ones cum omnibus suis propieta-
 tibus corde tenus te scire oportet:
 quia aliter benè secundum cursum
 naturæ operari & praticare non
 poteris, nec proprietates illius ope-
 rationis disponere benè scies, nisi
 per potentiam literarum illarum
 cognitam, ac earūdem significatio-
 nem

nem quam designant. Cognoscere igitur oportet artificem firmiter hanc potentiam, secundū exigentiam naturæ: vt illa præcognita vires eius ad illius perfectionem in qualibet sua operatione prudenter noscat dirigere.

*De rarefactione & eius
subtiliatione.*

Caput XVIII.

Rarefactio huius aquæ fit per binam distillationem in balneo per se & sine corpore. Distilla ergò eambis cum igne lentissimo benè continuato, feces verò quas facies in qualibet distillatione collige & pone cū terra supra calcinata.

De condensatione spiritus & rarefactione corporis.

Cap. XVIII.

Cum

Cum opus inceptum cotinua-
re volueris, & operationes
supradictas iam compleueris, sume
corpus in illa decoctione vltima
superius facta, quã assationem ap-
pellamus philosophicam. Et infu-
de ibi quartam partem aquæ pri-
mæ rarefactæ, vt præmittitur: &
cum coopertorio claude & cæra
& pone ad digerendû in V. per tres
diës. Dehinc cautè separa quod
liquefactum est in aqua per Z. in
alia cucurbita benè munda, in il-
la scilicet in qua extitit aqua rare-
facta: & illam similiter cum suo co-
opertorio proprio claude, & cæra
obtura, & illud serua in digesti-
one de V.

*De euacuatione corporis per spiri-
tum extractionem. Cap. XX*

Postea sume corpus quod superi-
us remansit, & primo sepa-
ra per Y. quod est aquæ, frigidius
in natura, ne ipsa natura calida aërea
con-

confundatur quæ per expulsionem
extrahitur fortiolem.

*De distillatione & aeris animatirne ac
corporis mortificatione.*

Cap. XXI.

CVM verò illius cessauerit distil-
latio, pone ipsū ad X. cautè cō-
tinuado & quod de eo ī natura ae-
ris distillauerit, hoc recolligas, &
cū alio aere ad partē reponas: & ca-
ue ne ignis corpus igniat, de princi-
js demmonstratiuis recolendo, qui-
bu. practica dirigitur, Quia omnes
colores sunt laudabiles. dempta ru-
bedine, donec in fine fueris post in-
cinerationem. Caueas ergò ne cor-
pus rubeat ante alios colores per ig-
nem alienum.

De inhumatione, viuificatione.

*& liquefactione corporis
mortificati. Cap. 22*

Liquefactio corporis est conti-
nuare

nuare partes comminutas & calidiores per calcinationem in vnum, cum humiditatis beneficio. Postea sume aquæ residuum primæ rarefactæ: & de ea super terram infunde tertiam partem, ita quod tertia illa pars natet vel superemineat vno bono digito super corpus. Deinde penitus cum suo cooperaculo & cæra obstruatur os vasis, & per triduum permittatur in digestionem furni secreti.

De separatione corporis viuificati à non viuificato.

Caput XXIII.

Postmodum quod liquefactum est de corpore in aquâ, separetur cautè per Z. i vase [æneo] in quo *deest in alio* aliû separasti liquorem: & caue ne aqua siue liquor turbetur per feces, ratione declinationis vasis. Quo separato, & obturato cû tota sui materia reponatur mox in digestionem

E V. et

V. & conseruetur ibidem, donēc
sua separationis aduenerit tempus.

*De distillatione aquei quod remansit
in corpore per Y.*

Caput XXXIII.

Sicuti iam superius dictum est
in capitulo proximo, ita simili-
liter in isto dici poterit, nec plus
minus te habere coneris.

*De distillatione aëris & mortificatio-
ne terræ per calcinationem.*

Caput XXXV.

deest in alio **E**odem modo procedes ad a-
ërem huiusmodi separandam
per cineres, & corpus [siccum]
mortificandum, vt dictum est su-
pra in capitulo. Cum verò illius
cessauerit &c.

*De inhumatione & viuificatione
corporis per V.*

Caput XXXVI

Sumē

Sume corpus contritum vel affa-
 ctum, & in eo mediam partem
 aquæ quæ remāsit de alijs inhumana-
 tionibus [in fundo,] ita quòd vno *redundat, &*
 digito supereminēat absolutè. *Deest in alio.*
 Deum procede sicuti diximus in ca-
 pitulo. Liquefactio &c. & alijs quæ
 per V. formaliter implentur. Tali-
 bus imbibitionibus corpora mol-
 lificantur post eorum cōtritionem.
 Cōtere ergo corpus solo igne, illud
 scilicet quod liquefactum remansit.
 Deinde mollifica, & eius partes sub-
 tilia, vt corpus & spiritus ad inuicē
 copulentur: quia quæ imbibuntur,
 per aquam mollificantur: et quanto
 plus teres, tātō plus mollificabis: &
 quanto plus mollificas, tanto plus
 partes grossas subtilias, quousq; ab
 inuicem diuidantur, & domentur.
 Quia spiritus tunc impastatur vel li-
 quefiunt cū corpore: et illa quæ impa-
 stantur ex toto soluūtur. Et impa-
 statio vel liquefactio fit cum mini-
 ma & subtili contritione, incæra-
 tione, & affatione corporis cum

spiritib⁹. Quia natura p cōtritiones, & aflatiōes partes ligatas diuidit cū viscositate aquæ, quæ est in corporibus, & ab eis resoluitur per minima. Vnde corpora soluta ad naturam spirit⁹ sunt redacta, licet magis sunt fixa. Hic autem spiritus, est participans duabus extremitatibus in natura, tanquam in se extrema retinens spiritualitatem scilicet & corporalitatem, fixationem & volatilitatē: & ideò si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem vltierius se corrūpi nō permittit, nec p ingresum furiosæ flammæ in illud, vltierius permittit se in fumum eleuari, quæ rarefactionem sui non suffert, propter densitatem & carentiam adustionis, quæ per sulphuritatem quā non habet perficitur. Et ideo cū figitur, tinctura est rubedinis tinguens perfectissimè, nec recedit à cōmixto, sicut nec aqua mixta aquæ. Quia natura naturæ lætatur, cū sponsus sponsæ copulatur. Præterea cū ipsum sit totum in natura
aëreum

aëreum, aut remanet totum in igne, *Homogeniū.*
 aut totum cum sua substantia rece-
 dit in fumum, cum sit incombustibile
 & aëreum, quod perfectiōis est sig-
 num. Signum perfectio solutionis
 corporis est eleuatio totius substan-
 tiæ in fumum. Ideò in terra sulphu-
 rea ipsum miscueris calefactum, su-
 perius ascēdet & sublimabitur. Et
 si istam sublimationem reiteras cum
 continuatione philosophica super
 terram suam, nimium durabitur,
 decoquetur et inspissabitur, ac gra-
 datim in sulphur album & rubeum
 congelabitur. Dissolue ergò corpo-
 ra, & quod quæris inuenies. * Quia
 cū in toto partes non dissoluun-
 tur, nō est quod subtiliari poterit,
 nisi illas mollifices. [Ideò cū in re-
 iteratione solutionis laboras, purio-
 res partes segregas ab impuris: quia
 subiecta semper est turpitudini pars
 illa, quæ cum suo toto non conue-
 nit.] Separa ergo quæ grauiora sunt
 naturæ, vt illis abiectis, opus cum
 leuioribus perficias, per eundem il-
 lum

*al. Quæ verò
 partes nō dis-
 soluantur nō
 habent unde
 subtiliari pos-
 sint nisi &c.*

*al. Ex quo pa-
 tet q̄ indiges
 vt in solutiōe
 lapidis cum*

*reiteratione
 labori suas*

*partes purio-
 res ab impu-
 ris disgreges,
 nam omnia
 semp̄ est illa
 pars cū cōue-
 nit toto sui.*

*Separata er-
 go &c.*

lum modum quem diximus supra in capitulo. Post modum &c. & in capitulis similibus, cum illis procedere non dubites: quia idem semper est in modo procedendi. Ordinem igitur quem obseruari mandauimus in capitulo, Sicut: & alijs capitulis similiter quæ explētur per Y. Et quemadmodum operatio fit in capitulis formatis per X. ita etiā in præsentī faciendum est, nec plus nec minus, practicam tuam dirigēdo cum principijs demonstratiuis, cauendo solum ne corpus rubificetur. Et eadem practica quæ formata est in capitulis per V. eadem in isto obseruare teneris, infundendo residuum totius aquæ, quæ remansit ex cæteris inhumationibus, obturando semper vas cum cæra & oportorio vitrio, & demum totum ponendo in digestionē de V. & cū hoc habebis rotam primam finitam de conuersione elemētōrum ad inuicem. Et operationes istæ sunt con Tritiones, assationes, imbibitiones deco-

decoctiões, inhumationes, viuifica-
 tiones, solutiones, congelationes,
 sublimationes, separationes, fixa-
 tiones, reductiones, generatio-
 nes & corruptiones, quas philo-
 sophi non sub completa sermo-
 nis serie, sed sub tegumento ex-
 presserunt & subelati prouidentia,
 & totius naturæ fabricam, in du-
 as naturales & extremas operati-
 ones, velut omnium limites inclu-
 serunt: quæ sunt condensatio & ra-
 refactio. * Et rotatio huius rotæ
 in summa est, quando nobilioris a-
 ctiuitatis seu virtutis fuerit materia,
 & eius substãtia nobilior & subtili-
 or, tãto habilior erit ad susceptionē
 forme. Et oppositū, quãto materia
 cõpactior fuerit et terrestrior, et à
 sublimi natura remotior, tanto ad
 susceptionē * formarū pcul dubio
 erit debilior. Vnde principium di-
 stinctionis, diuisionis, & alienati-
 onis in rebus generabilib. * minera-
 liū, semper erit materia: cū ipsa cau-
 sa sit indiuiduatiõis rerū. Et sic pa-

*al. Fili hanc
 rotã notare
 facies integrã
 & tãto nobi-
 lioris actiui-
 tatis erit ma-
 teria, quãto
 eius substãti-
 a nobilior &c
 al. impressio-
 nē formalū
 al. & mine-
 rationis*

tet quod diuifio ſpeciei, fit per indi-
 ui dua, & ſecundū materiam, & non
 ſecundum formam, * licet propria
 ſibi ſemper appareat ſecundum ge-
 nus ſuum, mediante operatione na-
 turæ. Et hoc ideo, quia forma * acci-
 dentalis ſemper indiget forma ſub-
 ſtāiali, vt ipſa fit cauſa formæ acci-
 dentalis. Ideo ſecundum exigentiā
 formæ, quæ imprimenda eſt mate-
 riæ oportet primo illam diſponere
 et præparare, per ſubtiliationē et de-
 purationem & ſimplicitatem, ante-
 quam fiat medicina & ignis.

*al. licet pro-
 priā ſibi ſem-
 per appropri-
 et formā ſe-
 cundū genus
 &c.*

al. actualis.

*De auifamento artificialiter per doct-
 rinam. Caput XXVII*

*al. lympham
 aqua defini-
 ta.*

SI verò aliquid de corpore arido
 & groſſo adhuc reſtituerit ad vi-
 uificandum * in lymphā, aqua defi-
 ciente, nondum eſt conuerſionis e-
 lementorū rota perfecta: quæ niſi
 perficiatur, ſtructura ſeu machina
 huius principij penitus deſtruetur.
 Quia nullum agens, accedens ad ſi-
 militudi-

militudinem formę corporeę naturalis perficit materiam, nisi totã eã reddat homogencã; & hoc per figuram primę rotę conuersionis elementorum ad inuicẽ, sicuti ad plenum declarauimus in nostro testamento, & hic quoque

De modo perficiendi rotam imperfectam Cap. XXVIII.

SUme ergò fili charissime cū intrinsecorum principiorum cognitione, per memoriam, intellectũ & voluntatem, corpus liquefactum animatum & viuificatum, quod posuisti in digestionem de V. & remoto cooperatorio, protin⁹ superponatur alembicus, & lutetur cum cæra iunctura eius, & separa ab eo aquã per Y. vsque ad mediam sui partem.

De distillatione aquę que remansit cum corpore.

Caput. XXVIII.

E 5 Modo

Modo expedit euacuare corpus, quod in via permanfit suæ perfectionis à suis spiritibus, vt calcinetur, & mortificetur, ad hoc vt maiorem valeat in se recuperare raritatem, per quã maiorem attrahat humiditatem: cùm rariora humiditatem attrahant maiorem, vsque ad profundum corporis alterati. Propter quod fume illud, et ipsum tracta in operatione, per modum dictum in capitulis formatis per V.

De distillatione aëris & mortificatione corporis.

Caput XXX.

IN digestionem huius operis particulariter te habeas fili, sicuti dictum est in capitulis supradictis, formatis per X. & neque magis facias vel minus, cauendo ne tincturæ comburantur. Per talem contritionem & affationem, diuiduntur partes ligatæ viscositate aquæ quæ in corporibus est.

De inhu-

*De inbmmatione & viuificatione
corporis per V.*

Caput XXXI.

TAli verò ordine perficiat̃ practica capituli huius, veluti in cæteris capitulis formatis per V. fit *in alio non e-* conuersio: & sic per talem conuer- *rat.* sionem corpora mortua ad naturam viuam spiritus sunt reducta: & quia mixta sunt, nunquam vnum separatur sine alio. Fili si aliquam partem corporis adhuc videris per hoc practicale principium circulariter non rotatam, vel in lympham conuersam, aut sub homogeniorũ genere non contentam, sume, mox partem illam, & sine terrore confiderenter pone in vna parua chemia cũ suo alembico, cuius fundus lutatus sit luto forti & tenui. Deĩde eã colloca in suo furnello: postea applica sibi ignem trium candelarũ vel quatuor lichyniorũ, ita vt flamma cuiuslibet immediate hinc & inde tãgat fundum cucurbitæ vel chemiæ.

Talem

Talem ignem fili continua prope
 vas, donec tali calore corpus vide-
 ris liquefactum, quod infra tres ho-
 ras vel saltem quatuor efficietur: &
 recipe sudorem quem mittet in re-
 ceptaculum, quamuis sit insensibilis
 quantum ad oculum: & hunc sudo-
 rem sume & pone seorsum ad vsum.
 Statim cum videris corpus liquefa-
 ctum subtrahe ignem, & permitte
 vas infrigidari: cum autem senserit
 se aere frigido circumdatum, remis-
 sione caloris mox congelabitur
 ad modum fere & sulphuris [philo-
 sopherum, vel sulphuris fusi] habē-
 tis colorem cineris quasi nigri. Et
 hoc est proprium sulphuris liquari
 calore, & congelari in frigido. Hoc
 est sulphur fili: & hic coluber, & dra-
 co deuorans caudam suam, Leo ru-
 giens, & gladius acutus scindens
 omnia mortificans & confringens,
 ac se ipsum refugēs. Sume ergo ex eo
 nebulam quam peperit tenebrosam,
 & infunde super eā de aqua separa-
 ta ab eo ꝑ Y. ita vt superemineat di-
 gitis

*in alio nō e-
 rat.*

gitis quatuor vel quobus saltem: quæ
 in ictu oculi in aquam conuertetur
 purissimam. Talibus autem cautelis
 obseruatis, perficitur rota de con-
 uersione elementorum ad inuicem,
 quæ vna est ex quatuor figuris, quib.
 figura in magisterio completur ma-
 gnæ circulationis, quam tradidim⁹
 in nostro Testamento.

De effectu primi regiminis.

Caput XXXII.

Flli effectus & intentio huius re-
 giminis est, vt vires argenti viui
 dominantur super vires sulphuris,
 & vires vnius patiantur à viribus
 alterius, & illas in sui naturam
 conuertat. Quia cùm effectua-
 liter argentum viuum depurare vo-
 lumus, per virtutem depurati sulpu-
 ris vtiliter necessario congelare o-
 portet, vt in hoc prius imitemur na-
 turam, scilicet vt virtutes sulphuris
 intrent substantiã argenti viui, ante-
 quam sulphur argentũ viuum trans-
 mutare

mutare valeat: & in hoc ars imitatur naturam. Hoc autem memoriter teneas in cellula mētis tuæ quòd necessario oportet, vt corpus quod est principale conuertēs, primo conuertatur * in spiritum conuertibilem, vt post illud conuertibile * in illius substantiam congeletur sulphuris. Et ideo recordamur nos dixisse in nostro testamento, quòd nullum argentū viuum promptius conuertitur in substantiam sulphuris, quàm illud in quo sulphuris qualitates p̄ dissolutionem sunt sufficienter introductæ: nec vllum sulphur promptius congelat argētum viuum, quàm illud in cuius naturæ substantia, ipsum argentum viuum existit per artis ingenium tam conuersum. Quia tunc natura naturam complectitur propriam, & amicabilius magis gaudet in ea quā extranea. In omni trāsmutatione elementorum semper talis passio p̄cedit trāsmutationem substantiæ, quod scilicet virtus argenti

al. conuertibile.

al. in sulphuris substantiam conuertatur & congelatur.

genti viui transmutantis, in toto obtineat partes sulphuris transmutati, ita vt in ipso * ante sui transmutationem cōmisceatur per minima *mutatione.* in proprium sulphur non vrens album vel rubeum: & illud argentum viuum propriam habebit materiã. Et sic lapis suauiter cum magno ingenio à terra ascendit in cœlum: & iterum descendit ī terram, quia terra nutrix eius est, & portat illū ventus in ventre suo, hoc est sulphur portatur in argento viuo. Cognoscenda igitur erit passio, quæ præcedere debet transmutationem argenti viui, & eius operationē: quia huiusmodi operatio fit quotiescūque virtus argenti viui per ingenium naturæ & artis, leuat̄ super virtutem sulphuris, cum certo determinato modo operandi.

De penultima practica, quæ est de putrefactione elementorū ad inuicem conuersorum, & in vnū coniuictorum.

Caput XXXII.

Inten-

INtentio verò fili, quâ in hac parte habere debes, est vt lapidem dissolutum accipias, & illum in se-
vt ibi putre- creto furno collocare non deseras
fiat per dies [vt stet ibi per quatuor dies]. Hoc
quadraginta enî fit ideo vt adustiones & *mar-
al. asationes tyrizationes quas corpus in supra-
 dictis passum est à suis liquidis substâ-
 tijs animatis tollantur per animati-
 onem & facilem decoctionem, &
 totum illud quod tollitur in argētū
 redeat viuum. Quia elemēta sulphu-
 rea mixta cum aqueis argēti viui, per
 minima iam cōuersa alterantur, pa-
 riter & ad inuicem corrumpuntur.
 Talis corruptio argenti viui nostri
 solennis, est generatio quæ haberi
 neq̄ nisi post putrefactionē, quæ est
 mater omniū. Quia per operationē
 istam, corpus naturaliter in argento
al. & ab illo viuo putrefit, & eius qualitates sul-
salsuginoso q̄ phureæ humectâtur, & in aerem cō-
est omniū na- uertuntur. Partes igitur ipsius di-
tura cōdimē- gestæ in mercuriū rediguntur* & in
tum notabili illud salsuginosū q̄ omni nature est
ter separatur condimentū, & ab inde post natu-
 raliter

raliter separetur, & ī dulciferū trās-*separantur*
 feratur. Ex permixtione rerum in *& ab hinc in*
 putrefactione huiusmodi, resultat *dulcificum*
 quædam vis, quam quintum appel-*conuerterun*
 lamus spiritum, cum sexta virtute *tur.*
 sua operatiua, q̄ est causa connecti-
 onis elementorum & introducti-
 onis rei petitiæ in illis. Sciant ergo
 omnes artifices huius artis, species
 perfectas trāsmutari non posse, nec
 artifex trāsmutationem facere po-
 test, nisi primo corpora reducere sci
 at in primam eorū materiam. Qua-
 lia si cōuertere sciuerit artifex, tunc
 indiuidua eorum de facili trāsmu-
 tare sciet operatione philosophica
 in aliam formam, quam prius non
 habuerant: nō tamen species indi-
 uiduorum transmutant, cūm vici-
 niores sint causæ, * & prima mate-
 ria omnium corporum, * & pura
 elementalī essentia in corruptibilis
 q̄a omnium * generabiliū & corru-
 ptibilium est eadem materia prima
 & ideo ingenita & incorruptibilis,
 * quæ per species accedētalibus sen-
 sibilibus

*al. prima ma-
 teria*

al. que est.

*al. generan-
 tium & cor-
 rumpētium*

*al. Quapro-
 ter species a-*

tionibus sen-

F sibilibus

sibilibus nunquã submittuntur, nec per consequens corruptionem patiuntur sed bene indiuidua, quæ sunt ex prima & propria materia generi metallico illius proxima, et specierum conseruatiua quæ à primordiali materia dependent, in proximis materijs naturæ, quæ actionibus sensibilibus sunt submissæ: Et ideo * talis materiæ indiuiduorum naturaliter generabilia sunt & corruptibilia. Hic est quòd plurimi antiquorum asserent primordiale materiam nullam habere formam: & plures alij dixerint illam esse ens purum in potentia, nihilominus esse agens quoddam vniuersale [in natura] quo vniiformiter suas substantias congregat ad corrumpendum illas & generandum. Quamobrem nullatenus est intelligendũ, nisi per sensum anagogicum siue analogicum ad vniuersalem formam, quæ velut spirans cum re quinta participat. Sed quanquam ab agente vniuersali inducatur

al. taliũ materiarum indiuidua.

nõ erat in al.

ducatur forma simplex in actu in metallis naturaliter, & hoc ex potentia materiae simplicis, & formae simplicis: eductio tamen illius multiplicationis vel augmenti in corporib. metallicis, sicut in animalium fit corporibus & plantarum, per se euenire non potest, donec prius corpora solida & per totum homogenea in tenuissimam materiam germinatam ab agente vniuersali clarè prius processu artis formaliter transmutentur: quia tunc resultabit corpus simplex generabile & corruptibile per viam naturæ. Corpus simplex dicimus ad differentiam corpus solidi, in cuius forma ipsum erat, priusquam corrüperetur: quod tamen nullo modo ita potest corrumpi, quin sub aliqua materiali remaneat forma. Et ideo soluta prima forma corporis, & per elementationem in Mercurium conuersa, forma eius corrupta, mox introducitur alia noua forma in sulphur: quæ quidem

forma corrupta in Mercurio est in colore subnigra, in odore fœtida, & in tactu subtilis & discōtinuata. In tali autem materia simplici insunt quatuor elementa composita, separabilia & resolubilia in aqua Mercurij post putrefactionem. Deoque ergo complete in igne leui, ne comburentur elementa, & priuentur effectu, quod accidit cum comburuntur ante putrefactionem completam: quia ex illorum coniunctione ad inuicem certa generantur mixta, scilicet sulphur, & omnium medicinarū medicina. Effectus verò huius putrefactionis est corruptio & naturalis caloris, ab innaturali caliditate. Quia inaturalis caliditas in materia metalli in qua applicata moram cōtrahit, & in sua actione præualet, secundum mensurā illā quæ Geometrica vocatur medietas semper putrefactionem in liquidis facit substantijs, et hoc sine resolutiōe humiditatis naturalis ipsius metalli, imo ipso

ipſo in ſubſtantia ſine cōſumptio-
ne manente. Sed corrumpit inna-
turalis calor naturales qualitates,
& mutat conditionem, quæ ſub-
ſtantiaē metalli conuenit: quod ta-
men facere nō valeret quamdiu ſta-
ret humiditas calore naturali infor-
mata. Et ideo oportet vt prius cor-
rumpat calorem naturalem ſub cō-
ſeruatione illius. Sed quia lator
eius eſt ſpiritus, neceſſario decet vt
conditionem eius corrumpat. Pro-
pter quòd dicimus neceſſarium eſſe
vt calor innaturalis corrumpat ar-
gentum viuum & humiditatem na-
turalē ſulphuris, vt ipſū ab eo reſol-
nant. Et cū ipſam informare volue-
ris iungatur cū humiditate & ſicca-
te, à quibus informationem reci-
piat quæ argento viuo contraria-
tur, & naturali humido ſulphuris.

*De vltima practica primi regiminis qua
eſt de diuiſione elemētorum ad inui-*

cem connexorum & primo

de aqua.

Caput XXXIIII.

F 3

Suma-

SVmatur ergo in Dei nomine cō-
 positum superius putrefactum
 & per alembicum distilla primo to-
 tam aquam in balneo mariæ, con-
 tinuando ignem lentum cum æqua-
 li informatione, donec virtute il-
 lius, subtiliores partes lapidis ad
 naturam simplicis aqueitatis tan-
 tum sine calore approximantes fue-
 rint distillatæ, vt nihil amplius per
 calorem illū distillari valeat. Causa
 autem quarè separamus elementa,
 est vt ad plenū quodlibet per se se-
 cundum exigentiam suæ naturæ
 præparetur, & lapis magis subti-
 lietur, vt ratione suæ subtilitatis
 postea firmiter coniungatur. Di-
 uide ergò ipsa per primum regi-
 men, & postea illa per secundum
 regimen rectifica.

*De separatione aeris & mortifica-
 tione terra.*

Caput XXXV.

Fili

Flli aër simplex cum suo igne simplici distilletur per cineres, quia maiorem ignitionem sustinent, & in tua practica patebit illos simplicem sustinere igneitatem. Et hoc ideo: quia expedit calores & grossiores partes terreas per ignitionem simplicem eluari superius. Sume ergo distillatorium cum materia tota, & colloca super cineres, & distilla aërem ad partē cum igne continuato de ferratura bene composito, donec pro ista vice totum aerem receperis cum igne per mixtum, & in visceribus aeris ignem occultatum. Illud autem quòd residet in fundo combustum, est ignis separandus à terra sicca & nigra.

De ìhumatione & corporis viuificatiõe.

Caput XXXVI.

CVm autem aer separatus sit à corpore per distillationes cineris, & corpus per calcinationem

F 4 nem

nem mortuorū extiterit, et vas rati-
onabiliter fuerit infrigidatum, in-
funde statim super ipsū tantū de a-
qua sua prima, vt quatuor supere-
mineat digitis, cū omnibus substā-
tijs aëreis quas superius recollegisti
& mox claude vas cū suo cooperto
rio, & in calore febrili significato p
V. dimitte per sex horas fermētare.

De separatione corporis lymphati
non erat. * mortuo per Z.

Cap. XXXVII.

A Bhinc verò separa aquā cau-
tè cum igne soluto per literam
Z. In alia cucurbita munda summa
cautela, cauendo ne aliquid de suis
fecibus ratione beneficij Z. * sepa-
res.

*conturbe-
tur.*

*De separatione aqua secunda aeris &
al. flamma. ignis in * substantia.*

Cap. XXXVIII.

Accipe

Accipe ergo materiã liquidã per
 Z. separatã, & quemadmodũ
 per distillationem in balneo sepa-
 rasti aquam primam, ita etiam per
 leuem ignem ad partem recipe hanc
 aquam secundam: quia cum ista a-
 qua secunda rectificabitur ignis &
 ipsum in aërem sine attractione cõ-
 uertet. Cũ verò per aquam tota-
 liter fuerit distillata hæc aqua secũ-
 da, in fundo aer & ignis ad modum
 substantiæ oleaginosæ fortiter vis-
 cosæ remanebunt, quam seorsum
 recunde: quia talis ignis est à terra
 separatio pro dissolutione prima,
 quam dissolutionem merito laque-
 factionem nuncupamus. Quia duo
 elementorum sunt lapidea, scilicet
 ignis & terra in siccitate concor-
 dantia, quæ tali ordine sunt separã-
 da vt aer ignis nõ cõfundatur aëreo
 terreo in rectificationibus suis. Et
 ideò cum calidiores partes lapidis
 ad naturam ignis approximantes
 per aquam naturaliter citius resol-
 ui valeant vt in aërem couertantur

postea, illas prius per Z. vt corpus lapideum separare expedit, & sic terra cum terra dabit suam humiditatem, et ignis cū igne, et quilibet per se aeritatē suam præstabit in rectificationibus suis. Considera fili quā pulchrum vtile sit mysterium elementorum separatio, ac Leonis venatio, beneficio & ingenio discretionis humanæ sub conseruatione proprietatis illius, ab igne [separare] cuius signum est cū in vtero venti deportatur, nec rubescit in commodum aliquod donec sit cōpletum. Aër igitur ad album, & aer & ignis extrahuntur ad rubeum, in quibus est maior tinctura ex duabus substantijs lapideis siccis. In ablutioe igitur ignis * qui descendit ex illo, est oleum rubeum, licet in oculis nostris videatur albū. * Quod verò exit à terra, oleum album est preciosissimum. Vide ergo & intellige primum principium * quartum completum.

non erat.

al. quod ascēdit.

al. quod oleū pretiosissimū.

al. quatuor conuertentiū & est cōpletum.

*De secundo principio practicali cum suis
secundi generis materialibus prin-
cipijs: & primo de aqua, & sig-
nis demonstratiuis, quod
est abluere.*

Caput XXXVIII.

A Blutio aquæ fit distillando e-
am septies per se sine aliquo
additamento vice post vicem, cum
inhumatiõe fimi interposita. Distil-
la ergo eam septies per V. & omnes
suas proprietates, & erit optimè à
suis feculentijs terreis deuisa. Hæc
autem est aqua vitæ, Lac virginis,
sanguis reincrudatus, menstruum
dealbatum, nutrimentum infantis,
cibus cordis, aqua narium, venenũ
viuentium, cibus mortuorum, & ar-
gentum viuum philosophorũ à sua
feculètia terrea per sublimationem
depuratum, secũdum ac principale
pricipium materiale secũdi generis
in magisterio nostro cõfortatiuum
ad creandum lapidẽ latonis vel æ-
ris, qui terra dicitur, & principiu
materi-

materiale secundi generis primum,
 ac caput draconis solutium, & me-
 dium; tincturarum, coniunctione
 faciens, vel matrimonium inter cor-
 pus & spiritum. Vnde paganus phi-
 losophus inquit. Qui argentum vi-
 uum à corporibus extractum taliter
 commiscere nouerit, & corporibus
 amicari, sciet vnum ex secretis max-
 imum, & viam principalem perfe-
 ctionis. Nullus autem commiscere
 ipsum corporibus poterit, sine co-
 gnitione huius magisterij. Propte-
 rea philosophi dicunt, Nemo utetur
 ipso sine magisterio: quia cum non
 possit mutari ipsum sine perfecta ad-
 ministracione alterationis naturæ
 illius expedit ipsum necessario tali-
 ter præparari debere vt firmiter con-
 iungatur, & permisceatur in profun-
 do vsq; ad occultam corporis sine se-
 paratione. Ex quo patet, quod ar-
 gentum viuum nostrum, non est
 argentum viuum vulgi, nec præpa-
 ratum sublimatione vulgari, sed
 potius ex vna vinosâ substantiâ pro-
 creatum

creatū & vili, ac vna sola via naturali, scilicet magisterio nostro. Veruntamen non putes ex illo solo opus elicere per aliquod magisteriū: quia per se nunquam ad vltimā perfectionis partem deueniet. Vnde idem paganus & nos similiter pro certo testamur nostris experiētijs manifestis, quod cum commixto & cum corpore vel eius terra, sulphurea perficitur, & sine illo magisterium protelatur vsque ad desperationē. Et illud ideo est: quia licet ars naturam sequi satagat quantū possibile est, tamen in hoc ex toto imitari non potest, nisi quadam similitudine, quam ars supplet in isto passu ad naturam reducendo, quod natura facere nequit, cū materiam talem non possideat, quæ proprietate sua, suum argentum viuum necessario habet indurare, vt ars breuiori & pauciori tempore quam natura operetur: ratione cuius dicimus quod illud quod ars facit in paucis diebus multiplicibus digestio-

digestionibus super terrā sine præiudicio nature, id calor facit in mineralibus digestiōe simplici in mille annis. Ingenium verò huius breuitatis suppletæ est æqualitas & virtus terræ sulphureæ, cuius prim^o & principalis inuentor est Hermes trimegistus pater Alchymistarum, qui non curauit tanquam cupidus artis eam omittere cælare, sed tanquam principalis in magisterio clara veritate successoribus suis in posterum reuelando fideliter & clarè eam cōmendando reliquit: cū apertè dixerit, Nutrix eius est terra, cū constet in illa esse realiter virtutem lapidis integram: sed non integrabitur, nisi argentum viuum fuerit reductum in eandem. Et ideo subiungit quod cū à terra ascendit in cœlum, & iterum descenderit in terram, tunc vim recipiet superiorum & inferiorum, scilicet integram virtutem cū in terram suam versus fuerit. Alij
appel-

appellauerunt hanc terram Leonem viridem fortem in prælio. Alij Draconem deuorantem cōgelantem vel mortificantem caudam suam, id est suum argentum viuum. Alij appellauerunt illam locum desertum: quia depopulata est à suis spiritibus. Alij venenum, quia interficiens est. Alij arborem quia fructum est gerens. Alij Hyle occultum, quia totius naturæ est fundamentum, & subiectum omnium elementorum. Præterea non obliuiscaris fili hanc terram quam ad literam nominauimus, dum per plura & diuersa opera maximè fluxerit per media & extrema: quia ars semper indiget calce id est sua terra propria in qua virtus mineralis posita est, maxime ad Mercurium indurandum. Quamobrem necessaria est & cerusa scilicet sulphure & arsenico, vel argento viuo congelato & in sulphure gelato virtute suæ terræ ad indurandum & colorandum

lorandum arte & natura. Et ideo sublungit idem paganus, quòd cum suo compari in natura & substãtia propria, id est sulphure, per virtutẽ terræ suæ ex ipsomet procreato, fit tinctura, & dat pondus cõpletum vnicuique metallo, & à fœditate ipsum depurat & illustrat: vt patet p̄ præparaciones & reductiones illius in corpus suum, quia tunc ipsum à fœditate sua abluit, dealbat & perficit cum magisterio, sine quo nihil horum præstat. Talem igitur aquã fili septies distillatam, aut tale argẽtum viuum serua ad partem in vase vitreo benè obturato. Illius verò præfatæ ablutionis signũ est splendor trãsparens & fulgẽs vt cristalli serenitas: aliquando cum fecibus albis ad modum salis cristallini qui post septimam distillationem in fundo remanet, & aliquando sine fecibus [Cuius signũ est repletio aquæ à substãtia naturali corporis in argentum viuum]: quia tunc aqua stare incipit, multum desiderans

termi-

non erat i al.

terminari & in sulphur congelari, quia phlægma paucum possidet. Et cum in fundo nihil remanere videris, signū est quòd paucitas corporis est eleuata in aqua multa: & ideo quia porri sui non potuerunt impleri propter corporis paucitatē raritatem patitur affectans potius attrahere quā dimittere. Quapropter tale argentum viuum est valde macrum, & ideò non benè fertile donec impinguatur per repletionem sui in argentum viuum verum. Collige ergò feces quas faciet in suis distillationibus vice post vicē, & repone cum terra nigra & alba in prima separatione collecta. Et sicut fecisti de aqua prima, ita etiā facies de aqua secunda, feces semper reponendo cum terra supradicta.

*De extractione & augmentatione aëris
vtriusque sexus, & mortificatione
ignis & terra.*

Caput X X X X.

G

Fili

Flli in operatione tuæ practicæ
& extractione aeris & ignis,
poteris simul & semel vice qualibet
sine interpellatione temporis ig-
nem & terram quamlibet separatā,
per se abluere per calcinationem, &
aerem extrahere per distillationem,
quousque de animabus nihil rema-
neat in corporibus sensibilibus. Pri-
mo igitur recipe aerem & ignem ad
modum substantiæ spissæ liquidæ
vel olei viscosi superius reseruatū:
Et exinde distilla per cineres totum
aerem, summa cautela cauens ne
ignis in tincturis igniat. Et cum aer
fuerit distillatus remanebit ignis
in fundo inferius siccus, ad nigre-
dinem & rubedinem declinans:
quia parua inest nigredo & albedo
multa cum colore citrino. Nigre-
do hæc est in albo, & rubeo in ru-
beo, quia indiget sulphure rubeo
& mundissimo, quemadmodum al-
bum indiget sulphure claro & albo.
Et qui facis in operatione ad albū,
idem facies in operatione ad rubeū,
&

& econtra. Quia hæc medicina vna est in essentia, & in modo agendi vel practicandi. Sed additamentum in rubeo citrini coloris à mundissima perficitur substantia sulphuris fixi.

De ablutione ignis & terra per mortificationem.

Caput XXXXI.

Fili ablutio terræ, fit cum aqua prima rectificata: & ablutio ignis fit cum secunda: quamuis error maximus non sit si terra similiter præparetur cum aqua secunda, dum tamen ipsa prius benè fuerit rectificata, cum sit calidior prima: & ideo in aërem reducitur citius. Si igitur dicta duo elementa lapidea præparare volueris cum aqua secunda, accipe illam ac diuide ipsam in duas partes. De vna parte terram & de alia parte ignem insimul separatum rectifica, aquam terræ cum

G

2

terra,

terra, & aquam ignis cum igne miscendo in qualibet præparatione abhinc. Per distillationem verò in balneis aquas separa. Abhinc quamlibet substantiam ad partem pone, & non misceas aquam albam cum rubea, nec rubeam cum alba: quia cum alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen nō putes fili hanc aquam in aspectu esse rubeam sed albam, rubificandi importans potentiam cum in effectu. Et hoc ideo: quia ignis cum natura venerabilis ignis occultatur in ventre aëris non sit subiectum propinquissimum retinens tincturam in aspectu contra ignis pugnam, & manifestare nequit eã contra pugnam ignis donec prius in sulphur bene complectionatum fuerit congelata: quia cum ipsa per minima seminatur super terrã foliatam albam, tunc recedit aqua per desiccationem virtute expulsiua, & conjugali foedere seu amore nature, remanet anima ligata, quę tinctura est in-

est in Leone, in corpore proprio fixo: quod secundum suum retinaculum est manifestatum contra pugnam ignis. Cùm ergo aquas per aquas distillaueris, & cum diligentia in frigidari permiseris, colloca mox vasa inter cineres, & distilla inde aërem cum igne de ferratura, albi ad album, & rubei ad rubeum: & cum distillati fuerint seorsum serua. Sume ergò corpora affata, & super ea aquam suam infunde, quã per distillationem in balneo ultimo separasti. Superpone mox alembicum & iuncturas luta cum cæra: deinde colloca vasa in balneis & cum igne æqualiter continuato de ferratura, & distilla aqua i qua partes lapidis sunt quæ magis ad naturam simplicis aqueitatis approximantur quam aliæ. Et cùm tota aqua fuerit distillata, pone vas seorsum bene sigillatum.

*De secunda separatione aliarum partiũ
subtiliatarum, & in aerem delucta-
rum qua corpus faciunt inuis-
care & uniformiter
continuar.*

Cap. XXXXII.

CVM autem substantia aquea fuerit per alembicum separata, & seorsum posita, vasa infrigidata colloca inter cineres, & aerem recipe totum, album ad album, & rubeum ad rubeum, cum igne de ferratura. Quia quod ab igne ascendit oleum, vt diximus est rubeũ: & quod à terra ascēdit oleum est album preciosissimum.

*De assatione prima ignis & terra post
aeris extraxionem.*

Caput XXXXIII.

STatim ergo cum videbis oleum ab vtraque corpore distillatum,
con-

continua eūdem ignem per sex horas sine remotione receptaculi, vt corpora suauiter calcinētur, digerantur, & ad vltimum subtilientur.

Assatio non est nisi corporum in igne conseruatio.

AD hoc autem faciendum cum cautela ignis administrationis ad perfectionem dubium te habere non proponas: quia hæc assatio non est nisi illorum corporum in igne per nos iam dicto terminato.

De tertia attractione aquæ in aerem conuertendæ.

Caput XXXXIIII.

SIcut iam dictū est in capitulo de secunda attractiōe aquæ, quod *nō erat in alio.* incipit. Sume ergo &c. ita etiam intelligas presens capitulum, ita vt nō putes ipsam in practica aliquo modo discrepare.

De tertia separatione aquæ.

Cap. XXXXV.

G 4 Eodem

Eodem modo quo te in practica habueris superius, data in capitulo secunde separationis aque per balneum, pari modo habere coneris in practica capitulo præsentis.

De tertia separatione olei vel rerum calidarum.

Cap. XXXXVI.

SItali forma qua in practica capitiuli. Cùm autem de secunda separatione iam exercitatus fueris, te ipsum exercueris: clara in ipsa practica indicatur noticia benè exercitata, præsertim cum forma mortui rubei vel albi, sine humore in altiori cacumine in siccum aërem progrediisse non videris.

De assatione ignis & terra secunda.

Caput XXXXVII.

CVm autem iam dicta practica Coleum separatum fuerit à corporibus, terra scilicet & igne, cum igne

igne sicco ferratura per distillationem, suppone ignem de carbonibus tenuissimum, vt acutiori lancea subtilis punctuitatis, duabus aut tribus horis corpora per eum calcinentur: summa cautela cauens, ne vas vel materia rubeat, & animæ * sine *al. sine spirit^o* spiritu fugiant, & tincturæ cōburantur. Quia nullo modo indiges necessario, vt animæ rubeæ per nimium ignem fugiant à corporibus suis * siue spiritu, alioquin deficient per recessum sui, & fugient ad regionem remotam cum combustionione tincturæ. Et hoc idè est, quia non habet locum proprium, mediante quo se retinere poterit, hospitare vel quiescere. Vnde retinaculum eius est aqua cū qua extrahitur anima q̄ est, ignis, paulatim et pualatim cū venatione lenta, ipsam à cōbustione defendens. Et dicta aqua est spiritus, qui in ventre animam trahit à corporibus, sicuti matrix virtutē formatiuam embrionis. Cū verò extrahitur à corporibus, tunc ipsa

hospitatur, & remanet in dicto spiritu, nullo modo visui se presentas: et de ipsa spiritus imprægnatur, cum sit locus eius proprius ipsam retinens ne fugiat in fenum siccum, vel comburatur. Et anima ipsa est sulphur, ac virtus formans, & sigillans species rerum, secundum genus suum vt semen masculinum. Et ideo per abluitionem aque, & desiccationem ignis, semper extrahis oleum à cordibus statuarum: quia anima est in similitudine, & ignis occultatus, eum in ventre aquæ deportatus, ex quibus resultat aer, qui aer est tincta aqua, & eius tinctura non est ignis, nec ipse ignis est nisi corpus ad vltimum subtiliatum, & in ventre aeris iam occultum [Ex quo manifestissimè constat, quòd aer est spiritus ignem deferens] lapis est ignis deportatus in ventre aeris. Si igitur cum tali igne quodlibet argentum viuū miscueris, statim sine separatione erit rubeum in æternum.

Quoties-

Anima est sulphur.

non erat in alio.

Quotiescunque ergò volueris rubifica semper cum igne lapidis, quæ rubificare quæris, & erunt rubea semper.

Fili practica per quam doctrina in capitulo. Sume, & capitulo. Sicut, iam patere potest in ocalis tuis per capitulum præsens istas operationes practicæ, facias similare. Nam illo modo quo operatus fueras virtute formæ tibi reuelatæ in capitulo. Ad hoc & capitulo. Eodem modo, si practicam huius capituli illis coæquare volueris ex forma processus illius exorta, suo fructu non priuaberis.

De separatione quarta olei.

Caput XXXXVIII.

Regimen quale operatus fueris seu exercueris per doctrinā capituli. Cū autē, et capituli. Si tali, practice huius capituli adhærere facias.

Dea

*De assatione tertia ignis & terra.**Caput XXXXVIII.*

*al. ab humi-
ditate prima
va.*

CVM verò per supradictam ar-
tem oleū à corporibus extrax-
eris in regimine sicco de ferratura
statim receptaculo deposito, & a-
lio paruo & nouo vitro cautè sup-
posito, ad thesaurum naturæ reci-
piendum, ignē de carbonibus pau-
latiuè subiicias, ita vt maiori pun-
ctuitate quàm diximus in capitulo.
Cùm autem iam, de assatione se-
cunda, augmentetur, iuxta ratio-
nem mensurę illius naturæ debite
septem horis vel quasi consideres,
quousque videris ipsa* olea ab aë-
ris humiditate priuata. Terra verò
in vltimis suis calcinationibus ma-
iori indiget igne, informato tam
conditionis mensuræ quam ignis
naturæ quod sit corpus simplicius
terra & magis ligatum cum visco-
sitate sua eò quòd ignis ipse corpus
sit simplicius quàm terra ipsa, & li-
gatum

gatum magis viscositate sua, propter partes eius cum humido minimo possunt confundi igne. Et idè nunc elucidatur ratio, quare ignis non calcinatur cum terra, cū ipsa grossioris fuerit substantiæ & naturæ, tanquam omnium elementorum subiectum. Vide ergo & perscrutare naturas istorum lapidum sensu, ratione & experimento, & fortitudinē eius: quis, cuius et quā-tus ignis & alterius lapidis amicus sit vel inimicus: & antequā aliquid experimento pertractes, vide quid quare, vnde, de quo, vbi & quomodo facis: & hoc intelligendo totum cum memoria recordanti, intellectu intelligenti & voluntate diligenti, & frequenti lectura, multiplicatur memoria, perscrutatione & contemplatione assidua. Intellectus per nouem distinctiones ad penetrandum causas rerum acuitur, dum tamen limites rerum non transcedat. Quia si fuerit extraneam naturæ errās in deuiopositus

tus dirigat se, & reformabitur cum
experimentalī semita veritatis. Amo-
ris vinculo veritas gignitur & vehi-
tur indissolubiliter, tam in diuinis
quàm in naturalibus, vt ex visibili-
bus argumentis nobis exuberan-
tia illius extitit patefactū. Calcina-
re tunc naturam terræ sapienter
præcognitam, igne suo fortiter ac-
censo cum reiteratione attractio-
nis, & aquarū distillatione, ac cor-
porum calcinatione non omittas,
donec terra ipsa subalba remaneat
ab humiditate vacua, & ipse ignis
fit in puluerem redactus, rubeus vt
iacintus: cuius signum tunc osten-
ditur, cum humiditate radicali om-
nino remanet priuatus. Hæc hu-
miditas radicalis tardius semper se-
paratur à corporibus, eò quòd ipsa
magis existit de natura, quam
fuerunt aliæ caliditates. Et quia in
natura est calidior, ideo in vltimis
incærationibus, reperta est prætio-
fior. Propter quod separa semper
illam modicam humiditatē ad par-
tem

tem vice post vicem, semper eam in paruo receptaculo recipiendo, in quo obseruari præcipitur, ne tātus thesaurus deperdatur confusione plurium, cū ipse sit modicæ quantitatis, cui^a vna gutta certissimè potest in mille partibus corporū * in- *al. incarare.*
 cærari. Postea quādo volueris incærare, misce de re calida et humida, magis quā dere frigida & sicca. Sed cū fixare volueris, misce de re frigida & sicca magis quā de re calida & humida. Hoc tamē intellige post *al. maturata*
 extractionē naturæ * naturatæ. Sed quia talis extractio fieri non potest absque elemētorū corruptione, & partiū separatione, clarū est q̄ sine illis magisterium non perficitur. Et ideo oportet te separatiōem elemētorum subtiliter facere p̄ tuo posse, cum præparatione lenta tibi nota: cū talis separatio, naturarum sit mutatio: & constat quod huius operis ingenio instans erit perfectio. Pone ergo super prædictorū corporū calcinatorum substantias

ex quib. adhuc oleum extrahere uo-
 lueris, tantum aquæ suæ purissimæ,
 quòd quatuor superemineat digitis
 aut plus, & alembicum super pone
 & luta. Fili per hoc quod diximus
 purissimæ, indimus rarefactionē a
 quæ Mercurij in aëris leuigationē.
 Et per hoc quòd diximus substanti-
 am intelligas materiam terrestrem
 albam ad modum salis vel luminis
 resolutā, aut sicut talium vel folio-
 rum cristalli ad albū: sed ad rubeum
 substantiā adde rubeā quasi nigram
 vt sanguis gelatus. Quia instinctus
 siue appetitus naturalis in elemen-
 tatione prouenit ex rerum subtilia-
 tione & rarefactione, vnde cū nō
 diu vacuitatem tollerare valeat na-
 tura necesse est quodlibet elementū
 iam rarefactum statim de alio con-
 densetur, & illud ad se attrahat &
 cōuertat: vt terra in aerem per aquæ
 medium, & ignis in aquam per aeris
 medium. Ex hoc elucidatur capitu-
 lum illud testamenti quod inci-
 pit. Fili impossibilitas &c. & alia
 plura

plura capitula. Quare capitula illa relegas & intelligas. Ab hinc per distillationem balnei totam aquam separa, & videbis in fundo oleum, corpus in aërem grossum per media minima iam reductum super Mercurium siccum qui indissoluitus remanserat. Demum verò separa oleum cautè ab aëre, in sicco igne de ferratura, & seorsum serua. Postremum verò receptaculo deposito, & alio vitro paruo supposito [ad recipiendum illud quod *deest in alio.* tardius separatur: quod ad partem ponas] Et statim de carbonibus ignem subijcias maiorem quàm in iam dictis assationibus suppositus fuerat, paulatiue tamen secundum naturæ exigentiam & rationis mensuram, nouem horis illum augmentando, & diligentiam rectam adhibere cognoscas. Sic autem corpora calcinātur, assantur, & comburuntur, ac omni spiritali humiditate priuantur: et hoc cum præparatione lenta, donec sint in mo-

H dum

dum pulueris infensibilis , cui non est tactus, nisi leuis fortè. Cùm autem per iam dictam solutionem Mercurius diminutus fuerit à corporibus, Mercurium superadde alium mundum, calidum & rarefactum vt expedit in natura [& in balneo Mariæ iterum distilla, quod frigidus est in natura separando, &] repone vt expedit ad coquendum: quia sic continuè faciendum est, donec totum oleum sumas à corporibus, & nihil de eo spiritibus remaneat insolutum, & demùm corpora benè combusta sint, & in tenuissimum puluerem redacta. Quia tunc in eis importat signum manifestum, quod non remansit aliquid de anima in corporibus, quod ab artifice sentiri possit in sua operatione, vel spiritus sublimatione. Cuius manifestius signum demonstratiuum erit, cùm parum de his laminæ superposueris ignitæ, tunc subtilia & pura si efficaciter erunt appropriata sub nomine spiritus subtilia & pura non

non minus erunt quàm appropriata nomine animæ tingentia & lucentia: & etiam tanquam appropriata nomine corporis per media ad extrema, subalba, rubea, sicca, fixa. Et illud ideò est, quia in nulla nostra operatione indigemus aqua, nisi candida, cum anima, simplici propinqua: nec oleo indigemus nisi albo, subertrino aut croceo: nec igne, nisi rubeo: nec terra nisi pallida & subalba cum subtili substantia & fixa. Quia ipsa desiccatur & figitur, sed aqua mundatur & abluunt. Aër verò & ignis tingunt & fluere faciunt. Propter quod docet philosophus artificem multum necessario habere debere aquam & aerem multum: quia quanta erit multitudo ignis et aque, tanta erit multitudo olei. Ecce quomodo ex duobus extremis resultat mediū cōmensuratiuum in natura. Ex quo patet ignem in aquam reduci non posse, nisi prius reducatur in aërem. Vnde per instinctum naturæ, vtriusque amor gignitur:

similiter & quanta fuerit multitudo olei, tanta erit multitudo tincturæ. Ecce quomodo aqua reducitur per aerem determinatur in ignem. Et hoc ideò quia aqua iam attracta fuerat per ignem in aerem, qui cibus eius est. Cùm ergo taliter præparaueris elemēta tūc terra erit habilis ad soluendum non in aquam vulgarem, sed in aquam siccam sulphuream & Mercurialem. Hoc in hac tertia dissolutione, aqua etiam erit efficax subtilitate & rarefactione ad ingrediendum, et oleum in quo portatur ignis est ad tingendum superabundans penetratione & acuitate & quanta erit multitudo olei, tanta erit etiam multitudo tincturæ. Quia hoc oleum est tinctura, aurum & anima, ac philosophorum vnguentum, quo totum perficitur magisterium. Si verò talia elemēta non habueris, certum signum demonstratiuum erit erroris. Errorem ergo tuum corrige, totum insumit ponendo ad inhumandum

mandum cōplete, & postea redeunt ad separationē elementorum: quia propinquior est præparatio in ea, quam si inciperes in opere nouo: subtiliora sunt iam & quasi elementata quia omnia in operatione iam cepta. Memoriam ergo commendes cū erratum constiterit in operatione, semper ad separationem elementorum redeundum.

De distillatione aqua, aeris & olei Mercurij Cap. XII.

CVm verò argenti viui humiditas per modum traditum, à corporibus fuerit penitus resoluta, distilla eam per alembicum in balneo Mariæ [septies] inhumatione lentissimi caloris semper interposita. Et sicut fecisti de aqua, ita fac etiã de aere: et sicuti fecisti de aere fac ita de igne vel oleo. Quia ablutio eorū est eadē, sicuti fuit aque primæ: quæ quidem inhumando & distillando pariter fieri poterunt,

nō erat in al.

H

3

donec

donec aër & oleum ad cristallinam
 perueniant serenitatem sine fecibus.
 Et licet aer & oleū feces non ha-
 beant, alba tamen sunt eius signa
 demonstratiua certa, & gutta spif-
 sior, & aquæ color intensior, &
 substãtia aerea leuior: quod patet
 per hoc, quia si miscueris ipsum
 aqua, natabit superius & conge-
 labitur ad modum tenuissimæ pel-
 liculæ diuersorū colorū apparentis.
 Si igitur solis radio fuerit circūsep-
 tum, cristallinā etiā tingit laminam
 sulphurēã tertio in auro puro ex-
 tinctā: & cum hoc cōpletū elemen-
 torū ablutio. Ipsa ergo ita abluta
 in vase figillatō reserua, & maximè
 oleū ab aere * quia cōsumeretur ip-
 sum oleum, & ipse aer ppter naturæ
 suæ vicinitatē. Et quia nihil aut parū
 saltem discrepant in similitudine ad
 inuicem, super totum scribas quod
 recorderis seorsum singulariter,
 virtutes, nomina & colores, ne v-
 num accipias pro alio cūm opera-
 tus fueris, nec corrumpatur opus.

*al. quoniam
 ipse aer con-
 sumeret oleū*

*Tres humiditates sunt specifica differētes
scilicet aquea, aerea & ole-
aginosa.*

TRes quippè sunt humiditates.
Prima est aqua, caput resolu-
bilibium. Secunda est aer, medium
inter aquam & oleum. Tertia hu-
miditas est oleum ipsum, omnium
elementorum cæratium, & no-
strum finale secretum & vltimum.
Prima humiditas superatur per
balneum, quia calida est. Secūda in
sicco de ferratura, quia calidior.
Tertia in igne, de carbonibus sicco,
quia caldissima. Et si oleum est fri-
gidum, aer erit frigidior, aqua erit
frigidissima. Et similitudinariè hoc
etiā intelligas de terris, si naturas la-
pidis effectualiter perscrutari volu-
eris: quia virtutes nature denomina-
tiones semper accipias à suis substā-
tiji, & secundū quod illarū subiecta
earum virtute alterationes accipi-
unt, secundum illud enim diuer-
simodè operantur & alterantur:
quia

quia per tales alterationes corpora
semper labuntur de natura in natu-
ram. Et quanto magis natura illo-
rum patitur ad ima, tanto magis
gradualiter sublimatur graduando
ad virtutes super cœlestes: & quan-
to magis ad virtutes permittat cœ-
lestes, tantò nobiliores & altiores
sunt eius operationes vt superabū-
dans actionib. proprijs toleratur.
Si scire vis causā fili quarè terra no-
stra magis efficax est ad penetrandū
& congelandum argentum viuum
quam terra sophistarū, scias quòd
hoc est, quia siccitas terræ nostræ
per digestionem caloris complexi-
onalis subtilis facta est: & ideo ma-
gis congelat & subtilius penetrat in
profundo, non solum substantiam
argenti viui, sed etiam cæterorum
corporum quibus applicatur: quam
penetrationem frigiditas terræ so-
phistarum facere non potest, quia
nec congruit, eò quòd complexio-
nale & non est: nec penetrat, quia
per calidum virtutes & subtilitatē
non

non habet, quæ cū aqua prima peragitur & oleis perficitur. Hanc autem virtutem sublimiter informatur operatio nostra in terra nostra per reductiones in magisterium .

Tres sunt terra philosophica quemadmodum tres sunt eorum humiditates.

TRes ergò sunt terræ. Prima est ex metallo soluta, & illa simplex est, cum qua mergitur aqua prima. Secunda media est magis aërea, quæ ex illis duobus elementis resultat, cum qua mergitur aqua secunda, quæ simplicior est. Tertia est terra luminosa fulgētissima Solis radios in se habere cupiēs: & hæc dicta terra ac suis fermentis accedit ad subtiliorem gradū eleuata: quæ postremò ad perfectionem cum aqua tertia est incæranda, & hæc est simplicissima. Prima terra supradictis regiminibus præparatur: secunda tertio principio, operatiuo mediatur.

H 5 Tertia,

Tertia, quarto & vltimo principio cum sui indulcoratione perficitur. Prima terra calida est, ideò aqua adiungitur sibi prima quia frigidissima vt ignis menstruum. Secunda verò calidior, propterea aqua illi adiungitur secunda, quæ frigida est vt lactis ferculú. Tertia est calidissima, propterea illi aqua appropriatur tertia & propinatur: quia frigidissima est vt caloris nutritium & conseruatium, ac totius rei penetratium & perfectium. Per oppositum igitur patet, si vltima terra est frigida, prima erit frigidissima, quia euacuata est à calore naturali, & si calor veneni ei adiungatur, in calorem naturalem & proprium cōuertitur. Coniúge ergo extrema extremis, & resultabunt tibi media quibus nobilissima retinétur extrema. Ex iam præmissis patet, quòd nisi reuersionem hanc perfectè intellexeris de differentia in differentiam, nihil valebit opus, præsertim cùm secundum suam qualitatem magis pro-

propriam quodlibet elementum habeat suum proprium actum, finem perfectionis respicientē. Nec est solū lapis de calore in frigidum permutandus, sed etiam de frigido in calidum, gradualiter terminandus. Et cū hoc perfecimus secundum practicale principiū cum materialibus principijs secundi generis & signis demonstratiuis.

De tertio principio practicali cum suis tertiary generis materialibus principijs & demonstratiuis: que sunt Lenificare & lapidem nutrire.

Cap. XXXXX.

INtentio huius practicalis principij est vt argentum viuum à corporibus extractum, per dissolutionem, sui sulphuris vapore per reductionē congeletur, ac in ipsum vertatur & exaltetur, donec vim habeat sulphuream congelandi Mercurium, aut aliud argentum viuum. Quia si primo exaltatus fuerit

fuerit à terra sua propria, omnia trahet ad se ipsum, & in sui naturã conuertit: quia ex purissima argenti viui & sui sulphuris substantia sunt, quæ magis naturæ metallo-
rũ cõueniunt, & magis in profundo sibi naturaliter adhærent. Medicinam igitur nostram necessario creare expedit, antequam illius cõ-
uersionem perficere poterit. Vnde proprium argenti viui nostri est quod vapore sui sulphuris con-
gelatur. Quia omne siccum natura-
liter ebibit suũ humidũ, & illud ad se naturali calore cõuertit. Hinc est quod vapor sulphuris argentũ viuum proprie coagulãtis est terrea subtilis sui substantia aerea, decocta & digesta in mixtionib. scilicet prima naturali actiõne caloris ei vnita. Secũda, vt tã naturali quã artifici ali-
coniunctim et diuissim, diuersis sibi ordinatis digestiõibus, et artificiali processu vt puta preparatiõibus supradictis. Quia omne quod subtilis substantiæ est & simile, citius generatur

ratur & velocius quàm spissum & solidū. In solido enim corpore, nulla fieri potest generatio, nisi terminata primo & digesta fuerit materia: & digestio materiæ non fit nisi vsu, hoc est frequenti & continua actione calidi naturalis per minima super eam. Vnde isto modo, & ista de causa, solutio fit in lapide nostro eò quòd solutio ipsum lapidem omnino facit esse subtilē. Quia cum materia lapidis, postquam dissoluta est, valde vicina sit lapidi: in qua dissimilitudine non distat in eo potentia ab actu: propter quod etiam citò terminatur ad actum, calore naturali operante, & igne artificiali excitante, vt velox eius efficiatur generatio. Et ideo reuelatur tibi quod cum lapis nō sit nisi in potentia, procul dubio per subtilitatem reducitur ad actum. Vnde non indiget nisi subtiliatiōe, vt postea melius cū spiritibus cōiungatur. Quia quod subtilis & raræ substantiæ est, illud cum subtili et rarefacto citius

Solutionis necessitas

con-

coniungitur, & celerius nascitur quàm illud quod spissum est, durū & compactum. Multis igitur digestionum viribus indiget corpus durum, compactum & ponderosum, antequam raram fiat et leue.

Generatio lapidis & medicina fit & completur ratione similitudinis & subtilitatis partium ad inuicem.

QVapropter relinquitur quòd generatio tam lapidis quàm medicinae fit & cõpletur ratione similitudinis & subtilitatis partium ad inuicem. Idcirco omne corp⁹ transmutabile, ad hoc vt in quacunque specie transmutetur, ad primam materiam illud reduci necesse est, & primò in argentum viuum: & hoc per dispositionem primam quæ præcedit illam, quã transmutatione facit sulphur per contrarium. Deinde reducitur in sulphur per dispositionem secundam iam dictam. In hoc enim contrarij fuimus Aristoteli quarto Meteororum dicenti, quòd omne corpus

pus passibile, reducitur ad suam primam materiam per operationes naturæ suæ contrarias. Item mundare corpora solubilia per spoliationem sulphureitatum interiorum accidentalium necesse est, donec sint albissima vt cristallus, omni viriditate priuata: quia sulphureitate remanente in corporibus metallicis est impossibile ea coniungi cum spiritibus.

Et ideo contrarietate remota contrarium induci necesse est sulphur purum per ignem materia.

ET ideo corpora calcinantur, vt citius soluantur: & eadem soluantur vt ab oleagineis sordiciebus et sulphureis, ac alijs vicijs, ex insufficienti digestionem emergentibus, & à fixationem & fusionem recta corpora deferentibus, melius mundentur: & hoc ex rationem eadem, quia remota contrarietate, contrarium induci necesse est. Alia quidem

quidem est causa vt ad penetrati-
onem sint aptiora, videlicet vt solu-
tiuæ & Mercuriali humiditati ap-
podeantur. Et ideo fit corporum
luminarium combustio ex sola as-
peritate naturæ, igne nostro & pro-
prio spiritu, donec innaturalis eo-
rum sulphureitas deleatur, & mul-
ta argenti viui humiditas resoluat-
ur & ad modum squaniæ ferri aut
æris combusti redigantur, & sicut
corpora leuia & spōgiosa sint: quia
tunc per spōgiositatem eorū post-
modum intrat humidum subtilissi-
mum per viā restaurationis rei de-
perditæ, & confortationis corpo-
rum, vt calore naturali per minima
gradualiter congeletur in sulphur.
Vnde paganus istud in summa effi-
caciter intellexit cūm dicat in capi-
tulo, qd sit sublimatio, in fine: quòd
melior modus est vt sumatur ferri,
stanni vel æris vsti substantia, pro-
pter priuationem humiditatis mul-
tæ, illa coagulatur de facili, aut ar-
senicum solutum in argento viuo
si-

simul vniuntur. Non enim solū extrahimus sulphureitatē à corporibus, sed etiam humiditatem illam qua calor naturalis hebetatur, vt maiorem inde per reductionem humiditatem recuperent per minima: quam humiditatem in resolutione perdidit in calce. Quia tunc necesse est spiritibus aquis & calce resolutis, vehementi commixtione commiscere per modum reductionis, vt omnium substantiarum fiat vna res stans, penetrans, tingens et permanens.

De inquisitione cause quare fiat dissolutio secunda, & quid sit.

DVabus ergò de causis dissolutionem facimus secundam. Prima est vt spiritus habeamus in subtili natura, de propria substantia corporum, ad modum aquæ claræ. Secunda causa est, vt corpora habeamus spongiosa & leuia de eorum natura, propria humiditate
 I priuata,

priuata, in quibus fit calor naturæ operans, penetrans, & congelans suum argentum viuū, & in sulphur conuertens. Quia qui extractum argentum viuū à corporibus non coagulat per sui cōuersionem in sulphur proprium album, nullam viā ad præparationē elegit rectam. Si ergo in naturalibus sublimationib⁹ fueris exercitatus, nos verum dixisse scies, quod talium secum administratio, quibus conuenire debent sublimanda, prætermittenda nō est, ac vnire humoris attractione in eorum profundo. Quia oportet vt de propria substantia spirituū existant, ac rara in substantia aërea sint disposita, ad resumendam per minima eosdem spiritus præparatos: nec inuenitur aliquid, quod eorū locum poterit obtinere in magisterio: cū non reperiatur eiusdem generis spiritus cōmisceri per minima cum ipsis, non potuerunt vnione naturali vniri: & si nō permiscerentur vt expedit, tota spirituum substantia ascēderet

deret sine mundatione aliqua, & sic nullo modo depurata post illorum inuenientur ascensionem. Ideo qui argentum viuum nostrum à re extranea, sublimare laborat ab eorum natura, sublimare frustra procurat. Et si cum calcibus duorum luminariū sublimaris, vtiliter sublimabis, & mundabis cum facilitate, quia *facilis eorum sublimatio: *al. est in illis p generatione.* illud autem extraneum non est ei, in quo argentum viuum per magisterium nostrum conuertitur, scilicet sulphur album & rubeū, ex quo creatur argentū & aurum. Quia si sulphur et Mercuriū haberem⁹ de illa materia super terram, de qua aurum & argētū fit sub terra, benè poterimus aurum & argentum de illis facere cū pprietate suæ naturæ. Nihil ergò conuenit rei nisi quodq; ppinquum est ei ex sui natura. Vides enim quòd homo non generatur nisi ab homine: nec ab alijs perfectis animalibus, nisi similia. Quia in hoc vnū quodq; generatur quod simile

sibi generatione consequitur.

Venerabili igitur vtimur materia,
quoniam non emendatur nisi per
reductionem illam in materia sua,
cui alienum nolite introducere nec
puluerem, nec aquã, nec vllam rem
nisi suũ proprium argentum viuum
in materia propinquissima.

*Terra esse debet ex duobus corporibus sci-
licet Sole & Luna: & duo elemen-
ta sunt sicca & lapidea scilicet
ignis & terra.*

CVM fecibus igitur corporali-
bus in natura maximè conue-
nientibus scilicet Solis & Lunæ,
neceffe est Mercurium commiscere
per minima, & quousque sulphur
fiat decoquere. Reduc ergo aquam
super terram suam, vt recuperet hu-
miditatem perditam. Generaliter
enim terra illa in se continet fumũ
album ficcum illum tenuissimum,
subtilissimum & insensibilem, con-
gelantem argentum viuum, de sua
pro-

propria natura & substãtia existens. Sed cùm terra ex duobus corporibus esse debeat Sole videlicet ac Luna, & duo eorum elemẽta sicca sint, dura & lapidea scilicet ignis & terra in siccitate concordantia, simul sunt præparanda, cùm secundum eorum qualitates conueniant in vnam & eandem præparationem. Ut rursus generaliter vapores fumosi illorum, dum tertia dissolutione vniformiter resoluentur, & in ventre Mercurij deportantur, cum tota natura quinta vtriusque corporis congelentur & retineãtur: Quia cùm argentum viuum in terra albissima constringatur virtute prædictorum corporum vtriusque vaporis propinatur ibi quinta essentia, quæ in terris dictorum corporum duorum fuerat à natura infusa. Et ideo cùm argentum viuum radiosus vestibus induitur bipartitis, propinquior erit terra foliata ad tingendum in sulphur rubeum, quàm si sola alba simpliciter fuerit vestitû:

1 3 præfer-

præfertim cū de sua natura simili per
 talem colligationē per minima iam
 imbibitur maximè etiam quòd ar-
 gentum viuum continens germen
 dissolutum in spiritum proprio as-
 simuletur quæsitò, necesse est vt
 attrahatur in locum in quē semen
 proijcitur maris, in quo est calor
 naturæ formans & figillans: quia
 sic vertetur ad naturam venerabilis
 complexionis loci ipsius generatio-
 nis, quando fuit factus coitus mate-
 rias à sexus si terrarum Solis & Lu-
 næ, & omnium eorū quæ genera-
 tioni talium circumstant. Coniun-
 ge ergo grossiorē Solis substātiā
 cum terra Lunæ post aeris extracti-
 onem, & præpara infimul propter
 eorum bonam commixtionem, et
 ne confundatur præparatio ob de-
 fectum confortationis, & vnus
 alium bene tingat, ac de vtriuf-
 que natura in seipso retineat ne
 aduratur in pugna ignis: quamob-
 rem separare eos saluum est & natu-
 ræ propinquum.

*Quomodo corpora calcinata & totaliter
discontinuata præparentur.*

Eorum autem præparatio quæ
calcinata sunt corpora, non est
aliud nisi vt maiorē humiditatem na-
turaliter recuperent, quam in calce
perdiderant. Quia cū corpora sunt
calcinata totaliter sunt disconti-
nuata: eò quòd ab aqueo humido
ingrossante & continuante natura-
liter sunt priuata. Arida igitur cū
sunt et vacua ac naturaliter multum
sitiētia, humiditate aquea confor-
tari cupientia, proprio congelans
calore humiditatem illam quæ in
substantia sulphuris est per minima
operatione directā virtutem mascu-
linam in eo infundendo. Qui cum
talia corpora formādi sulphuris gra-
tia sint actiua prīcipia, caliditatem
naturalē possidēt ī seipsis. Sed quia
vlterius propter certa & determina-
ta opera formationis necessarium
sit vt argentum viuū penetret
partes eius congelationis, cū
I 4 ipse

ipse calor absque penetratione & motu formaliter congelare eum ne queat, oportuit vt illa caliditas moderata foret: quapropter illam superfluum humiditatem, calorem naturalem hebetantem, à corporibus subtraximus, quantum huic fini expediens fuit per solutiones et calcinationes supradictas. Et quia hæc digestio per calidum celebratur & humidum, medicina tamen digestiua participare notabilius est siccitatem quam humiditatem, ita vt siccitas non sit excellens, sed tanta solum, quanta moderatè sufficit siccitati. Sed quaeritur quare mensura siccitatis plus conuenit medicinæ digestiuae quam humiditati: vade ad tractatum de intentione Alchymistarum, quia ibi de ista materia & de alijs digestionibus ad plenum tractauimus. Quamobrem recapitulare hic ea non intendimus, nisi quantum immediatæ operationi fuerit expeditus.

Quæ

Quæ sit materia lapidis & quæ requiruntur ad eius creationem.

MAteria siquidem lapidis nostri vel sulphuris est humor feminalis per actum generationis decifus ex singulis partibus vtriusq; parentis, corporis scilicet & Mercurij. Ergò ista materia in loco cõceptionis dispersa, vi naturæ attractiua ï cellulis id est porris matricis terreis recolligitur, & per calorem cum contritione pariter commiscetur. Et nisi humoris commixtio re-incrudati vtriusque parentis, corporis videlicet & Mercurij fieret, infantis nostri siue sulphuris nostri creatio fieri non potest: & materia amore redundat humoris siue vaporis à corpore procedens, vehementer sicca est & calida: & ideò præ nimia siccitate se non posset vniformiter dilatare seu continuare absq; deperditione suæ substantiæ, & materia etiam ex superabundantia caloris sulphuris in decoctione cõbu-

I. 5 reretur

reretur, & destrueretur substantia sulphuris, nisi ex humore Mercurij qualitates contrarias habentis, ex inhumatione reciperet temperamentum. Et sic patet quod per contrarias qualitates reciprocè generetur infantulus noster.

Circa igitur illius lapidis generationem quatuor exiguntur scilicet materia conueniens, vt est sulphur & argentum viuum, Locus expediens, id est matrix vel terra quæ propriè vas naturæ dicitur formatiuam virtutem lapidis retinens in quo si lapide vis naturalis infunditur, est etiam virt^o formatiua exiens à vase per spiritum, quantū ideò appellatur matrix tanquam naturali sulphuri virtutem conferens & illud pascens. Tertiū quod in generatione lapidis exigitur, est calor naturalis expediens, in loco generationis existens, per moderatum calorem velut causa efficiens excitatus. Quartum verò quod est spiritus quintæ essentiæ corpori virtutem

*Materia.
Locus.*

Calor naturalis expediens.

Spiritus 5. essentia

tutem influens, & in loco generationis regens, vt virtus frigoris mortificatiua non suscipiet virtutem spiritus attrahentis in se virtutem caloris cœlestis, spiritum ipsum viuificantem. Et si spiritus deficit in calore, non erit receptiuus caloris viuifici, nec caloris recepti retentiuus vñ caloris recepti nō est rētentiuus, nunquam ex eo formabis quęsitum. Sic intelligis quomodo corpus infantis ex masculo & fœmina procedit in actū, qui actus est in eorum materia in potentia. Et sic patet quòd lapis noster assimilatur creatiōi hominis, cui omnia insunt. Fili notare debes quod vnū documētū, principiū, doctrinā et dēonstratio, ad aliud: & si viā huius inuestigatiōis semel generaliter habueris gratia Dei infundēte spiritū intelligētie, ad oēs alias sciētias similiter peruenire poteris. Considera ergo q̄ dico, & perscrutare in statu gratiæ, quæ in hac operatione sunt necessaria & laude digna.

Recipro-

*Reciproca in principijs materialibus
primis est operatio.*

SIcut argentum viuum virtute et
proprietate sua sulphur deuictū
ad se attrahit per conuersionem il-
lius in argentum viuum: ita sulphur
operatione contraria proprietate
sua argentum viuum deuincere po-
test, & illud conuertere per redu-
ctionem eius in seipsum. Et hæc re-
ciprocatio fit virtute alterius diges-
tionis scilicet caloris naturalis.
Perfectio enim huius digestionis
est, cū calor naturalis viuat omni-
no suum subiectum vel saltem ab-
solutè vt continet in omnibus ali-
mentis. Ideo patet quod medicina
digestiua nomine digestiuo abso-
lutè est illa quæ caliditatem habet
conformem in quantitate & quali-
tate calori naturali, per quem eun-
dem confortat ad transmutationē
alimenti perficiendum, & maximè
hæc redūdāt in hac digestionē prima. [Et hæc
medicina, absoluto nomine diges-
tiua

stiuā dicitur] quia in hac digestio-
 ne, digerens maiorem habet repug-
 nantiam. Et ex his scire poteris an
 terræ corporum debeant coniungi
 ad inuicem, cū vna confortetur
 per aliam, & argentum viuum no-
 strum complexionatum sit alia cō-
 plexione, & alia natura naturatum,
 quā argentum viuum vulgi, cuius
 natura est remotissima à sulphure
 nostro. Et econuerso inter sulphur
 & argentum viuum nostrum non
 est differentia, quia in genere com-
 plexionis naturaliter conueniunt,
 licet vnum sit de ratione humidum
 & alterum siccum. Et nos modum
 huius naturationis latius dicimus
 infra in nostro Testamento, vbi
 de animatione Mercurij ad plenum
 tractauimus. Quia cū argentum
 sit de sui propria substantia corpo-
 ris, necesse est vt cum eo cōcordet
 in complectione, essentia, qualita-
 te, & natura. Et quia in habenti-
 bus symbolum, facilior est tran-
 situs ad esse, aderit tibi velox sul-
 phuris

phuris et lapidis generatio. Cū ergo corpus sulphureū sursum ascendere nō poterit vt spirit⁹, nisi spirit⁹ fuerit incorporatus cū eo prius per minima, infunde ergo primam aquam per vices paulatim, hoc est vice post vicem, per minima conterendo & decoquendo quousque congelatur: igne tamen taliter informato vt calorem naturalem à quo virtus formans & sigillans procedit quæ est in materia. Cū aut aqua fuerit cōgelata, leuiter continuando ignē siccam materiam calcinat in siccitatem moderatam producendo, ad perficiendam digestionem sequentē ponendo superius alembicum vt in transmutatione digestionis, aqueitatis argenti viui sequestretur, & resurgat incolume. Sic circulatione cuius medicina filia est artificialiter prouenit quod sulphur per ingenium naturæ digestum est, & ad plenum præparatum, ad decoctionem postea transiens per organa Mercurij quorum excoctione artificialiter

tificialiter incrudatum in cauernas
 corporũ funditur: & tãdem altera-
 tus qui virtute sulphuris naturalis
 calidi, cõstringitur et reuertitur in
 seipsum. Et ad hoc aduertãt præ-
 sumptores alũni, qui asserũt absolu-
 tẽ, quòd coctũ reincrudari nõ po-
 test. Huius autẽ processus formam
 practicãdo, multoties te reiterare
 non tedeat, cõterẽdo & digerẽdo
 cũ igne nature, imbibẽdo aqua Mer-
 curij prima, decoquendo et leuiter
 calcinãdo cum igne excitanti, bene
 vt expedit informato, donec terra
 de sua aqua cõbiberit, quantũ euidẽ
 tissimẽ videre poteris per eius vola-
 tilitatem, si modicum de ipsa super
 laminã ignitam fuerit superpositũ.
 Hoc em̃ est vnũ de signis suis lucu-
 lentissimis. Super omnia aut̃ cauen-
 dum est vice post vicem, ne terram
 imbibas nisi paulatiuẽ, hoc est per
 minima de octauo in octauũ diem,
 cum lõga trituratione in furno se-
 creto, taliter vt virt⁹ Mercurij virtu-
 tẽ sulphuris nõ apprehẽdat: q̃a de-
 biles

biles sunt in principio sui nutrimentum. Nam si virtutes Mercurij, virtutes sulphuris deuicerint per appositionem & multam imbibitionem aquæ, debilitatur sulphur dissolutione sui & fit pelagus conturbationis: & sic calor spiritus hebetatus & mortificatus remanebit absque utilitate.

Et propter hoc tibi notificauimus confortationem eorum in principio huius, & etiam in nostro Testamento. Errorem ergo tuum corrige, si in hoc casu aliquo defeceris, quemadmodum dicemus infra in capitulo de virtutibus & doctrina, quibus corrigitur error. Quia oportet quod in ista transmutatione vires sulphuris apprehendant vires Mercurij, ut & illas ad se attrahant & in se conuertant. Quia oportet ut spiritus resolutus per reductionem sui congeletur in corpus, & cum ipso fortiter colligetur & commisceatur per minima ut insensibiles partes corporum & subtiles vniformiter cum partibus minimis spiritus
humi-

humidi copulentur, & vnum alteri coniugatur. Et cum hæ partes cōiugantur nunquam separantur, sicut nec aqua mixta aque. Quia tūc corpora vi spiritus attractiua ad suam propinquiorem naturam post homogeneitatem eorum primam sunt redacta.

De Metallorum homogenitate.

Prima homogeneitas metallorum est sperma fœmineum metallorum vel metallicum, scilicet argentum viuum nostrum ad opus reductiōis: sed proxima natura aptum scilicet est & gelatū in sulphur ad fixationē. Quia solutio corporis in spiritum est cum congelatione spiritus in sulphur: & congelatio spiritus in sulphur, est cum dissolutione corporis in spiritum, qui spiritus est aqua cōgelata. Et ideo corpora soluta, ad naturam spiritus sunt redacta, & non differunt nisi

K porum

porum quàm spiritus volatilis, & ratione spirituum magis volatilia sunt quam fixa corpora. Amorem enim naturæ vterque eorum agit in socium sibi similem. Et ideo qui transmutare vult species metallorum, laborabit in vanum, nisi prius corpora in talem reducat materiam, tunc autem in aliam raducantur, quam prius erant. Quia destructa prima forma corruptionis Mercurij, vt infra latius dicitur, immediatè introducitur alia per transmutatiouem Mercurij in sulphur. Sapiens enim & studiosus vtiliter corrumpere poterit corpora, & nouam sulphuris formam introducere in illis. Quia nostræ operatiōis intentio non est aliud, nisi vt eligatur purissima Mercurij substantia, ad corpora in sulphur resoluenda: quia ex illis tantum cōsistit Elixir. Quia forma argenti viui in lapidem sulphureum transmutata, mox alia forma introducitur per conuersionē illius lapidis in Elixir, & hoc cum tēpora

mento

mento humidi & sicci, quemadmodum declarabimus in fixatione sequenti. Ex quo patet quòd non potest esse transitus de extremo in extremum, nisi per medium. In hac arte medium accipimus spiritum cõiunctionis medicę inter duas qualitates quę specie inter se disconveniunt, non autem in genere, nisi solum secundum maiorem vel minorem distantiam vnus ab altero, quam in decoctionibus suscipiunt tam per artem quàm per naturã. Et ideò species huius medij minorem habet similitudinem cum temperamento, & puncto quod æquidistat inter extrema, etcũ virtute quę consistit in medio extremorum. Si intellectus tuus notitiam habet de medio in specie antedicta, conseruare poteris & restituere sanitatem omnibus corporibus infirmis, et egritudinem eorũ mortificare omninò, si educere scis mediũ de potentia in actũ. Vnde speciẽ huius medij augere poteris vel minuere, si iũgere vel disiungere no-

ueris flores arboris & frondes per solutionem & congelationem, vt tradidimus in nostro testamento de multiplicationibus virtutum, seruatis suis conditionibus. Ad habendū ergo et deducendum tale medium de potentia in actum, cōiunge corpus cum spiritu, & per illum modum, quem natura requirit, ipsum paulatiuè imbibendo cum aqua Mercurij, solo igne cōterēdo decoctione lenta, vt misceantur per desiccationem vnius & dissolutionem alterius, vt totum vnum fiat.

De fixatione.

CVM hoc tibi reuelatur declaratio dicti Auicennæ præcipientis omnibus electis huius artis, vt inter copora & spiritus fiat amor. Et statim post subiungit & docet modum faciendi cūm dicit, Nisi corpus fuerit ablutū & mundatum ab intus & extra, nunquam recipiet spiritus fermetales, qui sunt res
perfici-

perficiētes & deducētes illud corpus ad verum temperamentum, [*& deest in al.* altera repetitione iterum & iterum perficiētes] Subiungit altera repetitione iterum &c. cum in effectu idem dicat, fac pacem inter ignem & aquam, & habebis magisterium: hoc est vt corpus deducatur in simplicum illud medium aereum, vt sit quemadmodum spiritus de natura aeris, participantis naturam aquæ & ignis, ita vt ratione suæ simplicitatis per sublimationem quasi in terræ ascendat substantiam tenuissimam & aeream, quæ pars aquæ est permanentis. Sed hoc est impossibile, nisi corpus prius beneficio naturæ decoctionis incorporetur cum spiritu, & fiat totum *al. enim vero.* vnum. Tunc * verò viuum ascendit sursum, secundum maiores vel minores decoctiones & imbibitiones quas habuit in sui dissolutione, quia vniformiter est congelatum cum spiritu congelato, illud quod solutum est de corpore, nec

minus quàm illud congelatum est de spiritu, & fortiter colligatum cū corpore dissoluto certis & inenodabilibus naturæ vinculis, ita quòd nūquam amplius ab inuicē separabuntur. Expedi igitur & necessarium est, vt quantum summa volatilis, superat summā fixi, vt cum ea euolet, et attractiōe nature non fixum superius ascendat & sublimetur vt spiritus. Quapropter illud quod ascendit de corpore dicimus esse solutū in spiritum qui factus est sicut punctus in medio duorū conueniens melius cum temperamento, tanquā medium duorum extremorū contrariorū, ratione speciei, & duorum concordantium ratione generis, quam aliquid aliud. Et ideo dicitur vnū corpus & vnus spiritus, ac vnū mediū retinēs in se naturā extremorū, scilicet aque et ignis, de ratiōe mediij nature inter illa, vt est aer. Sic ergò patet artifici q̄ dissolutio corporis fit cū cōgelatiōe spiritus, id est vt, patet assentiōe sublimati-

onis: & fixio spiritus fit cum dissolutione corporis, ut patet per reductionem eius, quæ fit cum præcipitatione illius super corpus fixum. Propinquior autem causa huius fixationis, est mixtio vtriusque per minima, quemadmodum superius diximus: ita tamen ut summa volatilis non superet summam fixi corporis, sed virtus fixi superet summam spiritus non fixi, ad fixationis intentionem. Ex prædictis secretum totum huius artis recollige, & similiter intentionem Aristotelis qui dicere non tacuit, quod lapides fugientes ab igne, suas virtutes demonstrare nequiunt, nisi cum fixis fuerint mundati, id est coadunati, & artificiosis gummis artis sulphuris naturaliter constricti. Si hoc intelligis fili, habere thesaurum cœli et terre poteris. Sed opus est ut in principio reductionis huius aquæ, terram non imbibas nisi paulatim, ut gurges non mare sit, ne se in dissolutionem ponat vulgi, & colores spi-

ritus seu virtutes terræ hebetentur
& mortificentur, sed potius per cō-
fortationem viuificētur cum longa
trituratione ignea bonæ informa-
tionis, vt aqua vhum corpus fiat
cum terra: nec suspendas te ab ope-
re donec sit aqua sicca & terra alba.
Quia exiccatio cum forti trituratione
& assatione terram facit albam.
Nec minus tamen adhuc ipsam im-
bibere debes paulatiuè, & postea
calcinare suauiter, vt argēti viui se-
questretur aquositas, sub conserua-
tione tamen illius, vt sit vrina infan-
tis, albificans dissoluens & viuificās
lapidē preciosū. Cuius quidē vrinae
virt⁹ seu veneni sublimati, multipli-
catur per resolutionē in eadem. Et
caue quòd assatio lapidis nō sit mul-
tum fortis, ne corpus solutum & ad
naturam spiritus redactum, ratione
suæ sublimitatis & acumine ignis
vertatur in fugam & pereat magiste-
rium. Et cū naturaliter fuerint ex-
iccati, iterum eius virtutem cōfor-
tando, ipsum imbibe per ingenium
tibi

tibi notum, & post decoctionem illud in digestionem dimitte: & cum digestum fuerit & congelatum, confortata per virtutem eius sequestrando superfluum urinam naturalis humiditatis iam conuersi per assationem naturalem. Hoc enim fit ut virtus sulphuris promptius sui acumine cum informatione notabili, residuam humiditatem spiritus congelare valeat, & congelatum per naturam sui retinere. Omnes enim istas operationes reiterabis sine tædio, vice post vicem, per Mercurij incorporamentum, donec terra de aqua sua biberit, quantum manifestabitur per signum supradictum.

De Sublimatione Mercurij & nutrimento per multiplicationem.

Fili operatio huius est sublimatio Mercurij & nutrimentum vel multiplicatio lapidis in substantia Mercurij: cum qua nutritur, augetur & multiplicatur sicut res

cæteræ. Quia in nutriendo non modicum assimulatur puerorum educationibus, quorum virtus digestiua vel digerens inualida est, nec patitur lac sugere, nisi per minima, donec calor naturalis cum virtute sui multiplicatus sit in eius substantia, & virtute valida præmunitus. Et idèdò cùm corpus in suæ nutritionis principio sit fragilissimæ virtutis, ita vt lac virginis infans epotare nequeat, nisi quantum sua virtus attrahere valeat de ratione sui, & corpus de dicto nutrimentali humido secundum mensuram suæ qualitatis & virtutis ipsius retinere poterit. Et si hoc intellexeris, intelliges quare multa quantitas spiritus humidi, congelari non poterit cum parua quantitate ficci corporis, nec parua quantitate spiritus. Sic. Dissolui multa quantitas corporis dissecati. Et si hoc iterum intellexeris, velociter pondera intelliges naturæ in qualibet imbibitione, quæ quidem à quolibet exercitato mediantibus

antibus signis quæ in qualibet deco-
 ctione demonstrantur cognita exi-
 stunt: quorum vera informatione
 præcipitur, at terram tantum assan-
 do decoquas, quantum dissolutio
 adiecit, & tantum imbibendo dissol-
 uas, quantum assando deficit omni
 genere post calcinat. omni ergò vice
 post calcinationē terræ superfunde
 aquam temperatam secundum pon-
 dus notum, aut secundum æsti-
 mationem probabiliter veritati ap-
 propinquantem, quantum tibi
 possibile fuerit, non multum ne-
 que parum: quia si multum fue-
 rit, dissoluetur corpus non dissolu-
 tione solenni sed potius vulgi, &
 sic mortificabitur in conturbatio-
 ne pelagi, & si parum fuerit,
 comburetur in fauillam & non
 perficiet qua corpus comburitur
 & naturalis calor suffocabitur, cum
 materiã nõ habeat, in qua natura sua
 & proprietas cõtinuari poterit, & à
 cõbustione defendi. Illud verò quod
 probabiliter estimationē ponderum

arti-

artificis regulat in approximando
veritati, est regula artis principio-
rum demonstratiuorum, quorum
visibilibus signis intellectualis re-
gulatur doctrina: quia incerta pro-
bari nequeunt, nisi ex his quæ ali-
quam habent certitudinem, ex qui-
bus ars semper debet procedere,
cùm circa suam materiam sint cer-
tiora. Et hoc ideo, quia ars esse non
potest, nisi à certis & determinatis
principijs inchoet artifex; & regu-
lare se debet per signa demonstra-
tiua, quæ sunt colores in opere ap-
parentes tam substantialibus quam
accidentales, licet alumnus ar-
tis de accidentalibus non curet,
sed solum de substantialibus colo-
ribus, qui sunt quatuor: scilicet
niger, albus, citrinus & rubeus in
qualibet decoctione apparentes,
secundum magis & minus, donec
completum sit magisterium. Et
cùm videris corpus tuum in quan-
titate, pondere & colore augmen-
tatum, tunc noueris substantiam
Mercuri-

Mercurij mediam, quę causa est albedinis in sulphur esse congelatam, per vniformem mixtionem sibi vnitam naturaliter cum corpore actione caloris: quia sic corpus vniformiter de substãtia sua vniformiter exuberata augmentatur per minima, & ratione spiritualis nutrimenti crescit, ita vt in parua quantitate corporis siue principij feminalis sit magna substãtia & quantitas virtutis sulphur, qđ est medicinarũ principium seminale, & medicinę crescētis & multiplicãtis causa ac restauratiõe deperdita, cū exuberata humiditate nutritura. Quapropter expedit cū corp^o ita naturaliter augmetatur & nutritur per conueniens, humidũ, quod iuxta mensuram vt tũ suę nutritiõnis siue augmentatione maiori imbibas aqua, secundum pondera reuelata per artem ad conformitatem principiorũ & quantitatem corporis augmentati, datam. Quia tunc corpus maioris est attractionis, & per consequens

quens ratione suarum partium
 spiritualium in corpore assatarum
 & congelatarum, maiores virtutis
 digerentis existit, & per totum cor-
 pus essentialiter & naturaliter per
 minima permixtarum ratione bo-
 næ & perfectæ contritionis vtriuf-
 que, quibus partibus spiritualibus
 nutritur copus, & in purum sul-
 phur redigitur. Et tum maiori quã
 prius indigebit alimento quod pri-
 mo indiget, imbibatur & nutri-
 atur secundum mensuram portio-
 nis determinatæ, ad conformita-
 tem principiorum & virtutis vice
 post vicem, & decoquatur igne
 lento, naturalem calorem excitante,
 & non excedente, donec ad
 perfectam perueneris albedinem.
 Quia tunc verè calor naturalis se
 viriliter defendit ab omni igne ex-
 traneo rationibus in nostro Testa-
 mento expressis, & infra in cap.
 fili de absolutione terræ &c.

De calcinatione imbibitionis vltimæ.

Cum

Cum autem ad finem perueneris decoctionis & vltimæ inhibitionis, calcina corpus expellendo humiditatem vrinalem, quantum dissolutio illius abijciet suaviter & non festinanter, ne corpus dissoluatur in fumum, & magisterium sit deperditum. Hoc autem reherare te non pigeat multis vicibus, quamuis sit longum, quia tincturam non videbis proficua[m] donec colorem compleas albedinis permanētis, q̄ secundum p̄cipale est demōstratiuū principiū. Hic est color qui per ignē nō vt inferius diximus vritur, nec intus nec extra, sed per maiorē decoctionē ignis, cū in citrinitatē reducitur, q̄ est tertium principale principiū demōstratiuū: & demū per succelsionem & maioris ignis digestionem, terminatur in rubedinem, quod signum est numeri cōplētis, & quarti p̄cipij demōstratiui, quibus alūnus se regulari debet in magisterio. Studeat ergo artifex & prudētet attēdat cū in ope-

in opere fuerit, omnia signa demonstratiua, quæ in qualibet decoctione apparent: & illa in mente sua recondet & sapienter eorum causas inuestiget: quia dum terrâ egreditur nigra, imperfecta est, & ideo non completa. Quacûque ergo vice post vicem paulatim vigora ignem in calcinatione, donec ex ignis fortitudine terra egrediatur alba: Quia sicut calor agens in humido primo generat nigredinem: ita agens in sicco generat albedinem, & successiuè in illo albo citrinitatem generat, sed cum additione rei tingētis illud perficitur, quæ nota est naturæ: & hoc in calcinatione plumbi videtur, quod primò in cinerem nigrum vertitur, post in album, deinde in citrinum, & post modum in rubeum. Sic etiam sulphur habebitur album & rubeum ex metallorum materia ad plenum depurata, diuerso tamen modo sicuti declaratum est, decocta & digesta. Ideo si dominium humidi in terra fuerit magnum, & parum
in ea

in ea de domino calidi, certissimè n̄
 gredo apparebit ī ea. Et si in ea do-
 minium fuerit calidi temperati, &
 parū de dominio humidi, ita vt hu-
 midum aque expulsiōe taliter, mē-
 surato calore exhalari poterit. Et si
 ibidem insit etiam parum de domi-
 nio frigidi ad hoc vt post exhalatio-
 nem humidi aquei, tanquam com-
 plexionabilis, ratione calidi tempe-
 rati, retinere valeat spiritus conge-
 latus certissimè apparebit citrinitas,
 & exinde apparebit rubedo. Quæ
 actio, licet frigidati conueniat, non
 tamen conuenit excellenti, sed po-
 tius ei qui est complexionalis quæ
 assistentiam naturæ retinet medici-
 nalis, ne ex ipsa calores fluerent &
 spiritus in ea fixi.

*al. albedo ge-
nerabit.*

*Aqua prius terræ iungitur quàm
aer & oleum.*

CAusa tibi reuelatur in hoc pas-
 su, quare anima non coniungi-
 tur cum corpore, nisi spiritu medi-

L ante:

ol. tertiam

ante: & quare primò aqua in terram figitur, antequam aer vel oleum per reductionem configantur * in terram. Intelligententum naturæ, scilicet quod calor in humido agens, primò nigredinem generat & fumum: sed vincens humiditatem, inducit postea ficcitatem in materia in quam agit: & sic in illa materia inducta ficcitate, transmutationem facit nouam, & colorem generat nouum in subtiliatione sicci, pulchrum, album splendidum & nobilissimum. Si igitur terra non fuerit alba, tere eam cum aqua lipida, et iterato calcina: qui Azoth, id est aqua & ignis, latonem, id est terram abluunt, & obscuritatem ab ea auferunt: quia præparatio terre semper fit cum aqua: et qualis fuerit claritas aque, talis erit claritas terre. Et quâto magis fuerit abluta, tâtò magis erit alba: eò quòd humidum per calidum cõgelatiuum, dum rectificatum fuerit cum humidum aqueo vernali magis se habet ad albedi-

albedinem, quàm siccum ad nigredinem. Et ideo quando quantitas humidi congelati & subtiliati quantitatem obtinebit corporis, albedo magis generatur in materia quàm alius color, ratione sui propriij humidi depurati: eò quod in humido semper est natura perspicui. Et hæc est propria materia coloris. Et ideo quantum magis terra nostra cum tali humido abluatur, tantò magis albificatur: & quantò magis tale humidum depuratur, subtiliatur & præparatur, tantò plus colore limpidiore, subtiliori & magis sereno nobilitatur. Et similiter à còtrario sensu, quātū nostrum nutrimentale humidum minus præparatur, & à gradu sublimationis magis remittitur, tantò plus pportionatur nigredini & còbustioni. Et quantò magis approximatur combustioni, dūmodo in ea sit dominium calidi, tantò magis erit fumus, caligo & denigratio. Perscrutare hæc ergo fili char-

*al. & ab adu-
stione luti.*

rissime, & alia quæ dico: et præpara-
elementa vt sint à sordibus munda,
* & à combustione tuta, donec ea-
rum fumatur tinctura. Quia si com-
burantur, effectu & commodo pri-
uatur. Ex his recolligere potest ele-
mentorum præparationem fieri de-
bere arte & eorum coniunctione
vt eorum melioretur tinctura ab
omni corruptione seruata.

*De virtutibus et doctrina quibus corrigi-
tur error per instru-
menta propria.*

Dicimus autem quòd virtus est
primum & particulare opera-
tionis præcipiū in materia propria.
Primum diximus ad differētiam ar-
genti viui nostri, quod est proximū
& immediatum operationis præci-
pium, vt dissoluens aut congelans.
Particulare dixim⁹ ad differentiam
corporis coiuncti, quod est vniuer-
sale principium operatiōis sulphu-
ris vt est cōgelans vel dissoluēs. Ideo
non

non volumus quòd ab essentia, distincta sint genera virtutum, sed solum ab operationibus proximis, & earum origine quam habent in materia. Quantum verò ad considerationem operationū proximarum vnum est genus virtutum, scilicet naturalium: dicitur verò naturalis, cuius operatione principaliter saluatur natura, & perficitur tam species quàm indiuiduū. Et huius duo sunt genera: quia quædam sunt quibus ministrantur, & illæ ministratiuæ vocantur. Quædam verò sunt ministratæ virtutes naturales, quibus ministratur generatiua, augmentatiua & nutritiua. Generatiua quidē illa est quæ ad hoc operatur vt corpus procreetur simile: quod fit dupliciter, vel per longam & successiuam operationem, quæ fit per minima: vel per promptam & breuem transformationem repentinā quæ fit absque eo quod sensibilibiter aut visibilibiter per sua trāseat media. Et sunt huius generatiuæ opera duo.

Primum opus generatiuæ est in matrice vel terra quæ vas philosophiæ dicitur, in quo virtus naturæ diffunditur: & nihil aliud est quàm immutare materiam generationis: hoc & est secundû qualitã & substãtiam, prout sulphuris dispositio generandi exhibet, veluti fumosos vapores ipsius ingrossare humectando, & argentum viuum desiccare congelando, & materiam mediam quæ propinqua est nature sulphuris retinendo. Hãc partem generatiuæ, matutiã hîc appellare volumus, cuius duæ sût differentiæ. Vna est principium passionis in substãtia, cuius ratione multa & diuersa procedunt instrumenta à materia, vt sunt colores, & accidentia & similia. Alia verò differentia actiua dicitur, quæ agit motum constrictiõis & dilatationis in materia Mercuriali, in qua facit suã impulsione & habitationem vel inspirationem licet quandoq;

iuuari

iuuari poterit per contritionem exterioriorem, sicuti est cibus, qui nisi per artificium comminutus fuerit & bene masticatus, materiam sui corporis valdè defraudat. Et ideò ex prima institutione naturæ habetur, quod cibus prius perfectè comminuatur dentibus ad hoc deputatis, antequam ad locum digestionis transmittatur. Et ideo quia constrictio exarcesatur & dilatatur animali virtute, licet antiqui improprie eam illi assimilauerint.

De secundo opere generatiue informante.

Aliud quidem opus est generatiuæ informare virtute informante: & ista est duplex. Quia vna est intrinseca, & naturaliter est in materia innata per naturã, p quã immediate materia trãsmutatur metalli. Alia est extrinseca, & ista depēdet ab artifice, in quãtũ materiã pparat

L 4 & dis.

& disponit per artificiū naturæ, secundum exigentiam virtutis informatiuæ quæ est in materia. Propter quod dicimus quòd Alchymista nō est nisi simplex administrator naturæ: quia ipse non transmutat metallum sed natura: ipse verò per artificium materiam præparat: & sic ipsa natura quæ sagax est & sapiens, artificium peragit. Sufficit igitur artifici sapienter disporre & informare materiam extrinsecus, secundum vires naturæ cum ipsa sufficienter per se operetur intrinsecus ad sui perfectionem. Motus siquidem sui ipsius adherentes sibi, viæ vni, & ordini vni meliori & certiori modo quæ excogitari poterit, sicuti patet in incarnatione cuiuslibet generati. Propter quod patet quòd præparamentum esse debet in magisterio philosophorum. Lentum & tardum vt natura motus præterire nō posset & similiter. Præparamentum ratione informationis,
qua

qua materia per artificem recipit ab extra, vt interius natura motus eius integret. Quamobrem cōueniens est vt virtus caloris excitantis, virtutem caloris naturalis excitati non excedat, alioqui motus non integrabit, sed ad alia transiet quæ non sunt de virtute huius naturæ aut informationis, cuius notitiam superius per signa dedimus demonstratiua. Qui autem principia huius artis ignorat, informationem materiæ necessario habet ignorare: quare experimentatorem huius artis ad plenum oportet cognoscere vires naturæ & illis mediantibus firmiter adhærere principijs iam dictis, maximè cum sufficiens sit natura tibi & sibi, in omnibus quibus ad sui perfectionem indiget. Quia ipsa sagax est sollicita in contritione, continuatione & incæratione sui corporis, cuius sollicitudinis non est finis. Vnde certum habet tempus ad imprægnādū, ad pariēdum,

ad nutriendū et operādum. Cū terram habueris impregnantē, expecta partum: cū verò terra peperit nutritiam, donec omnem ignem tollere poterit. Tunc de ipso projectionem facere poteris.

Quid sit informare & quot sint informationis opera.

EX his potest sensus rationabiliter cognoscere, quòd opus informare nihil aliud est quàm debitam & naturalem formam sulphuri vel lapidi, & postea Elixiri & medicinæ tribuere. Cuius virtutis informatiux in genere tot sunt opera, quot sunt ea quæ ad formationem sulphuris vel lapidis possunt esse necessaria & sunt sex in sensu visus si in quantum dependent à virtute formatiua quæ est in materia seu in sensu visus, scilicet figura quæ sub diuersis coloribus ostenditur antequam ad perfectionem perue-

perueniat meatus, vel spongiositas, gracilitas, leuitas, asperitas & lenitas. Sed in gustu sunt duo, scilicet amaritudo & dulcedo. In odore duo aut tria sunt, scilicet foeditas, insipiditas, vel quasi fragrantia vel redolentia magna. Sed hæc quidem in elixiri, illa verò in lapide nostro. Necessè igitur est, licet eliciatur lapis à natura duorum luminarium, antequam de eo elixir fiat perfectum, ulterius digeratur, & sulphuris falsedines auferantur, quæ à menstrualiali sexu primæ originis in eo conuenerunt: & postea fermentis suis complete albis vel rubeis decoquatur, quousque fixum sit, & liquefactum administratione incærationis naturalis. Sed opera informationis extrinsecæ, quæ immediate procedunt à notitia practicæ, sunt tot quot iam diximus, & dicturi sumus, licet exercitatus possit illa si
intelli-

intelligens est valde abbreviare, vel etiam elongare. Et nos de illa prima nigredine à paucis cognita, benignum spiritum aggregare affectantes pugnam ignis vincentem [& non superatum] licet sensibus multo tiens corporis palpauimus, & oculis proprijs vidimus, extractionis tamen ipsius notitiam non habentes quacunque scientiarum vel arte, sentientes nos adhuc aliqua rusticitate suffultos, nullo modo eam plenè comprehendere valuimus, donec ali^o spiritus prophetiæ, spirans à patre luminū descendit, tanquam suos nullatenus deserens, aut in sibi postulandis deficientes, qui nobis in summis vigilantibus tantā claritatem oculis mentis nostræ infulsi, vt illum intus & extra remota figura gratis reuelare dignatus est, infatiabili bonitate nos reficiendo, demonstrans vt ad eam implendam disposeremus corpus ad vnā naturalem decoctionem secretam, quam penitus ordine retrogrado cū pungenti lancea,

tota

al. aut superatum sed p separantem quē licet etc.

tota eius natura protinùs in me-
 ram nigredinem visibiliter fit di-
 ssoluta: cuius modum expressè tra-
 didimus in præsentì volumine per
 excerpta, vt de more suscepimus an-
 tiquorum, cùm cælare fuerimus
 coacti loca, in quibus ea posuimus.
 Nos sacra pandimus illis, qui Dei
 secreta decenter seruando hono-
 rant: cùm solius Dei sit reuelare ea,
 homo diuinæ maiestati subtrahere
 nititur, cùm talia soli Deo pertinē-
 tia vulgat, spiritu prolationis hu-
 manæ aut literarum serie. Pro-
 pterea operationē illam habere nō
 poteris, quousque spirituali prius
 fueris diuinitatis meritis compro-
 batus. Tradidimus nihilominus
 practicam certam ex secretis illis
 extractam, præcepto naturæ opi-
 ficis: per quam facimus nostram
 secretam dissolutionem infra no-
 uem dies mediocriter intellectam
 cùm non fiat transitus à prima ad
 tertiam, nisi per illam quæ est media
 inter hanc & illam. Quia hoc se-
 cretum

cretum à nemine mortali reuelandum est, præterquam ab almo spiritu, qui vbi vult spirat, inspiretur. Proinde informatiua sulphuris vel Elxiris certo linearum concursu figuram propriam adaptat vt perforata quandoque; quandoque aspera, & quandoque leuia; tamen cum adiutorio exterioris virtutis intrinsecam informantis, quæ ab artificis ingenio necesse est prouenire, præsertim cum per illam virtutem directum motum acquirat ad formandum quæsitum virtutis in formantis & naturaliter informatæ, quæ est materia, informans naturaliter informata in materia.

De agmētatiua & de exuberatione Mercurij per resolutionē indiuiduorum.

A Vgmentatiua est illa quæ vel sulphuris aut lapidis per medicinæ quantitatem naturaliter perducit ad illum terminum, ad quem indiuidua peruenire possunt. Et in isto

isto passu reuelatur exuberatio Mer-
 curij, & ad quid prodest, quæ per
 resolutionem perficitur indiuiduo-
 rum sub cõseruatione proprietatis.
 Qui ergo proprietates indiuiduales
 ignorat, proprium regimen corpo-
 ris & eius exuberationis ignorabit.
 Quia augmētatiua proprietas cum
 suis virtutibus indiuiduis existit
 sulphuris & argenti viui: & ideo
 cùm indiuidua sulphuris p minima
 sint cum indiuiduis argenti viui so-
 luta, scilicet per reductionem illo-
 rum in argentum viuum, exubera-
 tur illud proprietatibus permixtis
 sub alteratione notabili in speciem
 & formam argenti viui nostri. Et
 cùm tale argentum viuum à propri-
 etate sui sulphuris exuberatum, ite-
 rum per contrariam sui operationē
 in lapidem reducitur, proprietas
 sulphuris ingressa in argentum vi-
 uum ratione exuberationis & amo-
 re attractionis, cum auxilio pro-
 prietatis illi⁹ quæ in sicco sulphuris,
 reman-

remanſit aſiduo vt augmentatiua.
Et quàm diu hæc virtus operatur in
lapide ſemper deperditio ampli^o re-
ſtauratur ex talis argenti viui ſubſtã-
tia exuberata, quæ ei eſt vt lactis fer-
culum in infante, & magis propriũ
quàm alimentum in animalibus, &
ideò ad quantitatem deuenit maio-
rem. Propter quod amplius virtus
paſcitiua fuit appellata. Et illud i-
deò, quia ſicut paſtus ſatiatiuus ſi la-
ctea quam ſubſtãtia media oratione
ſublimata ad conformitatẽ qualita-
tum ſulphuris, lapidem noſtrum
extendit in quibus intuens proprijs
oculis videre poteſt manifeſtè in ſuis
enutritionibus. Alij autem appella-
uerunt ipſam virtutem nutritiuam,
& hoc quam diu lapis creſcit reſtau-
ratione deperditi. Sed quia cibus ſi-
bi propinatus introducit veluti
paſcens, ideo paſtatum merito nun-
cupatur: ex ſe tamen ſolũmodo repa-
rat quantum deperditum eſt in pro-
prium ſulphur vel minus, cuius pro-
pria operatio eſt alimentũ ſiue Mer-
curium

curium exuberatū in sulphuris substantiā aſſimulatione perfecta trāſmutare albi vel rubei cum igneitate ſimplici non vrenti: de cuius ſubſtantia aurum vel argentum ſubtus terram fuerat procreatum.

Et per hunc actum aſſimulationis ſeruit augmentatiuæ. Et quia hæc deperditio multam ambit latitudinem, & hæc latitudo terminū continet infinitum quod eſt continens in natura creata quantitatis finitæ magnitudinis & augmenti multorum lapidum metallorū ſuper quantitatem finitam. Et terminū terre magnitudinis & augmenti cunctorum animalium & vegetabilium eſſet, ideò ei⁹ augmētatio eſt indefinita, ideſt, infinita ſi mundus nunquā ei deſiceret. Quia continuè operatur in augmentatione ſui quàm diu ei durare poteſt informatiua virtus exterius data per quemlibet qui fuerit alumnus in arte, verūm poſſibile eſt aurum vel argentum eorum omni perfectione ſecundum magis et

M minus

minus, secundum quantitatem magnitudinis turris & ultra vidisse. Cū natura ostendat continuationem partium ad illam quantitatem vel maiorem vel minorem, ratione vni formis proprietatis & substantiæ argenti viui immortalis, respicientis indefinenter naturam metalli & formam. Quare constet si perspicaciter intueris naturæ paruum quantitatem multam amisisse de suo, cū elongata vel separata fuerit à quantitate magna, cum qua amoris confortio poterat naturali vinculo colligare seruatis proprietatib. & magna à maiori & maiora à maxima. Non enim vidimus hominem vel capram continuatos naturali potētia, ad quantitatem vel magnitudinem turris præterquā à communi-oris magnitudinis quantitate, quā indiuiduorū natura exoptulat, tū propter dissimilitudinem quā propria sagacitate natura illius generis partibus contribuit, tum quia illa
de

de causa illius speciei indiuidua, quæ ex parte sexus foeminei educuntur nisi semel cum masculi semine miscentur in matrice ad generationem non introducuntur ulterius valet naturale principium aliud quam misceri illud quod primo radicali humido existit colligatum.

Causa huius est, quia materia spermatica mulieris pro maiori parte maris & potius remanet passiva & in radicale humidum nequit transmutari: eò quod partes non sunt similes sicuti sunt illa quæ per totum vnus sunt essentia: quemadmodum sunt metalla in se.

Natura verò ultra quam perfecta, species requirit per solam infusionem, & si abundat in materia, dissimilitudo propriae speciei sequitur, vt monstrum sit duorum capitum vel trium: & hoc ratione dissimilitudinis partium

à partibus differentium. Aut adhuc potest existere ratio, quia hoc quod debeat aut valeat maioris quãtita- tis esse, quàm proprium genus re- quirat, ratione suã speciei, qua cogitur esse, sub termino certã mag- nitudinis & argumenti, cùm vide- amus manifestè illã sequi formã de- terminatã quantitatis vt patet per omnia naturã generata, & ideò cùm metallorum individua sunt v- nius essentiã, & hæc materialis ef- sentia purum est argentum viuum hermaphroditum, & naturam in se possidet vniformẽ. Constat quòd pars addita parti & totum ad inte- gram partem vice post vicem per minima, absque dissimilitudine par- tium radicalium à partibus radica- libus quinimo ad quantitatẽ maxi- mã, id est, indefinitã vniformis simi- litudinis congelare valeat in sulphu- ris substãtiam. Et hæc est sulphuris illa substãtia media, qua certa & naturali proprietate tenuissimus spi- ritus ille retinetur, cùm sit de natu- ra sua:

ra sua: virtute cuius amoris copulæ & infrāgibili preuilegio in rectam se fusionem constituit, vnde & super primo passu si huius redicalitatis obmutuit Pagan^o dicere in summa sua hebraica quo exercitato & maxime experto in administratiōe minima pars secum sufficit, licet causam diuersitatis inter hanc proprietatem & cæterorum generatorum propriè ignorauit explicare, quapropter ipsum hanc habuisse scientiam per causæ nōtitiā constat nullatenus sed per experientiam laboris & diurnæ considerationis, ad mediatas causas vt cōstat per hoc tāquam referens per demonstrationem ingenij sui statim subiungit, quod quantò feces fuerint minoris quantitatis tantò maioris exuberantiæ sublimationi Mercurij necesse est esse. Et hoc ideo, quia sciuit per causam mediatam, tota illius substantia & totam radicalitatem cōuertendā in complemento quantitati naturæ secum

per demonstrationem circa quã versatur tota experientia huius artis & si tu hoc intelligis sine fallacia poteris operari, tamen constat magnam quantitatem citius maiorem recipere quam parvam, oppositum verò faciendum ad cautelam expertum & sollicitum te esse oportet ut in parua quantitate fecum, parvũ subijcias ignem ad perfectionem sublimationis illius: & cum augmentata fuerint feces ex illo maiorem tunc adhibeas ignem necesse est. Ad primam igitur formationem lapidis valde modica quantitas fecum, sufficiens erit seminali principio quod albi sunt fumi. Sed ad augendum & nutriendũ ipsum principium, exuberare oportet humiditatem nutritivam, de duobus fumis tenuissimis albis, quorum vnus est sensibilis vt Mercurij, & alius insensibilis vt vapor sulphuris in opere depurati. Qui igitur amator fuerit veritatis, & inquisitione propria sublimationem nostram rectè sci-

revo-

re voluerit & vtiliter, primo ad naturalium recurrat principia, de grada in gradum generalem rotam huius artis voluendo, scilicet extremorum et mediorum, donec per girum expletæ fuerint ad plenum reuoluta, & insuper addiscat qualiter primo in lac exuberata substantia menstrui in vasis mamillatibus sit retenta: deinde in substantiam fœtus vehitur, & ad extremum proprii complementum solenniter in vberibus sublimatur.. Sagax in arte non est qui nutriendo lapidem cum continua successione lapidis, aquam facere ad partem ignorat, vnde exuberationem Mercurij tempore formationis illius cum exuberata tam substantia conficere debeat. Si hæc intelligis, euidenter tibi patet multiplicationis complementum] Fac ergo ex substantia illius, in formatione superius data attendita, ascendere fumum, & erit in vapore sublimatus. Hanc sublimationem vocamus exuberationem

al. Etenim sagax in arte non qui nutriendo lapidem cum continua tēpori successiōe ignorat à partē facere debeat exuberationē Mercurij tempore formationis cū ex illis creati exuberata substantia constet euidenter patere multitudinis cōplemētū Fac ergo &c

ratione bonæ mixtionis & subtilis, quam partes vaporabitur mixtę suscipiunt in presenti eorum decoctione. Sed complementum earum partium exuberatarum sublimatio est, cū in sulphuris substantiam à substantia aquea fugitiua separata sunt congelatæ quantum est expediens sulphuris acumini & opus est ne per retentionē illius in reductione fixationis totam eius substantiam mediam in proiectione fugitiuam faciat.

Quatuor sunt naturales virtutes, quatribus seruiunt predictis: scilicet attractiua, elementatiua, retentiua & expulsiva.

Virtutes naturales quę predictis tribus seruiunt & ministrant sunt quatuor: videlicet attractiua per quam substantia lapidis de Mercurio attrahit id quo in artificio indiget, & hoc per virtutem elementatiuam, implere cupiens vacuum. Reten-

tentiua virtus est quæ retinet ratione vacui appetentis. Elementatiua potentia et digestiua retentū transmutat ab vna dispositione in aliam, vt argentum viuum in substantiam sulphuris coagulantis: & postea aliud argenti viuum coagulans & hoc ratione vegetatiuitatis vel quasi: cuius virtus ex igne prouenit occulto in fixa argenti viui substantia. Et hic est ignis naturæ absconditæ filijs veritatis reuelatus. Per quem ignem tantum facere poterunt in vna die, quantum calor Solis in mineris efficit in mille annis: quia sicut glutinum vituli vel agni sua proprietate lac coagulat in caseum, ita iste ignis per absconditam virtutem naturæ congelat Mercurium per magisterium. Expulsiua est illa per quam natura expellit quod ei non conuenit. In hoc passu attenti & solliciti sint huius artis & totius medicinæ artifices, vt quæcunque facienda præparent ad volitum & beneplacitum naturæ, cum ipsa sit

sufficiens attrahere quòd suæ naturæ est cõueniens, & alienum reijcere, vt auxiliatrix principalis in fine suæ perfectionis. Scire etiam te oportet in complementa tuæ correctionis erroris, quòd virtutes prædictæ, quantum ad originem quam ab elementis elementatis contrahunt dupliciter differunt. Quia quædam illarum sunt innatæ, & quædam influentes. Innatæ virtutes illæ sunt, quæ propriè sunt elementorũ lapidis elementatorũ. Dicitur autem innata virtus vniuscuiusque elementi, pro tanto quia non inhæret illi ex influentiã alterius elementi, vt post illorum diuisionem per effectum patet in quo ostenditur propriam virtutem minime non adhærere, nisi ex proprijs & intrinsecis generationi sui principijs. Influentes autem dicuntur virtutes quæ ab aliquo alio elemento elementato, vel à pluribus eorum deriuantur. Ex quo clarè tibi patere poterit quòd vnum quodq; elementum elementatum, lapidis innata virtute

tute tantū regitur, vel virtute innata & influente simul. Sicut in reductio-
nibus coniunctionum, iam alterato-
rum mixibilium propriè demonstra-
tur autem sufficere artistæ huius ma-
gisterij, nec oberit auferre aliud
quod illa elementa elementata solū
ab innatis reguntur virtutibus, quæ
à principijs descenderunt sensibili-
bus, ad quorum meatus nondum
venerunt. Sed ab innatis & influenti-
bus reguntur virtutibus, quæ aliquo
meatu sensibili emanationes recipi-
unt ab illis.

*Quibus instrumentis predictæ virtutes o-
perationes suas perficiant.*

NEcessario scire habet artifex in
magisterio & cognoscere qui-
bus instrumentis præfatæ virtutes o-
perationes suas perficiant in elemen-
tis elementatis, ad hoc vt peccata o-
perationem rectè corrigere valeat,
& etiam perfectiones conseruare.
Illa ergo instrumenta quibus in-
nata

innatæ virtutes operationes suas
producunt, & in elementis elemē-
tatis perficiunt, sunt compositio &
complexio: vnde omnis vis & vir-
tus localem motum exercens per se,
vtitur compositioe immediatè. Et
licet non insit talis virtus localem
motum exercens, tamen in ea vir-
tus est motum exercens immobi-
lem secundum locum. Et licet pri-
mò & principaliter insit ibi mo-
tus immobilis, tamen est secundum
locum. Secundo modo & poste-
rius, motus inest ei quidem in at-
tractione alimenti. Quia sicuti pro-
batū est in libris de animalibus, nu-
trimētum mouetur ad partes eius
quod nutritur, sicuti locatum mo-
uetur ad locū. Sed hæc attractio ci-
bi quātum ad locū ad quem alimē-
tū attrahitur, est vis terre, quæ est
in concauo suo aëre plena, exubera-
tū, ad se humorem attrahēs, licet
forma alimēti per digestiuum calo-
rem ei dati, cibum misceat cū terra.
Etiam vis terrei elemēti trahit ad se
alimen-

alimentum & sicut locus trahit locatum, sic nutrimentum eius quod nutritur, intra ipsius spōgiositatē receptum, Ex quo de necessitate oportet, quòd talis virtus vtatur secundo, siue posteriori compositione. Cæteræ autem virtutes vtuntur immediatè complexione: & etiam prædicta, quæ non exercet motum secundū locum: & hoc in quatuor naturalibus ministratibus certior artifex experitur. Naturalis vero compositio terræ lapidis, quia particeps est caliditatis, quantum sibi sufficit attrahere potest. Quia verò particeps siccitatis, quantum sufficit potest retinere. Quia verò humiditatis, expellere: quia verò caliditatis & humiditatis, digerere. Et sic fit quòd vna qualitas, qualis est in sulphure ex diuersis qualitatibus quatuor elemētorū composita, fit prīcipiū vnum operationum diuersarum: videlicet in compositione Elixiris. Cui quidē qualitati siue principio, calor etiā naturalis et
 spiri-

spiritus fluentes instrumētaliter seruiunt. Quamuis tamen etiam in lapide formato, non sit nisi vna qualitas actualis, vel in Elixire composito, vel adhuc in terra depopulata, videlicet complexio qua omnes naturales virtutes eius, suas operationes perficiunt. Veruntamē quisque sagax artifex, in hoc magisterio, quatuor esse determinatas, cōsiderare debet. Non quia sic terra lapidis, vel ipse lapis aut medicina realiter informetur, scilicet determinatē cum vna qualitas instrumētalis in terra, vel sulphure, vel Elixiri, ex diuersis insimul mixtis componi sit necesse, vt sit proprium instrumentum cum quo perficiuntur actiones. Sed quia sic exigit forma practicalis in opere practicandi, vt sciat artis alumnus, quòd labilitas vel lapsus cuiuscunque virtutis naturalis, siue in terra, siue in lapide siue in elixire, qualitatibus determinatē alterātibus pprijs, rectē corrigitur. Ita quando peccat retentiua

tiua in actione sua, tunc determinate sufficit exiccare, quantum & quando prædictorum quodlibet indiget suo loco. Sed cum retentiua confortatur per desiccationem & exhalationem humidi, tunc expulsiua debilitatur in sicco: & cum retentione illius, confortatur in humido, & hoc per aggregationem humoris aquei scilicet Mercurij, cuius natura sufficienter exuberatur cum vapore corporis, de quo exiccatur. Idcirco si expulsiua debilitatur in corpore vel lapide, confortabis illam, humectando determinate cum aqua propria. Si vero digestiua in aliquo defecerit, & maxime in ultimis reductionibus, succurrere ei confortando eam per modum quem tradidimus in tractatu de intentione Alchymicorum, scilicet calefaciendo & humectando cum calore spiritali, donec recuperaverit virtutem perfecte digerendi. Similiter peccante attractiua, sufficit calefacere & moderate desicca-

deficcare. Proinde intelligens hoc magisterium atque practicans, debet cum virtutibus lapidis operari cum eis, & non lapis informati ab eis. Ad notitiam verò certitudinis mensuræ virtutum cuiuslibet prædictarum habendam, generaliter obseruare debet quisque naturalis in magisterio, quòd velocitas atq; frequentia, vel etiam vehemètia cuiuscunque naturalis actionis, eam qualitatem significat in congelatione dominari, per quam actio illa maxime perficitur. Sicut potest certitudinaliter experiri per elemètorum cuiuslibet actionem in aliud. Exemplū velocitas digestionis velut in igne spiritali mediocriter viscosæ, caliditati attestatur: & moderatæ humiditati. Fortitudo autem attractionis, caliditati et moderatæ siccitati. Proinde priuamus eius subiectum humiditate propria ad mensuram attractionis. Retentio verò attestatur dominio siccitatis. Expulsio humiditatis dominio. Ex his verò patebunt
vtique

penti non fixa: protinùs eius materiam sublima, cum fortiore igne quo poteris, donec ascendat ad modum albissimi pulueris vel foliorum Lunæ aut talchi splendidi, cuius maior pars est argenti viui quantitas, quàm sulphuris corporis. Et ideò subita ignitione, spiritus vnitus per minima, corpora fecum eleuat in fuga sulphuris. Cū autem videris naturam terre purissimam sursum eleuatam, & tanquã rem mortuam aludel spondilibus adhærere, tunc sublimationem super eam reitera, sine fecibus inferioris remanentibus: quoniam pars illius fixa cum fecibus adhæreret, & tunc per aliquod ingenium, ab illis separare non posset aliquis. Illud verò quod in superficie aludel tam à fecibus, quàm à sua substantia media fuerit sublimatum ad modum subtilissimi pulueris, adustionem cum corruptione inducit: licet pro maiori parte in perforatione vaporis, tempore conceptionis
vel

vel reductionis, scilicet in calcinationibus, quod subtilius est & magis intensum, à puro vapore euolet altius fuliginosum, & à fixationis retentionis substantia separatur: cùm non sit de argenti viui substantia, neque de perfectione illius. Residuum verò quod sublimatum est à fecibus, est pars illa quæ ita in æqualitate consistit, quòd simplicem fusionem super ignem facit sine aditione aliqua, tanquam onus & fundamentum totius magisterij. Est enī subtilis substātia media Mercurij, ex qua nostra conficitur medicīna, quæ ex argenti viui materia ducit originem, & ex illa debet creati immediatè. Cui alienum noli introducere aliquid: nisi illud q̄ ortum sit ex eo in propinquitate suæ naturæ. Et in isto passu realiter ostenditur doctrinæ filio, quod materia de qua componimus medicinam, non est argentum viuum in natura sua cum iam mutatum sit in sulphur. Nec in tota sua substantia,

cùm iam partes extremæ terræ & aquæ fuerint separatae ab illa media substantia. Imò est lapis benedictus & spiritus participans duabus extremitatibus. Veruntamē quāuis lapis si factus sit de sua substantia media, vocatur simpliciter argentū viuum, quia suū sulphur illuminat, et ab adustione cōseruat, quod est sibi proprium signum velut causa perfectionis. Fac ergò agnitionem inter clarum & limpium eius, quoniam illud quod immediatè ascendit super fecibus, adhærens ascensione mensurata, vocatur cinis à cinere extractus, vel à concauo illius sublimatus & honoratus. Quod verò remanet in parte inferiori scilicet in fundo aludelli, est inferior cinis, vituperatus, damnatus, fex, scoria & nigredo obscura, qua nullatenus indiges in magisterio. Collige ergò cautè quod in medio sublimatum inuenieris, ne fugiat in fumum: quoniam illud est approbatum, quæsitum, bonum, melius, optimum, terra alba folia-

foliata, coagulans vt coagulū agni conglanti, cinis cinerum, lapis & Mercurius, arlenicū & sulphur, album, & sal naturæ proximum, ac infans generatus & natus & alumē nostrū, & genus, & prima & proxima materia metallorum, & primum subiectum in quo sua elementa propria eiusdem scilicet natura naturalis, humida & temperata quæ debet reduci atq; figi in & cum igne suo, per modum nutrimenti, donec fluat cum suo fermento sicut cæra sine fumo, & omnem patiatur ignē. Operare ergo cum eo ad argentū, & citò incipias magisterium ne inueterascat sine commixtione, quoniam assumere eum non debes nisi recenter post partum cum sanguine suo, vt natura venerabilis quæ ex labilitatis violētia fuit debilitata, lassata, & à suo temperamento distracta vel elongata, confortetur cum suis fermentis albis, quousq; ad melius sit temperamētum propinquū. Cuius signum erit tunc quādo flu-

et per minimum ignem, scilicet ante argenti viui fugá: & insuper augmentatum remáserit ad vltimú stans & penetrans, profundans, tingens & perseverans.

Cùm autem ad Elixir rubeum, naturalem ignem dico visibilem, in colore suo habere volueris pro sulphure rubeo, hoc facias per tertiã coniunctionem, tertiam prægnationem, & tertium partum. Fac ergò masculum ascendere supra mulierem candidam, vt generet filium sibi similé. Naturaliter enim desiderat pater multiplicare speciem suam in filium, vt naturam quam non potest seruare in se custodiat in sua prole. Et ideò ad generationem illius oportet quòd transfundat de sua propria substantia. Huius verò pater est Sol, & Luna mater ad eorum primam simplicem materiam redacta. Argentum quoque viuũ in cuius naturã sunt redacta, & mediũ gignens naturam cõiunctionis illorum: quia cum argentum viuũ
cum

cum argento viuo coniungitur, nunquam amplius separantur, sicut nec aqua mixta aquæ. Coniunge ergò sperma masculinum, scilicet sulphur rubeum absconsam & solutum in aqua, cum spermate fœminino superius collecto ad modum sulphuris albi, per modum contritionis, imbibitionis, & lentæ decoctionis, donec in aquam rubeam dissoluatur, & totum fiat vnum verissimæ mixtionis. Cùmque verò dissolutum fuerit & vnum quidem factum, per modum reductionis congeletur. Coagulatum, iterum solue in aquam, & iterato cōgela in lapidem per modum superius ostensum. Tertiò verò ipsum in aquam dissolue & decoque, donec totum fiat rubeum. Fili non enim subtiliat, qui non coniungit per minima. Nec ille qui desiccet priusquam imbibat, nequit coniungere per minima. Imbibe ergò totum & desicca, & fiat puluis tenuissimus scilicet solutus, non in aquam nubis,

sed in aquam sanguinis & mercurialem. Deinde administra sibi ignem fortissimum, vt separetur substantia alba non tineta, & residuum deauretur, tingatur, digeratur, coquatur, & rubificetur. Quod verò in similitudinem pulueris subtilissimi ascenderit sursum, est sulphur sublimatum albisimum. Quod autem in fundo manet deorsum, est sulphur fixum, rubificatum cum igne lapidis, quod prius videri non poterat, cum quo artifices faciunt elixir ad aurum. Nam illud argentum viuum conuertit per artificium in verissimum aurum, & in isto passu manifestam philosophos verum dixisse, quòd ignari & rustici tenent pro impossibili. Et nos similiter obuiati fuimus hoc absolute non credere longæuis temporibus, donec in fine vidimus & manualiter probauimus, scilicet quòd vnus est lapis, vna medicina, vna natura, vna dispositio, vnum opus, ac vnum vas ad album

album & ad rubeum sulphur, simul & semel faciendum. Quamquam omnes huius artis inuestigatores videntes prædictam albedinem in vase apparentem, astare credant in illa rubedinem occultantem sese esse. Non enim oportet te fili, si totum sulphur album in rubeum conuertere volueris, albedinem prædictam extrahere per sublimationē à rubedine, sed solum coquere cum igne lapidis, donec totum fuerit rubeū atque fixū, & nihil de eo in sulphur album valeat sublimari, quod erit signum completæ decoctionis. Caueas tamen in modo faciendi & intelligendi effectum facientis scilicet ignis rubificantis. Nam secus quod virtus ignis lapidis existens in semine Solis, vincit virtutem aeris puri sulphuris albi in semine Lunæ, sulphur album purum erit simile Soli in rubedine & etiā in pōdere. Sic enim pater generat suū filiū in spermate mulieris, ita vt per filium spiret spiritū, quo

tingimus tinctura inseparabili, cum
amor sit vtriusque atque nexus, qui
per filium suum sulphur rubeum à
parte procedit, ad omne imperfe-
ctum, perficiendum vt puta in Soli-
ficum verum. Et ex hoc tibi reuela-
tur, quòd perfectio circularis re-
lucet in magisterio cum comple-
méto lapidis: quo mediâte per
sequentem operationem fa-
cimus Elixir comple-
tum.

DE

DE QVARTO ET VL-
TIMO PRACTICALI

PRINCIPIO: IN QVO DETER-
minatur de potentia fecūdæ reductio-
nis aquæ quæ traditur cū inten-
tione figendi, & corporis ab-
luendi, vt totum sit fer-
mentum.

Incipit Quartum practicale principium.

Cap. XXXXIII.

INtentio huius quarti & vltimi
practicalis principij, est figere al-
bum sulphur & rubeum, super cor-
pus fixum: vt scilicet album sulphur
figatur super argentum, & sulphur
rubeum super aurum. Quoniam
qui argentum viuum à corporibus
extractum & in sulphur conuer-
sum, non coagulat in sulphur al-
bum fixum ignem patiens, per addi-
tionem vnius cum argento viuo
nullam certè viam exigit ad albedi-
nem.

nem. Et qui ipsum argentum viuum in sulphur album mutatum, non coagulat in sulphur rubeum fixum ignem patiens, pro certo nullam viam exigit ad rubedinem. Fili cauere debes cum fueris in coniunctione ista: quia sine fermento, nunquam exhibit Sol neque Luna. Et illud ideo, quia locus certus & determinatus generat locatum certum et determinatum, per proprietates suas. Quamobrem reuelamus tibi, quod natura omnium complexionalorum, siue plantarum fuerint, siue animalia, siue mineralia, vergit ad naturam complexiōis loci generationis ipsorum. Coniunge ergo sulphur cum corpore, de quo fuit preparatum ab initio, ut generet sibi simile & fiat Elixir totum quod coniungis cum eo quod sue naturæ est, alienum verò respuit igni exponens. Cum igitur coniunxeris eum cum suo corpore, nunquam desinet ipsum sulphur in aliud agere, donec totum conuertat. Nam sicut humidum per primam reductionem
indura-

*Locus ma-
trix.*

induratur, commiscendo vaporabiliter cum vapore terreo & præfocatur, vt fiat sulphur simile terræ, quæ est matrix sua vel nutrix, sic & illud sulphur per secundam reductionem illius, in propriam materiam metalli conuertitur, & in naturam fermenti, per proprietatem sui additamenti liberè permutatur. Primò quando volueris fermentare, misce sulphur cum corpore, vt totum sit fermentum. Quoniam fermentum redigit sulphur nostrum ad suam naturam, colorem & saporem per omnem modum. Non tamen putes hanc coniunctionem, primam fermentationem me dixisse, sed quandam: in quantum reducit lapidem ad appropriationem temperamenti cuiusdam, & corpus simpliciatur ac præparatur ad modum pulueris calcinati, soluti & indurati atq; fixi, ad resumendum fermentum proprium quod dicimus oleum. Sit autem fermentum ad album, album: & ad rubeum, rubeum. Si verò posueris vel præparaueris

ueris corpus argenti, cum sulphure auri: reducetur in naturam argenti, sed non ad illius colorem, & econtra, & erit turbatio naturarum in magisterio. Caueas ergò tibi ne ponas fermentum vel corpus vnus sulphuris, cum sulphure alterius. Quia fermentum auri, nihil nisi suum sulphur rubeum in aurum conuertit. Nec fermentum argenti, nisi sulphur suum album, in argentum: Quia illud nunquam potest figere, quod naturaliter fixum non est, nec fuit. Hoc igitur erit proprium sulphuris ferculum in hoc regimine. Ipsum enim modo indiget nutiiri, maiori & fortiori cibo. Quapropter in sui fixatione ministratur ei de corpore fixo in cibū, quem sua virtute potenter digerit, subtiliat & ad naturam sublimem conuertit, & seipsum attractiōe illius in fermētum naturaliter, & per minima, in verum temperamentum constituit, in forma pulueris sicci. Quod patet, quia si modicum

dicum sulphuris proijciatur super multum corporis, ita tamen vt super illud habeat potentiã, cõuertet ipsum citò in puluerem, cuius color erit sicut color corporis super quod proijcitur spiritus. Fili non est autem hoc corpus fermentum, licet fuerit argenti purissimi substantia, sed est in genere participãs cum eo, q̃a exiuit ex eo, & iterũ per minima, seruata sui mediij natura, reducetur in illud. Animæ em̃ sunt fermenta, olea, vnguenta, aurum & argentum nostrũ. Igitur propria corpus fermenti ante fermentationem, scilicet antequã anime coniungantur cum eo. Quia certũ est quod anima non coniungitur nisi in spiritu: nec spiritus cum corpore, nisi prius fuerit subtile & simplex ad modum spiritus. Vnde verius.

Corpus subtile anima.

Hæc res est actu, dum fit puluis sine tactu. Simplex, corrosus, subtilis, erit pretiosus.

Et

ET illud ideo, quia cùm sit subti-
 le vt spiritus, amplectitur spiri-
 tum & retinet animam. Ergo fiat
 de corpore puluis calcinatus, solu-
 tus, induratus, dealbatus & illumi-
 natus: vt sit spiritus cum quo anima
 præcipuè coniungetur. Nisi enim
 corp⁹ perfectè simplicitur per ab-
 lutionem & illuminetur, non po-
 terit spiritum fermētalem retinere,
 quin in fugam cōstituat se. Nā sim-
 plicia grōsis & grossa simplicibus
 nunquam benè cōueniunt. In quā-
 tum ergo corpus tuum alleuias ip-
 sum sublimendo cum mixtiōe sub-
 limiati spiritus, erit fixioris reten-
 tiōnis animarum, & tardioris fuge.
 Nec minus toties lucraberis in pro-
 iectiōe 100. partes Vt si primò cō-
 uertit 100 secundò conuertit 1000.
 tertiò 10000. quartò 100000. quin-
 tò 1000000. & sic psequēdo mul-
 tiplicationem per millia infinita.
 Quia quātò magis huius operis rei-
 teratione regimen assiduatur super
 medicinā, tantò meliùs digeritur,
 vnitur

vnitur, & figitur, & perfectius operatur. Perseuera ergo fili, & videbis mirabilia, qualia Deus posuit sua bonitate in natura. Si quis discendi horum gratia, aliquo fortunio astans in opere fuerit sagax & prouidens, quàm plurima, imò multa & maxima videndo, dupliciter poterit adipisci. Multa enim signa possunt videri in opere, qualia prouidens secretè debet in mente sua retinere & recòdere, & assiduè causas eorum proprie inuestigare, si veritatis amator cupit existere, & verus effugator mūdānorum vntium fallacijs, ac fugiens: & insuper redarguens quotidiana opera sophistarum, per ea quæ videbit aut visus fuerit vel perceptus clara notitia in magisterio. Si verò stultus adfuerit & quia à sapientia refugit, nihil mūdi videre poterit, cœca mente & spiritu considerationis obnubilato & denigrato, quòd valeat: nec de ferculo exuberātissimæ refectiois assaporare vel solo odoratu

O

senti-

sentire. Cum per illud pateat, tributorem omnium bonorum tanquam à grano summæ veritatis eiectione, vt indignus suis demeritis, præsens donum noluisse largiri.

*De modo preparationis secūdi ferculi vel
fermēti cū sulphure, & cōgelatiōe Mer-
curij & illuminatione v elabluti-
one ac fixatione totius composi-
ti per reductionem illius
in calcem.*

Caput LV.

Flli nos appellamus corpus Lu-
nare ad album, sicut est creatū
à naturā, propriè fermentum, rati-
one suæ naturæ temperatæ. Et vo-
camus sulphur nostrum, venenum
pestiferum, ratione labilitatis suæ
& elongationis suæ à temperamen-
to: propter quod omnia corrodit
& comedit, cum cauda propria
quæ est aqua. Cū ergo volu-
mus ipsum reducere ad tempe-
ramentum, coniungimus eum
cum

cum corpore temperato, vt per confortationem illius, deducatur ad temperamentum, & quod corpus administret sibi de suo temperamento, vt totum fiat fermentum. Nam sulphur multum elongatum est seu diffractum à temperamento, ratione ignis participantis cum illo, qui est contra naturam. Et ideò ignorantes indigentiam naturæ, putauerūt hoc fermentum præparari debere cum nouo menstruo in quo est ignis contra naturam, non videntes perditionem temperamenti à quo corpus recedit per ignem vrentem, qui est contra naturam: nec præmeditantes virtutes & potentias ignis naturalis existentis in sulphure iam creato sine ignitione adurente, qua corpus fermenti promptius sub cōseruatione naturæ temperatæ transmutatur modica reincrudatione in calcē sicut spiritus, vt sit proprium & appropriatum ad resumendum suam naturam fermentalem scilicet animam, & vltra quā nunc perdidit

in presenti calce, ac per talis attractionis temperamentum, totum in naturam fermenti conuertatur. Fili corpus fermenti modicum reincrudatur per sulphur nostrum, scilicet in quantum adhuc se sentit de igne non naturali: & decoquitur argentum viuum, in quantum est magis participans cum igne naturali, & mortificat ipsum coagulando, & in suæ rectitudinis naturam conuertit, Non tamen reincrudatur fermentum tantum, quantum si foret coniunctum (quod absit) cum igne qui est contra naturam: cum calor naturalis potius operetur in ipso seipsum confortando, quàm innaturalis. Si verò fermentum præparatur cum tali menstruo nouo, scilicet simile illi cum quo corpus primum fuit ab initio cõiunctum pro sulphure creando: tunc oporteret ipsum transire per tantam reincrudationem, per quantam & lapis, & per consequens per tantas digestiones & depurationes. Et insuper oportet

Fermenti ratio.

Menstruum

teret ipsum tantum amittere de natura sua confortanti & confortatiua per labilitatem sui à vero temperamento, ratione principij, scilicet noui menstrui remoti ab omni temperamento, nec vnquam approximanti ad illud in toto vel in parte, nisi hoc fuerit per naturam remississimo modo: vt patet per suam venositate[m], & qualitatem non contrafactam simplicis elementi ignei adurētis, & potentis virtutes temperatas, nisi paulatiuè confortetur per contrafacta menstrua, vt patet in sulphure nostro. Et sic si fermentum tantum amisisset de natura sua sicut & lapis, non posset eundem confortare, quinimo ipsummet indigeret tali confortatione sicut & sulphur, ratione similis labilitatis à temperamento. Et sic non esset fermentum nomine aut virtute, cum non assumpserit fermenti præparatorium, nec per consequens debilitatum valeret confortare, nec facere quod expedit

Mestruū ab omni temperamento remotum.

proprietati boni fermenti, cum non sit præparatum rebus appropriatis, quibus præparari debet appropriate. Fili aduerte in hac lectione regali, quoniam res cum quibus teneris fermentum præparare scientificè, sunt illæ quæ tam in parte deductæ, quàm in partè vltèrius deducendæ sunt, ad viam temperamèti, & tenent de natura temperata in radice suæ naturæ, vt sulphur nostrum & argètum viuum nostrum iam per artificium nostrum creata. Illa quidem sunt principia materialia appropriata, et propria præparatoria nostri regalis fermenti & coniunctoria, vt ipsum fermentum reducant eo per conformationem, scilicet exuberantissimam refectionem ad temperamentum & naturam sui. Attende tu veritatis amator & comprehensibilis ad ea quæ dixi, quibus euidenter cognoscere potes, quòd fermentum scilicet corpus inquam intelligitur pro fermento, nunquam præparatur nisi cum igne naturali & aqua Mercurij mediocri-

diocriter cocti & sublimati, vt ipse ignis digerendo materiam metalli iuxta vires & propositum suæ naturæ, deducatur ad temperamentum perfectum, & hoc per humidum sibi connaturale, quod fermento radicalius inest. Item & in præparatione fermenti ante vltimam sui fermentationem apponimus Mercurium vulgi, non tamen solemnè præparatione præparatum scilicet in lac virgineum, sed prout existit in natura sua per solam, qualem postea dicemus, sublimationem ad hoc vt reducat corpus fermenti in simplicitatem, & sit medium coniungendi tinturas. Inter sulphur & fermentum, cum sit radix & fermentum omnium liquabilium quæ non liquantur nisi per ipsum: & ideò à natura illius liquabilia fugere nequeunt, & hoc cum sit congelatum atque fixum in calcem, submergatur in oleo suo, quod in iam dicta sui fixatione post aquæ sublimationem recipiendum est, cum intentione

tionē restituendi sibi quousque fluat & sit fixum. Propter hoc enim amalgamari debet corpus fermenticum spiritu, id est argentum viuum, vt subtilietur, donec fiat vnū corpus mollissimum, ad instar argenti viui spissi non currentis, velut pasta metallina in effigie. Hoc enim erit secundum ferculum, cum quo habet nutriri sulphur, donec valeat tollerare omnem ignem. Idcirco ad hoc faciendum per iam dictam intentionem, incipe nostrum fermentationis magisterium & compositionem Elixiris cum sulphure & argento viuo nostro: ita vt tria pondera Lunæ puræ in folijs tenuissimis, aut limatæ, sumantur: & cum duplo sui ponderis de Mercurio albo vulgari præparato vniformiter misceatur, totum terendo in simul in mortario vitreo fortiter cuius pistellus sit ex eodem, quousque Mercurius totum combiberit argētum: ita quòd nullo modo sentiatur de eodē, sed fiat amalgama. Post cum aceto distillato & fale

fale communi præparato & trito, fortiter abluatur, fricando sine timore cū iā dicto pistello, donec videris acetū de in exire clarū atq; purū: & semp auferatur q̄ ex eo ad partem separatur de nigredine in lauatione. Cū autē acetū clarum exierit, abluere cōpositum separando falē cum aqua dulci per alembicū distillata, & illud ad ignem desicca.

De coniunctione sulphuris cum fermento.

Caput XXXXVI.

Postmodum verò coniunge illi vnum pōdus supradicti sulphuris congelati & sublimati ad album, scilicet quartam partem totius cōpositi, & tere insimul totum in mortario vitreo, vt sulphur misceatur cum composito, & fiat quasi corpus vnum in effigie. Hoc enim est quod facit visibiliter animas à corporibus resolvere.

De reductione aquæ supra compositum.

Caput LVII.

Illud ergò imbibe per minima cū aqua sua alba in vase philosophiæ, vt in corpus virtutes sulphuris confortentur: nam in paucis horis fiet totum pasta.

De prima sublimatione huius massæ.

Caput LVIII.

DEinde mitte totum ad sublimandum, in principio subtus faciendo ignem lentum donec ceperis aquam, & postea aërē. Quoniam quæ subleuantur & euolant aquæ & aëris per rationem sibi nomina appropriant. Et quod grauius & stabilius ad ima residet, per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat, quæ cum fermento sublimantur. Vigora igitur ignem paulatim de carbonibus, donec sublimetur quicquid ex ipso fuerit volatiuum & permitte infrigidari.

De

*De secunda inceratione.**Cap. LVIII.*

CUm autem fuerit in frigidatū
 extrahe opus: & quod ad ad la-
 tera vasis superius eleuatum videris,
 cū alia parte aque suæ repones super
 feces suas, cum contritione, imbibiti-
 one, & assatione, quousque fiat vt
 pasta: & remitte ad sublimandum,
 primò recipiens aquā, & postea ole-
 um in sublimatione forti. Has autē a-
 quas pone ad partem, & olea simili-
 ter per se.

*De tertia inceratione rei inceranda
 cum aqua predicta.*

Caput LX.

Postmodum verò iterato quod
 sublimatum fuerit cum altera
 parte suæ aquæ, reduc super feces
 terendo vt prædixi, imbibēdo et as-
 sando quousque fit sicut pasta, &
 corpus cum spiritibus fit commi-
 xtum: & iterū mitte ad sublimandū
 vt supra dictum est, recipiēdo aquā
 &

& oleum. Hoc autē reitera quouſque de aqua ad duplum ſulphuris fuerit perfectè rotata.

De quarta inceratione per viam reductionis congelationis & ſublimationis.

Cap. XXXXXI.

ADhuc verò ſumant quod ſublimateſt ad latera ſublimateſtorij: & cum vna parte aquæ ſuæ, quæ exinde extitit diſtillata cōiunge cum fecibus, & hoc per modū reductionis, donec aqua cōgeletur. Deinde vigora ignem paulatim donec benè deſiccetur: & poſtea ſupereleuetur ex illo quicquid fuerit volatile. Ordine huius capituli te reiterare nō tædeat, contereſdo, imbibēdo aſſādo, et ſublimateſdo, ac ſemper ignē vigorando, donec ad ſulphuris duplum cum terra figatur de aqua iam rotata cum viſcoſitate fermenti, & nihil penitūs ſublimateſtur ab ipſa ter-

ra. Et semper reponere quod superius ascendit super id quod inferius remanet fixum, quousque per talem præcipitationis modum figuratur deorsum. Verùm nullum sulphur promptius argentum viuum congelat, quàm suum proprium: in cuius substantia ipsummet argentum viuum extitit, tam natura quàm artis ingenio iã conuersum. Et ideo cum sit fixum, id est, habeat naturã fixãdi, & coagulans coagulũ quod naturaliter coagulat suum Mercurium, & hoc per frequentem reiterationẽ sublimationis super ipsum quousq; sit fixum & in terream substantiã iam mutatũ. Tunc em̃ est aptũ vt per successiuã illiº iterata vice sublimationem, fusionem metallicam præbeat, velut cõsequenter dicemus. Nam pro certò maxima & firma vnio fit inter siccum & humidum, per istas tales operationes, quæ ferè similes sunt illis, quas natura in opere mixtionis suæ facit, vt postea
humi-

humiditas nō valeat relinquere terram suam, imò eam protegat & ab aduſtiōe defendat, quia est de natura sua, & cū hoc benè mixta: ita qđ minimū terreī sulphurati, est cū hoc minimo aquei argēti viui, & ecōtra. Et plurimū vni^o cum plurimo alterius. Sic quòd neutrum à suis partibus homogeneis in posterum separatur, nec vltèrius permittat se corrūpi, cum per ingressiōē furiosę flammę, se in fumum vltèrius non patiatur eleuari propter partes condensas per ignem inspissatas cōpositiōis fortissimę & vniformis naturę, ac aduſtionis carentiam: & hoc totum per sulphuritatem quam habet non corrupentē perficitur. Argentum ergò viuum in regimine fixationis cū primo per ignem incipit conuerti, ad speciem efficitur glandulosum, ratione sulphuris penetrantis vbiq; suam substantiam: & postea incipit crustari paulatim et inspissari, & deinde conuerti sulphuris virtute degerentis ipsum, taliter quòd non finit

nit eum in toto diffluere, sed quasi per globulos constare: eò quòd iam in eo vapor sulphuris depurati apprehendit subtile, & tanquã glutieno ligatum tenet humidum, & terminat ipsum in tantũ quod nõ permittit eum adhærere alij quã sibi, cum sit de natura sua. Et ideò cùm humidum sit vbique extra seipsum cõstrietum & terminatum, & illud humidũ educat suũ propriũ ficcum terreum, constringens eum vt sulphureum in vêtre suo, necesse est illud per calorem fluere, & fluxũ currere in plana superficie, donec frigiditate cogente redire humorem ad interiora congelatur constatı terreo prædicto. Ex quibus patet non esse nisi vnum lapidem, qui argentũ viuum habet necessariò congelare.

De vltima fermentatione lapidis cum nostro fermento, quæ fit per tertiam reductionem atris superius rotati.

Caput L X I I.

Fili

Fili hoc fermentum est vltimum
 cōfortamētum lapidis, & cibus
 regalis, in quo insunt virtutes cœ-
 lestes & elementales, quibus con-
 fortantur illæ quæ in vasis naturæ
 artificialiter preparati existūt vel re-
 manserunt, in sui radicabilitate.
 Nam cum virtutes sulphuris & ar-
 genti viui subtilibus circulationum
 ingenijs, confectorum quæ insunt
 eorum medicinæ radicabiliter, ele-
 mentales & cœlestes confortantur
 per illas scilicet virtutes, quæ in præ-
 senti regali ferculo in actu spiritu-
 alium elementorum existunt, vt res
 quinta: & hoc ad proportionem
 mixtionis metalli superius positi in
 fixationis principio, & etiam lapidis,
 per quem argentum viuum intēdi-
 tur notabiliter effici. Tūc pro cer-
 to videbis naturam illi⁹ mirabiliter
 operari cum omnibus suis instru-
 mentis, scilicet quando virtutes su-
 pradictæ in vnum, per artis ingeni-
 um fuerint circulatione vltima con-
 iunctæ.

*De circulatione vltima cur fuit
inuenta.*

Caput L X I I I

Circulatio ista fuit inuenta post
alios circulos circulatos, vt la-
pis noster (in quo ceteri circuli sūt
rotati frigidi elementaliter: qui in-
gressionem propterea non habet
in corpore ex priuatione suæ na-
turæ liquefacientis ipsum, ad alte-
rationem cum incæratione facien-
da in radice naturæ lapidis fusibi-
lis) mollificetur cum humiditate
iam dicta, quæ super omnes hu-
miditates est expectans ignem quo-
usquæ fluat, & ingressionem ha-
bat. Fili antequam hoc volueris at-
tentare, oportet te primò de neces-
sitate rectè & formaliter intellige-
re, quales circulos & quomodo
elementa ac qualia & quando debe-
ant per instinctū naturæ, eosdem cir-
culariter circulare, & quibus &
quantis modis, & quot circuli ge-
neraliter existunt. Vltimum tamen

P

ad

ad satisfaciendum responsioni vltimæ quæstionis per modum informationis scilicet documentalis artificii traditæ : Dicimus quod licet plures circuli extiterint, quatuor videlicet in minori numero comparatione plurium ad duos, tantum habendo respectum ad siccum & humidum, quæ postea reducuntur vniuersaliter in vnum. Ex quo eleganter dixerunt philosophi, quod opus magnum non est nisi solutio & congelatio, sed ista fiunt per viam circulorum, ignorantia quorum plures magnates in literatura fuerunt decepti in magisterio, credentes notabiliter cum confidentia eorum scientiæ, formam intelligere dictorum, & circulandi modum, ex quibus nos fore vnum letaliter vulneratum non cælare intendimus.

Cum sola præsumptione & temeritate, scientiæ alterius naturam firmiter intelligere credebamus, idem villo modo nec intellexeramus, donec tempus adfuit, in quo spiritus
non

non immediatè sed mediatè per M. Arnoldum de Villanoua, qui immediatè sua largitate immensa reficienter inspirauit in nobis. Etenim multifariè multisque modis rotarum circulationibus, circulaui-
 mus, resumendo vegetatiuum exemplar, cuius opus nusquam absolute patuit minerale, donec proprijs gubernatoribus nouiter pullulauit, quibus natura vera constringitur sub conseruatione ac successiua confortatione virtutù illius in magisterio. Circa quod loqui pro nunc, astrictus vinculis tibi non audeo cù lingua propria vt solebã fauorabiliter in hoc passu, quanquam reuelãdi licentiã acceperim, dono cõstrictus solito videlicet alienatæ linguæ. Et ideò quia natura generalis nature particularis admixtos possidet circulos, et diuersos multifariè .i. diuersimodè occultâtes ambitibus ad indefinitas virtutù pbationes ostendèdas, expedit cùctis inquisitoribus veritatis, & incumbit maximè

practicantibus tam prudenter illos circulos exquisitè cognoscere, ne de ignotis incautè considerantes, per ipsos sicut & nos lethaliter vulnerentur. Ad quorum cognitionem vti recolui arte demonstratiua & infallibili, vt per certitudinem cognoscantur qui & quales sunt, tantummodo in cursu, naturæ mineralis circumamictæ generali prædicta, ne uagans animus per opinionum nebulas, incidat in errorem aut pereat in conflictu. Nam semper in agilibus cognitio sterilis reperitur tunc, quando non sequitur rectum opus. Quapropter nos ad tantum ulterius recoluisse meminimus extêdere veram artem per vnum capitulum, sub totius secreti comprehensione, quod tibi prestabimus mutuo tantum, in fine nostri Compendij, sub restitutione coram iudice generali quo mox ad practicæ assiduatiorem cogimur, & ob hoc cupimus excitari.

De

*De modo fermentationis rerum caran-
darum per viam confortamen-
ti, & nature spiritus.*

Cap. LXIIII.

Dicimus ergò quòd modus cæ-
rationis est, vt totiens super la-
pidem reiteratur partis humidæ re-
seruatæ sùblimatio, donec in ipsum
cum humiditate propria, scilicet ra-
dicaliter manente atque fixa, quæ
nunquam deseruit suū corpus mix-
tione circulata, fusionē rectam præ-
stet. Nec putes hanc humiditatem
esse primam, sicut erat cum tota sui
substantia crassa, spissa & indigesta
vt oleum vel adeps pinguosus, quo-
niam faceret lapidem cremabilem
seu combustibilem. Nec ita parum
fore secūdam, quia phlegmatica est,
nec generat vel augere potest, quan-
tum est de natura sui, nisi solum hu-
mectat lapidis partes illas vaporabi-
liter, in suis digestionibus deferen-
do, ne & substantiam mediam in to-

to faciat fugitiuam, cūm de sui proprietate non sit sustinere ignitionem neque fusionem, quin contingat ex toto recedere cū tota substantia supradicta. Sed tertiam radicalem fore proposito conferendam à primæ tamen visceribus eradicatam, scilicet & extractam cum magisterio. Et hæc est illa secunda vinctuositas quæ erat intrinseca, multum subtilis, non cremabilis, continens admixtum scilicet subtile terream, deductum ad actum igneum vel aereum fortiter digestum, quod retinetur in radicibus rei taliter, quod amplius per ignem nullo modo potest euelli, seu in flammam defici. Quinimò ignem mirabiliter patitur & nō crematur. Ideò si mixta fuerit toti substantia lapidis ipsius, igne superabit, nec vnquā superabitur ab eo, nisi per iteratā destructione suæ substantiæ cum natura sua. Ex quo tibi præcipitur, quod cū ista humiditate scilicet permanente, quæ similiter ex argēto viuo sum-

psit

plut originem, nostrum imbibas lapidem quoniam per illam partes eius cōstāt clarissimæ, vt patet, quādo post illius perfectam mundationē ab omni recorrhumpēte, & maxime ab humorib⁹ duob. superfluis, scīlicet pinguinoso adustibili, et phlegmatico euaporabili redigitur ī propriam sulphuris substantiā nō vrentem: & sine illa nunquam emendatur, nutritur, augetur nec multiplicatur.

De modo practicandi & indulcorandi lapidem cū humiditate nota.

Caput L XV.

IN modo enī faciendi lapidis huius indulcorationē, est ordo tripartitus, & etiā bipartitus. Quia aut per reiterationē, solutionū, coagulationum, aut sublimationum, vel ex utroque fixio & recta fusio perficitur. Ille verò qui per regimē solutionū, efficietur sine ignitiōe, ad instar naturæ, rectē dirigitur sine vasis

P 4 peri-

periculo fractionis. Qui autem per sublimationis regimé intéditur gubernari, tunc prudétia artificis nūquā debet omittere periculū protestari. Quamobrè ratione modi præcipitatiōis, citius figitur, sed tardius funditur. In cuius cōplemētum recurrendo ad primū scilicet ordinem, regimé tertiū ex vtroque mixtum, scilicet cū ignitione & sine ignitione sagaciter est inuētum. Idcirco sumatur lapis, & terendo illum imbibe in suo vase, imbibitione per minima scilicet per vices, factas etiam ad modum roris cum vna et dimidia parte sui. Postea decoque cū igne leui donec pars illa fuerit in lapidis substātiā cōgelata. Postmodum vigora ignē de carbōibus paulatim & paulatim, donec sublimēt ex eo quicquid resolutū fuerit, tam de aqua sulphuris sicca, quā argenti viui humida.

De secūda roratione ad indulcorandum seu mollificandum.

Caput L X V I

Tunc

TVnc iterum quod sublimatū
 extiterit, reduc super feces su-
 as terendo & imbibendo, cum di-
 cto spiritu, qui magis in humidi-
 tate exuberanter abundat: & hoc i-
 terata imbibitione rorida, deco-
 ctione, sublimatione & congelati-
 one, & sublimatione cum ignibus
 suis successiuis, & diligenter con-
 tinuatis, si cum moderamine notæ
 ignitioni quā natura exigit, & hoc
 per hoc qđ in sequenti capite dicit.
 Fortè donec per continuam subli-
 mationum reiterationem spiritū
 non flammabilem super illas & cō-
 tinuum motum, totum figatur
 deorsum.

De ultimis digestionibus opteticis.

Caput L X V I I

CVm autem fixum fuerit secun-
 dum proportionem ignis sibi
 appropriati cum moderatione, tūc
 sub eo ignem facias fortem, benè
 continuatum per diem naturalem.

P 5   Secū.

Secundo verò die naturali, fortio-
rem: sed & tertio die naturali, for-
tissimum, prout est ignis fusionis
vel quasi. Per primum verò conti-
nuatur materia, & spiritus doma-
tur; ac partes illius digeruntur, et ab
humido primæ originis emendan-
tur. Nec minus quoque per siccum
diffunditur, & eorum malitia con-
fringitur, ac crudum decoquitur, vt
ignem fortiorem scilicet secundum
valeat tollerare, per quem aër mani-
festabitur actu in materia fluente.
Sed per tertiū recipit medicina po-
tentiam ad actum, quem agere de-
bet. Nam oportet materiam metal-
li, à suo phlegmate fortiter depura-
re, & crudum coquere per ignem
opteticum. Non quòd intelligas se-
cundum naturam animalium cor-
porum seu plantarum, cùm sint hu-
midioris naturæ, quàm materia me-
tallorum: vt patet ex hoc, quòd na-
tura mineralium, quàm plurimum
sicca reperitur, ratione cuius est de-
sui proprietate tollerare ignē. Pro-
pter

pter quod debes intelligere hoc fieri in arte, secundum rationem subiectorum, quemadmodum natura exterius manifestat: digeratur ergo medicina, ut humidum terminetur in ea, & sit fixum, ut stet: ne separetur à metallo dum ingressum in eo fuerit cum alteratione. Verum oportet sicut dictum est, ut radicalis humor imbibaat à suis met partibus rei, ex quibus maiores virtutes, ut puta confortatiuæ, tam elementales quàm coelestes essentialiter & corporaliter, rerum constant. Cuius exempli gratia certificamus nos vidisse argentum viuum fixum, ac fluens in veram fusionem metallicam, & fecisse cum magisterio, sine additione vlla rei extraneæ. Sic igitur talis decoctio optetica, optimam facit comixtionem in medicina nostra, sicut euidenter apparet in elixationibus eius. Quia cum aer prosequatur aquam, tunc auis fuga detentæ, immediatè perit.

De

*De vltimo confortamento post fixationem
perfectam.*

Caput LXVIII.

HOC autem confortamentum per modū vltimæ incærationis supplemus medicinæ quādoque, & quādoq; nō. Cuius causa est quia cū ignis opteticus sibi ad vltimū sue fixationis præbeatur, aut est in gradu fixo, vt absolutè posset ignem opteticum tollerare, aut non. Si est in gradu fixo cum tota sui humiditate, nec aliquid de illo possit amittere, quin insit ibi iuxta pondus dictum: tunc nulla recta fusione anticipabit per aliquod diminutū, nec per consequens est vltima incæratione incærandā. Si verò ad conformitatem vel æqualitatem fixationis dictæ, iuxta mensuram ignis optetici, nondum aduenire cōtigerit: aut hoc erit ratione malæ informationis ignis, quæ nimia festinatione necesse est euenire, aut macritudine spiritus, ī quo phlegma
domi-

dominatur, superat virtutes humi-
 di radicalis, propter defectum ex-
 uberationis. Per primam verò na-
 tura eradicata suos spiritus resu-
 mere nequiuit in confortando se-
 ipsam: quia festinata motus reten-
 tionis gradatim proprios comple-
 re nō potuit. Et ideò spirit⁹ thesau-
 riantes de necessitate fugere decuit
 defectu retentiuæ alienis motibus
 occupatæ, videlicet in conseruâdo
 illos quos a sum̄perat cōtra ignem
 præliando, cum de more naturæ
 fuerit conseruare in specie indiui-
 dua sua. Per secundam verò, nec
 potuit natura superfluum in sui ali-
 mentum conuertere quod nunquã
 fuit de natura sua. Et ideò cum
 loco spiritus velut verus cibus, cre-
 dat humidum phlegmaticū assume-
 re, ratione minimi sapōris illius sci-
 licet spirit⁹ quē in se continet: non
 tamē ī radice nature sue ipsū potest
 amicabiliter colligere, quī superflu-
 um recederē habet p̄ ignē opteticū.
 Et quod est deteri⁹, cū maiori parte
 substan-

substantiæ mediæ, cedit & deficit, nisi adhibeatur ignis administratio nalis, quæ augmentando ei secundû exigentiam sui tollerabilitatis, ex illo superfluâ humiditatem tollat, cû conseruatione illius î igne proprio. Cûm verò contigerit defici, porosam reddet medicinam durissimæ fusionis: cuius causa est defectus humiditatis naturalis, quam radicitus natura appetit colligare, ad sua indiuidua protegenda contra ignis pugnam. Et ideò fuit inuentus succursus supplendo & corrigendo erroris prædictos per vltimum confortamentum: vt quod de non fixo recedit igne optetico, per incarcerationem infra scriptâ naturaliter restauretur, donec fluat virtute non fixi quod fixum est, & ingressum habet incomplementû suæ naturæ.

De modo faciendi vltimam incarcerationem.

Caput L XV IIII.

Suma-

Svmatur ergò de lamina cristallina, quam in fundo vasis fixam reperies, quantum volueris: & illā in crucibulo tenui super leuem ignem incæratione vltima cæra cum aëre suo albo prædicto, guttando super ipsam guttam post guttā cum sagacitate & prouidentia diligenter respiciendo donec fundatur sicut cæra sine fumo. Tunc de illa aliquid fume, & super laminam ignitam pone. Si verò conspexeris eam velocissimè resolvere quasi cæra, tunc satis est cærata in radice naturæ suæ. Si autem adhuc non videris certissimæ liquefactionis signū reitera super eam cærationem dicta, donec fundatur sicut cæra sine fumo. Deinde fac projectionem per illum modum per quem medicina requirit, & explicauimus in nostro Testamento. Quoniam Elixir est completum, & inappreciable precium, ac thesaurus incomparabilis conuertens omne in infinitum Lunificum verum.

*De compositione Elixiris rubei ad rubeū,
per traditionē generalis doctrina.*

Caput L X X.

CVM ergò volueris facere Elix-
ir ad rubeum, doctrinam fa-
ciendi Elixir ad album resumes in
exemplum. Nam hīc modum fa-
ciendi repetere non oportet ni-
si solum pro quolibet elemento al-
bo, elementum apponas rubeum.
Quoniam in Elixire ad rubeum
apponitur ignis vltterius, quī to-
tum i rubificat. Et est vltimum se-
cretum in natura, & sublimatur
vt spiritus. Pondera verò elmen-
torum sunt, quòd apponas duo
pondera terræ, & tria aquæ, de
aëre totidem, & vnum pondus &
dimidium de sulphure rubeo. Pri-
mò enim ponas terram, quia par-
ticipat cum fermento. Secundò
ponas aquam quia est medium in-
ter terram & aerem. Tertiò ponas
aerem, quia est inter aquam et ig-
nē. Quartò ponas ignem scilicet ig-
nis per aërē figitur vt aqua per terrā

De

*De forma circularum & totius secreti,
per quod reuelatur totius ope-
ris intentio.*

Caput LXXI.

TOtum autem secretum & mo-
dus operandi, in rotatione ele-
mentorum consistit. Verùm nisi cir-
culum naturæ, ppriè prius perfectè
cognoueris, illorum circulationis
notitiam intelligere non poteris.
Quoniam ignorantia teget te tene-
broso velamine formam rotandi ad
instar naturæ, & circulandi modū.
Vides ergò quòd natura non attra-
hit nisi modicum, nec conuertit: &
hoc secūdum Mercurij quantitatē.
Quod ergò magis attractum est in
profunditate naturæ, separatur tar-
dius. Et ideò quod grauius separa-
tur de humido, sēper illud educit de
re, scilicet de materia Mercuriali in
natura sua alterata per rotā præsen-
tem. Et quod educitum est in illo vel
de illo humido, est sic cum subtilissi-
mum ligatū cum humido, ita quod

Q neu-

neutrum dimittit reliquum in distillationibus successiuis. Et tunc totum illud dicitur vapor, in quem ficcum sulphureum est conuersum, quia tunc in in illo vapore elementa sunt benè mixta. Cum verò taliter elementa sicca rotata sunt in humidum, per plures circulationes totius humidi, tunc primò separatis exinde elementis, post per alias circulationes quæ per modum fiunt reductionis elementa humida rotantur in ficcum. Et quantò magis istæ duæ rotæ reiterantur, tantò magis depurantur terra vel lapis à sulphure immundo terreo sibi extraneo, quod de macula originali prouenit. Et intellige benè quod tinctura mēstrui separatur à suo terreo grosso feculento per distillationes lentas, & in aqua Mercurij deportatur. Caue ergò ne opus rubescat ante nigredinem, & tinctura cōcremetur, quæ in ventre Mercurij debet deportari & abscondi. Quoniam Mercurius est terra sua propria subtilis

tilis valde, in qua ignis tã Solis quã
 menstrui retinetur. Recorderis er-
 gò quando vidisti ignem in Mercurio,
 & feces erant nigræ. Ex quo patet
 quòd nunquam opus nigrescit,
 donec à terra extrahitur tinctura
 per suaues distillationes, & in ven-
 tre Mercurij deportetur. Et iste ignis
 est illa proprietas Mercurij, quã
 debes totis tuis viribus à combustione
 conseruare, scilicet tinctura vitrioli
 (alias sulphuris) cum qua debet
 Mercurius sublimari, quoniam est
 primus masculus eius. Et est
 additamentum tincturæ nostræ,
 quod est additio magna in virtute
 & potestate: quoniam coniuncta
 est cum tinctura Solis. Præterea
 si à vitriolo & sale scis extrahere
 proprietatem Mercurij, & sibi a-
 micare per coniunctionem quæ fit
 per sublimationes lentas, non igno-
 rabis vnum de secretis naturæ ma-
 ximum, & veram perfectionē prin-
 cipalem.

De primordialibus coniunctionibus secretis trium generum, tam simpliciter quàm compositivè, Solis, Lunæ & Mercurij.

Caput LXXII.

Dissolue ergò primò Solem purissimum in aqua sua feruenti, postea separa flegma, & remanebit Sol inferius cum substantia salis aquæ. Postea dissolue Mercurium in aqua sua, & post congela: et iterum dissolue in aqua sua distillata, & separando iterum aquam per balneum congela. Et semper oleum extrahe per cineres, & pone ad partem in qualibet distillatione. Hanc autem dissolutionem & congelationem tribus aut quatuor vicibus reitera aut plus: & vltimò congela. Deinde infunde aquam suam primam super Solem cōgelatū, & mox dissoluetur in aquam rubeam vel citrinam. Congela ipsum in balneo Mariæ. Reitera hoc tribus viribus sicut de Mercurio fecisti: tamē non
extra

extrahes aërem ex illo quia nondū
tempus est: & vltimò soluatur. Hãc
verò dissolutionem totum infunde
super Mercuriū calcinatum & sic-
cum, & dissoluetur totum in aquã
turbidam, nigram, colore subrube-
am. Distilla & redistilla vt totum
elementetur. Et post istum passum
recorderis de signo terræ putrefa-
ctæ & combustæ, quod vidisti super
vitrum per ignem candelæ exspira-
tis suis spiritibus, quod est signum
putrefactionis. Putrefac totum in
simul, sine distillatione per tempus
suum. Deinde separa elementa, &
prosequere magisterium. Tu non
obliuiscaris ponere etiam aquam
Mercurij cū fueris in elementa-
tione vt totum animetur et elemen-
tetur.

*De secunda conuentione eiusdem cum
Mercurio & Luna.*

Caput LXXIII.

Q 3 Suma-

SVmatnr Luna & Mercurius, & Squilibet eorum in aqua sua dissoluatur ad partem. Post coniunge aquas, & distilla aquam, & inuenies argentum ad modum salis preciosissimi. Accipe illud sal & liquefac in igne trium candelarum. Deinde infunde aquam desuper, & dissoluetur in aquam albam. Illam aquam infunde super Solem congelatum post eius primam distillationem. Et postea procede vt supra.

Alia coniuñctio per aliã preparationem Mercurij. Et nota quod in hac preparatione includitur sublimatio Mercurij vsque ad reuiuificationem qua indiges in omnibus principijs & fermentatione: vt supra dictum est.

Caput LXXIIII.

ACcipe Mercurium & sublima cū vitriolo & sale assato: post pro-

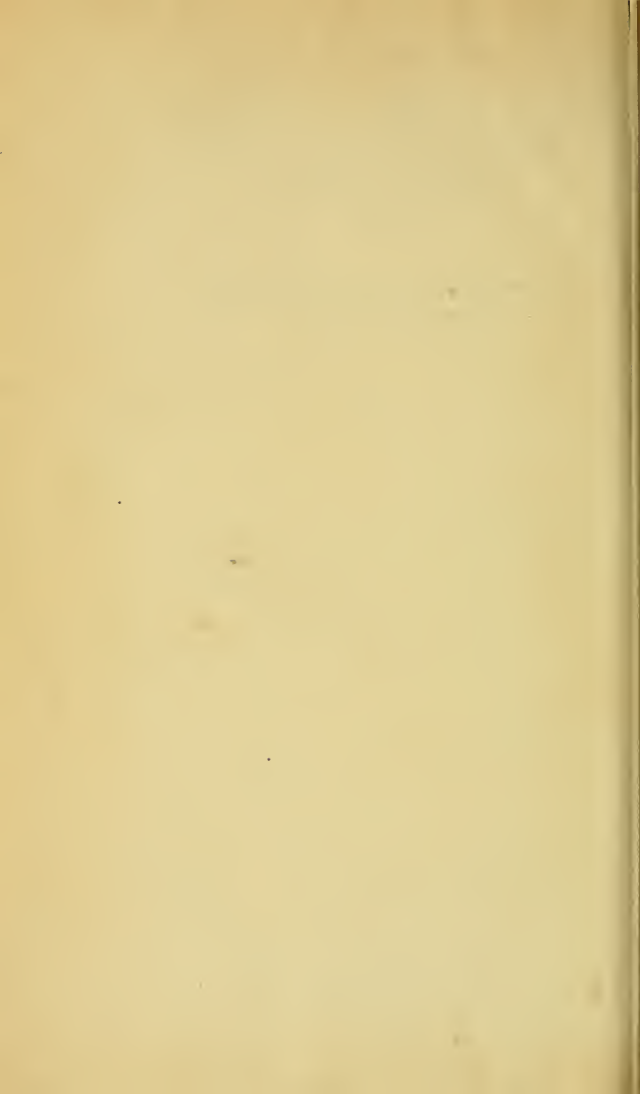

proijce eum in aqua vegetabili in ymine, & posito coopertorio decoque per diem naturalem: post super pone alembicum & distilla aquam totam. Deinde vigora ignem, & sublimabitur viuus: illud viuum sume & abluce cum aceto distillato, sed magis valet cum aqua vegetabili simili primæ, & non misceas aliud cum illa ablutione. Post terge cum panno lineo mundo. Insuper festina ad aliam præparationem, videlicet quòd in aqua sua dissolvas ipsum: post distilla & redistilla per viam elementationis. Post putrefac per mensem philosophorum. Deinde separa elementa & de aqua & de terra, & sume substantiam mediam per sublimationem: & de illa fac coniunctionem cum corporibus, sicut volueris, præparatis. Nam multæ sunt viæ coniunctionum & separationum ad vnum finem & ad vnum effectum quas vide-

dere poteris per totam latitudinem
magisterij. Et secundum istas quas
tibi dedimus, multas alias ad libi-
tum facere potes, dum tamen
intelligas magiste-
rium.

*Explicit Codicillus M. Raymundi
Lulli Maioricani.*

COUNTWAY LIBRARY OF MEDICINE

QD

25

L97

1572

RARE BOOKS DEPARTMENT

